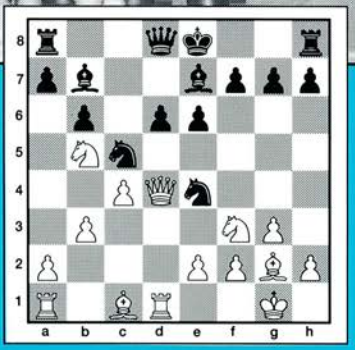
TfS
TIDSKRIFT FÖR SCHACK
NR 2 ÅRGÅNG 98 1992

12. Dxg7!?

Men då gör väl svart 12. – Lf6? Jovisst, men den isländske stormästaren Margeir Péturs-son, 31, (bilden) vann ändå, både partiet och turneringen. Läs vad som hände i det stora reportaget från Rilton Cup!

TfS

Tidskrift för Schack är officiellt organ och medlemsblad för Sveriges Schackförbund.

Ägare: Sveriges Schackförbund.

Kansliadress: Box 2246, 600 02 Norrköping, tel 011/10 74 20.

Redaktör och ansvarig utgivare: Bo Plato, Gethornskroken 21, 281 49 Hässleholm, tel 0451/128 50, telefax 0451/147 90.

Ekonomi: Johan Berntsen, Malmö Schackförbund, Box 30055, 200 61 Malmö, tel. 040/15 03 88.

Prenumerationer: Bo Aurell, Krutvägen 3, 281 44 Hässleholm, tel 0451/364 11.

SSF:s TfS-kommitté: Ingvar Persson, Bo Plato, Johan Berntsen, Bo Aurell, Siewert Relefors.

Prenumerationer: Samtliga prenumeranter är medlemmar av Tidskrift för Schacks Kamratförbund. Prenumerationsavgiften för 1992 är för medlemmar i Sveriges Schackförbund 245:–, för övriga 295:–. Stödprenumeration 400:-.

Annonspriser: Helsida 2 000:–, halvsida 1 200:–, kvartssida 700:–, sista sidan av omslaget 3 000:–.

För annonsörer som sysslar med schacklig verksamhet utgår 50 % rabatt.

Postgiro: 60 46 34-6.

Bankgiro: 54 41-15 33.

All korrespondens sänds till någon av ovan angivna adresser.

Tryck: Norra Skåne Offset, Hässleholm

Innehåll

För dyrt med damer? 49
Allsvenskan 50
Jultävlingarna 55
Distriktsnytt 56
Nytt från Cs 58
Läsarbrev 59
SM-inbjudan 60
Rilton Cup 64
PR för NM 71
Kjell Krantz kommenterar 72
Schackspelaren och elektroniken 76
67 lag klara för cupen 80
Ungdomssidorna 81
Schackkurs på video 85
Thomas Ernst kommenterar 86
Hisingen Open 91
Problem 92
Studier 94
Nya böcker 95
Tävlingskalendern III

Omslagsfoto: Hans Svedbark

Nästa nummer

beräknas vara ute vid månadsskiftet mars – april. Ur innehållet: Inbjudan till Nordiska Mästerskapet i Östersund, storturneringen i Linares, partier från Hastings och Wijk aan Zee mm. Manusstopp för nr 3: 7 mars, för nr 4 10 april!

För dyrt med damer?

■ Vid sitt senaste sammanträde beslöt Sveriges Schackförbunds centralstyrelse att inte sända något damlag till schackolympiaden i Manila. Beslutet motiverades med att man inte har råd.

❑ Damlandslaget har sedan Skopje 1972 deltagit i samtliga schackolympiader med undantag för Dubai 1986, då Sverige tillsammans med bl a Holland, Danmark och Norge stannade hemma i protest mot att spelarna från Israel inte fick inresetillstånd. Bästa placeringen: Sjunde plats i Lucerne 1982.

❑ Det nu fattade beslutet är beklagligt eftersom det bryter kontinuiteten i den förtjänstfulla satsning på flick- och damschack som inleddes med flicklandslaget 1987 och senare fortsattes med Flickskol-SM samt det i fjol inledda nordiska landslagsutbytet på seniorsidan.

❑ 1990 spelade Pia Cramling i herrlaget och hon torde kandidera för detta även i år. Det innebär naturligtvis en allvarlig försvagning av damlaget. Men Sverige har knappast sänt vare sig herrar eller damer till OS för att vinna guld även om det, med Pia i laget, kanske skulle vara lättare för damerna i år än tidigare. Det skulle nämligen inte förvåna om en eller två av systrarna Polgár återfinns i det ungerska herrlaget. Hur laget från före detta Sovjet kommer att se ut är synnerligen ovisst. Mycket talar för att de georgiska stjärnorna inte deltar.

❑ Även Danmark har beslutat låta damerna vila medan däremot Norge – som för övrigt nyligen besegrade Danmark med 17–7 i en flicklandskamp – redan har tagit ut både herr- och damlag. Dessa ser ut som följer: Simen Agdestein, Ivar Bern, Rune Djurhuus, Einar Gausel, Jonathan Tisdall och Berge Østenstad samt Sheila Berntsen, Ingrid Dahl, Sylvia Johnsen och Laila Sidselrud. Finland ska också sända både herr- och damlag och det sistnämnda, med interzonspelarna Johanna Paasikangas och Niina Koskela i spetsen, torde ha utsikter att nå en bättre placering än herrarna.

❑ 1978 beslöt Sveriges Schackförbund att sända endast herrlag till OS i Buenos Aires. En aktionsgrupp, bestående av de då mest aktiva kvinnliga spelarna, bildades och förbundet omprövade i sista stund sitt beslut. Damlaget gick in på åttonde plats, den näst bästa placeringen någonsin. Liksom för 14 år sedan har några av de nu OS-aktuella spelarna börjat diskutera åtgärder för att ändå ge Sverige möjlighet att ställa upp med ett damlag i Manila. Vi önskar dem all lycka och hoppas kunna återkomma med mera konkreta uppgifter i nästa nummer.

❑ Avslutningsvis: På flick- och damsidan finns en oerhörd, outnyttjad begåvningsreserv. Om den kunde mobiliseras till fullo skulle medlemssiffrorna i Sveriges Schackförbund se helt annorlunda ut.

Wasa slog Limhamn trots come back av Harry Schüssler

■ Wasa SK vann femte omgångens toppmöte mot Limhamns SK i Elitserien i en duell som kan skrivas in i historieböckerna. För första gången sågs nämligen tre stormästare i en och samma match. En av dem var Harry Schüssler som inte har spelat i Allsvenskan sedan 1985 men som nu gjorde come back i Limhamns lag.

Schüsslers insats, en snabb seger på tredje bord, räckte dock inte till för skåningarna. Trots att Wasa tog endast en halv poäng på de tre första borden vann man med 4½–3½.

På toppbordet spelade Ferdinand Hellers och Thomas Ernst remi medan Stellan Brynell på andra som svart besegrade Tom Wedberg sedan den senare slarvat bort en bonde i slutspelet.

Allsvenskan

Jonas Barkhagen kom in i samma variant av Bogoindiskt som i partiet mot Torbjörn Glimbrant i tredje rondens match mot Upsala ASS. Då vann Barkhagen – nu hade Schüssler en förstärkning av vits spel i beredskap. Några drag senare gjorde Barkhagen ett grovt förbiseende som kostade damen och partiet var slut efter endast 21 drag.

I sammanhanget kan nämnas att Schüssler, trots att han länge har varit bosatt i Uppsala, hela tiden har varit registrerad för Limhamns SK.

Wasas jämnhet på de lägre borden avgjorde alltså. Limhamns enda återstående poäng erövrades av juniormästaren Johan Hellsten som mot Mats Carlson tog sin femte seger i svit. En sådan rad kan uppvisas även av Wasas Slavko Cicak som uppenbarligen haft nytta av sina år i Tyskland.

Utgången innebar att SK Rockaden kunde gå upp i serieledning efter en övertygande seger mot SS Manhem. Hos Rockaden finns för övrigt hälften av Elitseriens fyra 5-poängare: Christer Hartman och Bo Kyhle.

Utan sitt ankare Lars-Åke Schneider var tre remier det enda göteborgarna fick med sig hem. Från denna match noterades i övrigt att Carl-Magnus Björk numera sitter före Michael Wiedenkeller i Rockadens lag.

Resultatet medförde att Manhem halkade ned på nedflyttningsplats. Man kan trösta sig med att andralaget leder division I mellersta efter fem segrar i följd. För den som undrar vad som sker om förstalaget ramlar ur Elitserien och andralaget går upp kan vi avslöja att klubben då behåller sin plats. Förstalaget får vara kvar även nästa säsong – det finns ett par prejudicerande fall.

Ytterligare ett resultat förtjänar att noteras. Det var Solna SS' oavgjorda mot Södra SASS som nu är tre poäng efter lagen i täten och förmodligen inte kommer att ha med toppstriden att göra.

I division I norra tappade SK Passanten en smula oväntat sin första poäng mot Wasa SK II. Den kan visa sig bli dyrbar och sista rondens match mot Vällingby SS – som står över i rond 6 – ser ut att avgöra serien.

Även i division I mellersta blir det final i sista omgången. Då åker SS Manhem II till Västerås ÖSK som bara ligger en poäng efter.

I division I södra har Lunds ASK tre poäng till godo på närmaste konkurrenten Eksjö SK och frågan är om man inte redan har säkrat Elitseriespel under nästa säsong.

Läget i division II-serierna:

II:1: Ungdomliga Horndals SK leder med tre poäng före SK Rockaden, Sundsvall och Sundsvalls SK. Dalalaget har emellertid en mach mer spelad och står över i nästa omgång. I sista ronden spelar man final på bortabord mot Sundsvalls SK.

II:2: SK Rockaden II, Stockholm har i praktiken redan vunnit serien. Man har fyra poäng till godo på tvåan och överlägset antal partipoäng.

II:3: Schack 08 II leder efter fem raka segrar med två poäng före KH-Alliansen. Det lutar åt ytterligare ett andralag i division I nästa säsong.

II:4: Här står striden mellan Skara SS (10 poäng) och Uddevalla SS (9). Final i Skara i sista ronden.

II:5: Mycket jämnt med fem lag inom en marginal av två poäng: Västerviks ASK och Rödeby SK 7, Jönköpings SS och Ölands SS 6, Halmstads SS 5. Öland möter Västervik i sjätte ronden medan slutomgången bjuder på toppmötena Västervik – Rödeby samt Halmstad – Öland.

II:6: Kirsebergs SK och Åstorps SS har efter vardera fem segrar hela 6 poängs försprång. Final i Malmö i sjätte ronden. Endast en halv partipoäng skiljer så i händelse av oavgjort blir det strid på kniven även i sista ronden.

■ RESULTAT

Elitserien: Wasa SK – Limhamns SK 4½–3½, Södra SASS – Solna SS 4–4, SK Rockaden – SS Manhem 6½–1½, Malmö SS – Schack 08 2–6, Upsala ASS – SK Kamraterna 5½–2½.

Ställningen: SK Rockaden 10 (26½), Wasa SK 9 (27), Limhamns SK 8 (26), Södra SASS 5 (19), Schack 08 4 (20½), Upsala ASS 4 (18), SK Kamraterna 4 (17½), SS Manhem 3 (16½), Solna SS 3 (15), Malmö SS 0 (13½).

Div I norra: Farsta SK – SK Rockaden, Umeå 5–3, Wasa SK II – SK Passanten 4–4, Upsala ASS II – Vällingby SS 3–5. SS Luleå hade frirond.

Ställningen: Vällingby SS 7 (22), SK Passanten 7 (17½), Farsta SK 6 (21½), SS Luleå 5 (17), Wasa SK II 3 (15½), SK Rockaden, Umeå 1 (14), Upsala ASS II 1 (12½).

Div I mellersta: Örebro SS – Strängnäs SS 4–4, SS Allians – SS Manhem II 1½–6½, Linköpings ASS – Lundby SS 5½–2½, Västerås ÖSK – Majornas SS 4½–3½.

Ställningen: SS Manhem II 10 (29½), Västerås ÖSK 9 (24), Lundby SS 6 (21), Linköpings ASS 5 (21), Örebro SS 4 (19½), SS Allians 3 (17½), Strängnäs SS 3 (14½), Majornas SS 0 (13).

Div I södra: Helsingborgs SS – Lunds ASK ½–7½, Kristianstads SK – AK-77 5–3, En Passant – Växjö SK 3½–4½, Eksjö SK – Limhamns SK II 4–4.

Ställningen: Lunds ASK 10 (31), Eksjö SK 7 (20), Limhamns SK II 6 (22), Kristianstads SK 5 (19), AK-77 4 (20), Växjö SK 4 (18½), Helsingborgs SS 3 (13½), En Passant 1 (16).

Bo Aurell har gått igenom partiprotokollen från fjärde omgången i Elitserien. Han har valt ut och kommenterat följande:

DAMGAMBIT (D 45)

Mats Sjöberg – SK Rockaden
Nils-Gustaf Renman – Schack 08

1. d4 e6 2. c4 Sf6 3. Sf3 d5 4. Sc3 c6 5. e3 Le7 6. Dc2 0–0 7. Le2 Sbd7 8. 0–0 b6 9. a4 Lb7 10. a5 c5

För att bl a skapa plats åt löparen när den kan väntas bli angripen av a-bonden. Draget öppnar möjligheter för en slagväxling i centrum. Eftersom vit har offrat ett par tempon på a-bondens framryckning är svart förhållandevis väl rustad för en batalj.

11. a6 Lc6 12. Td1 Dc7 13. cxd5 exd5 14. Df5 Tad8 5. Sb5 Db8 16. Se5 Lxb5 17. Lxb5 Sxe5 18. dxe5 Se4 19. f3 g6 20. Dh3 Sg5 21. Dg3 Se6

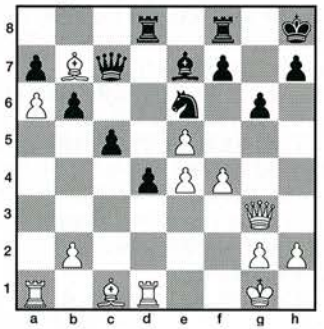
Nödvändigt för att undanröja hotet 22. e4.

22. f4 Kh8 23. Lc6 d4 24. e4

Efter 24. exd4? Sxd4 25. Lf3 Sf5 skulle svart ha stor fördel. Nu måste svart agera snabbt för att vit inte ska kunna starta ett farligt kungsangrepp inlett med f4–f5.

24. – Dc7 25. Lb7

På 25. Ld5, ett drag som också måste övervägas, hade nog följt 25. – c4, varpå 26. f5 stupar på 26. – gxf5.

25. – d3!?

Efter 25. – c4, som vid första ögonkastet kan verka naturligare, skulle kunna följa t ex 26. f5 Sg7 (26. – Sc5 27. f6 med pjäsvinst för vit) 27. f6 Sh5 28. Dh4 Lc5 29. g4 med pjäsvinst.

26. b3

Kan vit inte ta bonden? Nja, svart övertar initiativet efter t ex 26. Txd3 c4 27. Txd8 Txd8

28. Ld5 Sd4.

26. b5 27. Ld5 c4 28. bxc4 bxc4 29. Le3 Lc5 30. Tac1 Db6 31. Lxc5 Dxc5† 32. Kh1 Txd5!

Starkt men också nödvändigt, då vit annars skulle ha slagit på c4.

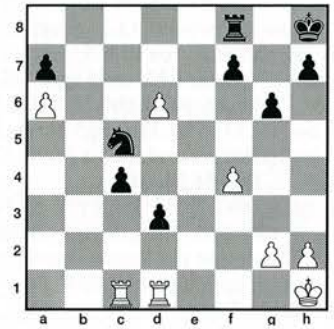
33. exd5 Dxd5 34. Df3! Dd4

Efter 34. – Dxf3 35. gxf3 Sxf4 (35. – Tc8? 36. Txd3 cxd3 37. Txc8† Kg7 38. Tc1 Sxf4 39. Td1 och vits kung går till e3, varpå tornet lägger beslag på bonden på a7) 36. Txc4 g5 37. Tc7 vinner vit.

35. Dc6 Sc5 36. Dd6!

Vit skapar med detta drag en egen fribonde vilken, som det kommer att visa sig, blir mycket betydelsefull.

36. – Dxd6 37. exd6

37. – Se4?

Leder till förlust, även om det behövs storspel av vit. Renman anger som det rätta 37. – Te8! varpå hade kunnat följa 38. Txc4 (annars kommer 38. – Te4) d2! 39. Tg1 (39.– Txd2 40. Te1† matt) och nu:

a) 39. – Te1? 40. Td4! som ger vinstställning för vit, t ex 40. – Se4 41. h3 Sf2† 42. Kh2 d1D 43. Txd1 Txd1 44. Txd1 Sxd1 45. d7 osv,

b) 39. – Sd3 40. h3 Te1 41. Tc8†! Kg7 42. d7 Txg1† 43. Kxg1 d1D† 44. Kh2 Dd2 45.d8D Dxf4† och svart kan tvinga fram remi,

c) 39. – Se4! 40. h3 Sxd6 41. Td4 Se4 och kampen går vidare.

38. Txc4!! Sf2† 39. Kg1 Sxd1 40. d7 Se3 41. Tc8 uppgivet.

Ett parti som båda spelarna har stor heder av!

ENGELSKT PARTI (A 29)

Richard Wessman	**Magnus Carlhammar**
Wasa SK	SS Manhem

1. c4 Sf6 2. g3 e5 3. Sc3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. Lg2 Sb6 6. Sf3 Sc6 7. 0–0 Le7 8. d3

En annan vanlig fortsättning är 8. a3 0–0 9. b4 Te8 10. d3.

8. – 0–0 9. b3

Här är både 9. Le3 och 9. a3 vanliga drag. Partiet Kortchnoi – Pétursson, Lugano 1989, fortsatte med 9. a4 a5 10. Le3 Lg4 11. Tc1.

9. – Lg4 10. Lb2 f5?!

Tveksamt i samband med löparplaceringen på g4. Vit utnyttjar omedelbart den öppnade diagonalen a2–g8.

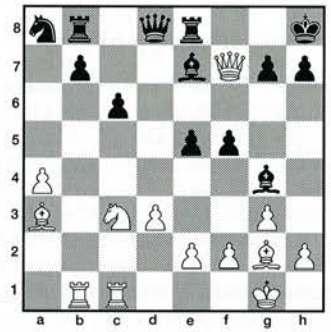
11. b4!? Lf6 12. Sd2 Tb8 13. a4 a5

Det hotade 14. a5 jämte 15. a6 med avgörande fördel för vit.

14. bxa5 Sxa5 15. Sb3 Sxb3

Nödvändigt. På 15. – Sc6 kommer 16. a5 följt av 17. a6.

16. Dxb3† Kh8 17. Tfc1 c6 18. La3 Te8 19. Tab1 Sa8 20. Df7 Le7

Lägg märke till hur verkningsfullt vits pjäser är placerade. Tornen har var sin öppen linje och löparna var sin öppen diagonal. Det går inte att parera samtliga hot. Svarts senaste drag gick närmast ut på att hindra vit från att slå på b7. Det var inte lätt att förutse att det nu går att slå på c6!

21. Lxc6! Lxa3

På 21. – bxc6? hade följt 22. Lxe7 Txb1 23. Txb1 Dd7 (23. – Txe7? 24. Dxe7 Dxe7 25. Tb8† De8 26. Txe8† matt) 24. Tb7! Sc7 25. Txc7 osv.

22. Lxe8 Dxe8 23. Dxe8† Txe8 24. Tc2 b6 25. Sd5 h6

Eller 25. – Tb8 26. Sxb6! f4 (hotar pjäsvinst på b6, då nu fältet c8 är försvarat av löparen) 27. a5 med avgörande fördel för vit.

26. Sxb6 Sxb6 27. Txb6 e4

För svart är det av utomordentlig betydelse att aktivera löparparet. Kan han bara få den overksamma löparen på g4 i spel vore mycket vunnet. Vit måste naturligtvis försöka motverka detta. Även 29. – f4 kom här i fråga, men vit hade då kunnat svara med 28. a5 varpå a-bonden blivit mycket farlig.

28. d4

Avslag hade gynnat svart. Nu offrar han en bonde för att få ut löparen.

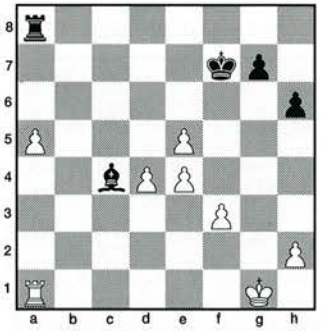
28. – f4 29. gxf4 Ta8 30. Ta2 Le7 31. a5 Ld8 32. Tb5 Ld7 33. Te5 Lf6 34. Txe4 Lc6

Vi ser hur starkt löparparet är. Det förefaller nu som om vit inte skulle hinna avancera med a-bonden på grund av de oavbrutna hoten från löparna. Men vit finner lösningen, ett kvalitetsoffer!

35. Te5!? Lxe5

Att avböja offret skulle inte hjälpa. Vit fortsätter bara med f3 och e4 som i partiet.

36. fxe5 Ld5 37. Ta1 Kg8 38. f3 Kf7 39. e4 Lc4

Här överskred Wessman betänketiden och förlorade. Det var skada, eftersom han torde ha avgörande fördel. Vits strategi bör vara att centralisera kungen, placera tornet på a3 och d-bonden på d5. Sedan kommer kungen och centrumbönderna att dominera händelseutvecklingen.

BENONI (A 43)

Ralf Åkesson	**Jan Johansson**
Södra SASS	Upsala ASS

1. d4 g6 2. Sf3 Lg7 3. g3 c5 4. d5 b5 5. Lg2 Lb7 6. e4 Sf6 7. Sbd2 0–0 8. 0–0 d6 9. Te1 Sbd7 10. a4 a6 11. c4 bxa4

Efter 11. – b4 skulle ställningen bli låst på damflygeln, varpå vit mera ostört än i partiet skulle kunna starta en chansrik offensiv på den andra sidan. Kanske hade då t o m ett omedelbart 12. e5!? varit det rätta.

På 11. – bxc4? 12. Sxc4 hade vits utmärkta springarplacering på c4 blivit betydelsefull. Efter textdraget har svart tack vare sin öppna b-linje vissa möjligheter att kontra när vits offensiv kommer.

12. Dxa4 Sg4 13. h3 Sge5 14. Sxe5 Sxe5 15. Ta3!

Skapar utökade användningsmöjligheter för tornet. Bl a kan det eventuellt senare snabbt föras över till centrum eller till kungsflygeln.

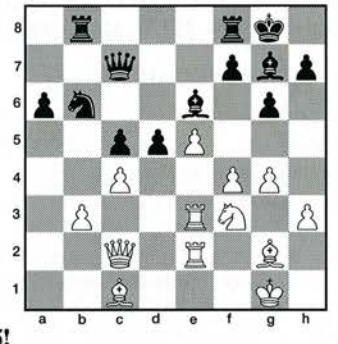
15. – Tb8 16. f4 Sd7 17. Sf3 Lc8 18. Dc2 Db6 19. e5 Db4 20. Tee3 Db6

Det hotade 21. Teb3.

21. Te2 Dc7 22. Tae3 Sb6 23. b3 e6!?

Att overksamt avvakta vits offensiv skulle inte ge svart något hopp, och 23. – Lf5 skulle bara medföra att löparen senare drevs tillbaka med tempovinst för vit.

24. dxe6 Lxe6 25. g4 d5

26. f5!

Ett välberäknat angreppsdrag som inkluderar ett bondeoffer.

26. – d4 27. Te4 gxf5 28. Tf4!

Poängen. Svart kan inte slå på g4 på grund av 29. Sg5, t ex 29. – Te8 30. Dxh7† Kf8 31. Sxf7! Lxf7 32. e6.

28. – Dd7 29. Dd3

Parerar hotet 29. – d3 samtidigt som damen hålls kvar på diagonalen b1–h7. Fortfarande skulle 29. – fxg4 leda till katastrof och vit hotar spela 30. gxf5.

29. – Lh6 30. g5

På grund av svarts föregående drag gick inte 30. gxf5 (30. – Lxf5 31. Dxf5 Dxf5 32. Txf5 Lxc1).

30. – Lg7 31. Sh4 a5

Svart har inget meningsfullt att göra på kungsflygeln just nu. Alltså förbereder han en motattack på damflygeln.

32. Sxf5 a4 33. Sd6!

Mycket starkt. Nu hotar 34. Th4 med mattangrepp.

33. – Sc8 34. Th4 Td8

Bonden på h7 gick inte att rädda. Men kanske kan kompensation erhållas på b3 eller d6?

35. Dxh7† Kf8 36. g6! Sxd6 37. exd6 fxg6

Det hotade bl a 38. Lh6, t ex 38. – fxg6 (38. – Lxh6 39. Dh8† matt) 39. Txe6 Dxe6 40. Dxg7† Ke8 41. Lc6† Td7 42. Df8† matt. På 37. – Dxd6 hade kunnat följa 38. gxf7 (med hotet 39. Dg8†) Lxf7 39. Lh6 Lxh6 40. Txh6.

38. Txe6!

Vit har vinstställning. Ett annat sätt att betvinga det sista motståndet var 38. Tf2† Lf7 (38. – Lf5 39. Dxg6 med stor fördel) 39. Lh6 Lxh6 40. Dh8† matt.

38. – Dxe6 39. Tf4† Ke8

Eller 39. – Lf6 40. Dh8† Kf7 41. Txf6†! Dxf6 42. Ld5† De6 43. Dh7† Kf6 44. Dh4† med matt i få drag.

40. Lc6† Td7 41. Te4 Dxe4 42. Lxe4 axb3 43. Dg8† Lf8 44. Lxg6† Tf7 45. Dxf7† uppgivet.

KUNGSGAMBIT (C 36)

Tomek Ludwikow — Upsala ASS
Bo Adler — Södra SASS

1. e4 e5 2. f4 exf4 3. Sf3 Sf6 4. Sc3

Bättre är nog 4. e5, t ex 4. – Sh5 5. Le2 d6 6. 0–0 dxe5 7. Sxe5 Lc5† 8. Kh1.

4. – d5 5. exd5

Denna ställning uppstår oftare efter dragföljden 3. – d5 4. exd5 Sf6 5. Sc3.

5. – Sxd5

Här är 5. – Ld6 ett alternativ.

6. Sxd5 Dxd5 7. d4 g5

I för mig tillgänglig litteratur framställs 7. – Le7 som svarts mest övertygande drag.

8. c4 De4† 9. Kf2 Sc6 10. Ld3 De7 11. Te1 Le6

12. Le4

Här undrar man förstås vad som hade hänt efter 12. d5. Kanske 12. – 0–0–0. Det hade kunnat följa 13. dxc6 Dc5† 14. Kf1 Txd3! eller 13. dxe6 g4, i båda fallen med fördel för svart.

12. – Lg7 13. Da4 0–0 14. d5?

Jag tror inte vit har tid till detta drag. Bättre var 14. Lxc6 bxc6 15. Kg1 g4 16. Se5.

14. – g4 15. Sg1

Det hade inte heller nu varit så bra att slå en pjäs med d-bonden: 15. dxc6? Dc5† 16. Kf1 Lxc4† osv eller 15. dxe6? gxf3 16. Lxf4 fxe6, i bägge fallen med stor fördel för svart.

15. – Dh4† 16. Kf1 Ld4 17. Ke2

Efter 17. Te2 eller 17. Dc2 slår svart på h2 med förödande konsekvenser.

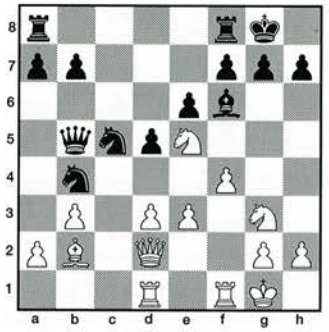
17. – Lf5!

Ett fiffigt sätt att öppna linjer för tornen.

18. Lxf5 Tfe8† 19. Le6 fxe6 20. dxe6 Df2† 21. uppgivet.

Efter 21. Kd1 Tad8 är det strax matt.

Lars Nordén
Malmö SS

Ulf Nyberg
SK Kamraterna

I diagramställningen hotar svart att slå dels på d3, dels på a2. Man väntar sig kanske ett sådant drag som 19. d4. Däremot skulle 19. a4 endast skapa en ny svaghet i vits ställning. Vit väljer emellertid att satsa på ett kompromisslöst kungsangrepp.

19. Sh5!? Lxe5

På 19. – Le7 går det antagligen att slå på g7, t ex 20. Sxg7 f6 (20. – Kxg7 21. Sc6† f6 22. Sxb4) 21. De2 och vits angrepp blir mycket farligt. Textdraget innebär att svart vinner en bonde. Troligen underskattar han vits chanser.

20. fxe5 Scxd3 21. De2!

Spikar springaren, hotar 22. a3 med pjäsvinst och möjliggör 22. Dg4 med matthot.

21. – a6

Upphäver spikningen.

22. Dg4

På 22. a3 hade följt 22. – Sxb2 och den omedelbara faran hade varit över för svart.

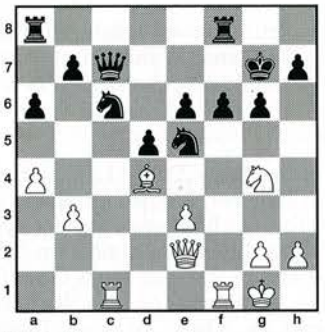
22. – g6 23. Sf6† Kg7 24. a4 Dc5

Det finns inget bra fält för damen. På 24. – Da5 hade följt 25. Lc3 (med hotet 26. Txd3) och damen hade ändå måst gå till c5 eller b6 och bli utsatt för Ld4. På 24. – Dc6 hade vit kunnat spela 25. La3 a5 26. Lxb4 Sxb4 27. Dh4 med starkt angrepp.

25. Ld4 Dc7 26. De2

Även 26. Dh4 hade gett goda möjligheter. Textdraget tvingar svart att slå på e5, en fortsättning som vit säkert gjort en noggrann kalkyl på. Eftersom vit hotar att vinna båda springarna för torn är svarts enda (och dåliga) alternativ till det följande textdraget 26. – Sc5?. Då kommer 27. Tc1 b6 28. a5 Tac8 29. axb6 Dxb6 30. Sd7 med vinstställning för vit.

26. – Sxe5 27. Sg4! Sbc6 28. Tc1 f6

29. Txf6! Txf6

Eller 29. – Sxg4 30. Txg6††! Kxg6 31. Dxg4† Kh6 (31. – Kf7 32. Dg7† Ke8 33. Dxc7) 32. e4! med dubbelhotet 33. Le3† och 33. Tc3.

30. Lxe5 Dxe5

Något bättre fanns inte. Spelet är förlorat.

31. Sxe5 Sxe5 32. Tc7† Kh6 33. Db2 Taf8 34. h3 Tf1† 35. Kh2 T8f5 36. Tc2 Th5 37. Dd4 Sc6 38. Dd3 Thf5

Eller 38. – Sb4? 39. Dxf1 Sxc2 40. Df8† Kg5 41. Df4† matt.

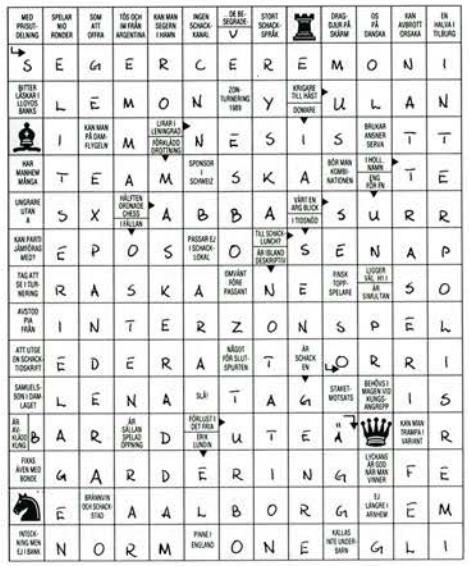
39. Dd2 Tb1?

Säkert ett tidsnödsdrag.

40. e4† Tg5 41. h4 uppgivet.

■ IM Jorge Rubinetti, 46, vann med 8½/11 det argentinska mästerskapet före Guillermo Soppe 7½ och Miguel Quinteros 7. På sjunde plats med 5 poäng placerade sig Miguel Najdorf som fyller 82 i april.

Jultävlingarna

Julnötterna och julkrysset i nr 10/91 tycks inte ha varit alltför svåra den här gången. Mer än hälften av de insända lösningarna till krysset var rätt – året dessförinnan var alla fel...

Några stötestenar fanns förstås, t ex "Sponsor i Schweiz" vilket skulle bli SKA. Det är en förkortning av Schweizerische Kreditanstalt, huvudsponsor för den stora årliga schackfestivalen i Biel. A:et i SKA utgör en del av svaret på "Internationell domare", på engelska International Arbiter, förkortat IA.

Ett par andra fallgropar utgjordes av "Tös och IM från Argentina" samt "Finsk toppspelare". Rätt svar skulle vara Emma (Jaime Emma, argentinsk mästare 1978 och flerfaldig OS-deltagare) respektive Sorri (Juhani Sorri, stormästare i korr).

Vi har med lottens hjälp fått fram tre vinnare, som har var sitt bokpris att vänta:

Lars Ohlsson, Hästnäs 69, 732 91 Arboga, Rolf Lekander, Gärdesvägen 7, 352 49 Växjö samt Rolf Littorin, Rådmansgatan 18, 5 tr, 114 25 Stockholm.

Fyra lösare klarade samtliga julnötter så vi utökar antalet prisböcker. Av de fyra stod Lars Borgström, Göteborg i en klass för sig. Han hittade nämligen en bilösning till nöt nr 4, den svåraste uppgiften som många stupade på. ▶

De rätta lösningarna:

1) Dh7†!! Kxh7 2. Txg7† Kh8 3. Sg6† matt (Bronstein – Kottnauer, Prag 1946).

2) 1. Sc7†!! Sxc7 2. Dd8†! Kxd8 3. Lg5†† Ke8 4. Td8† matt (Prins Dadian von Mingrelien – N N, Odessa 1894).

3) 23. Sh7!! uppgivet på grund av:

a) 23. – Tf7?! 24. Td8,

b) 23. – Kxh7 24. Dxh5† Kg8 25. Lxg6 Tf7 26. Dh7† Kf8 27. Lc5†,

c) 23. – Sc6 24. Sxf8 Lxf8 (24. – Kxf8 25. Dg5 Se7 26. Lc5†! +-) 25. Df6 Se7 (25. – Kh7 26. Lxc6 bxc6 27. Td8† +-) 26. Ld4† +-,

d) 23. – Ld7 24. Sxf8 Lxf8 25. Lxg6 +- (Douven – Besjukov, Sotji 1990).

4) 20. Sg5 Sxd2† 21. Txd2 Dxe5 22. Th8† Lxh8 23. Dxg6† Dg7 24. De6† Df7 25. Sxf7 Txd2 26. Se5† uppgivet (Fette – Honfi, Bad Wörishofen 1991).

Lars Borgström skriver:

– Det finns en dubbellösning (mindre elegant): 21. – Df5 22. Dc4† e6 23. Sxe6 Txd2 24. Sxf8† Kxf8 25. Db4† K- 26. Dxd2 med vinst även om det tar tid. Det prosaiska 20. Lc3 vinner antagligen också.

5) 1. Td8!! Txd8 2. Th7†! Kxh7 3. Df7† Kh8 4. Dg7† uppgivet (Brinckmann – Keller, Bad Oeynhausen 1939).

Även 1. Th7† Kxh7 2. Df7† Kh8 3. Td8 vinner, vilket har påpekats av flera lösare.

6) 1. Ke5! (inte 1. c6†? Kc8! 2. c7 Kd7 3. Ke5 Kc8 och svart fortsätter att gå mellan c8 och d7) Kc6 2. Kd4 Kd7 3. Kd5 Kc8 4. Ke6 Kd8 5. Kd6 Kc8 6. Ke7 Kb8 7. Kd7 Ka8 8. c6! bxc6 9. Kc7 och matt i tre drag. På 3. – Kd8 följer 4. Kd6 Kc8 5. Ke7 Kb8 osv.

Vinnare blev Lars Borgström, Södra Allégatan 2 A IV, 413 01 Göteborg, Birger Persson, Lägervägen 7 B, 254 56 Helsingborg, Bo Göransson, Bergagatan 44, 752 39 Uppsala, Mats Hylén, Ragnvallagatan 32 B, 256 63 Helsingborg och Sture Olsson, Bredmansgatan 10 B, 752 24 Uppsala.

TfS gratulerar vinnarna och till dem som inte hade lyckan med sig den här gången säger vi:

En ny samling nötter kommer inom kort!

■ Titellöse Aleksandar Wohl, 28, vann det australiensiska mästerskapet med 8½/11. På femte plats kom Anthony Miles, som numera bor i Adelaide.

Distriktsnytt

Dalarna

❑ 61 spelare deltog i Dalarnas Grand Prix för juniorer som avgjordes i Smedjebacken den 7 december. Resultat:

Gymnasiet: 1) Henrik Lindberg, Horndals SK 7 (av 7!), 2) Magnus Källström, Avesta SS 6, 3) Peter Trsavec, Smedjebackens SK 4.

Högstadiet: 1) Peter Nilsson, Avesta SS 6½, 2) Fredrik Nordin, Horndals SK 6, 3) Per Eliasson, Horndals SK 5½.

Mellanstadiet: 1) Ulf Hammarström, Borlänge SK 7 (av 8), 2) Henrik Törnkvist, Fagersta SS 7, 3) Jacob Söderkvist, Horndals SK 7.

Lågstadiet: 1) Jonas Lindahl, Horndals SK 8 (av 8!), 2) Tomas Wahlgren, Avesta SS 7, 3) Carl-Olof Eklund, Hedemora SS 6.

Malmö

❑ 35 spelare, därav 23 från Limhamn, deltog i DM för juniorer. I äldsta gruppen krävdes särspel i form av både snabbpartier och blixt innan Richard Persson, Limhamns SK hade besegrat klubbkamraten Jonas Gustafsson.

Övriga gruppvinnare blev Richard Ek, Limhamns SK, Oscar Drevnor, Limhamns SK, Kaveh Golestani, Malmö AS och Martin Gentili, Limhamns SK.

Nordskåne

❑ Äldre Junior-DM och Kadett-DM i Hässleholm i början av januari drog endast 18 deltagare. Turneringarna var i gengäld starkt besatta och mycket jämna. Resultat:

Juniorer: 1) Mårten Howe, Kristianstads SK 4½ (av 6), 2) Johan Jersblad, Åhus SK 4½, 3) Tomas Degerhammar, Kristianstads SK 4.

Kadetter: 1) Peter Jonsson, Hässleholms SK 4 (av 6), 2) Paul Sjöberg, Knislinge SK 4, 3) Mattias Haglund, Kristianstads SK 4, 4) Linus Nilsson, Hässleholms SK 4.

❑ Yngre Junior-DM, av tradition distriktets största tävling, i Vinslöv samlade 110 startande, varav nästan en fjärdedel flickor. Hässleholms SK tog hem fem av de tio titlar som stod på spel och erövrade för första gången en inteckning i vandringspriset till bästa klubb.

Gruppsegrare blev Mikael Jönsson, Hässleholms SK, Linus Nilsson, Hässleholms SK, Simon Ottosson, Vanneberga SK, Ola Persson, Hässleholms SK, Magnus Johansson, Knislinge SK, Daniel Björkhem, Kristianstads SK, Daniel Larsson, Hässleholms SK, Linus Olsson, Hässleholms SK samt Anna Larsson, Åhus SK och Karin Englund, Knislinge SK.

Yngste deltagaren, Mattias Axelsson, 5, Kristianstads SK tog 2½ poäng och fick ett specialpris.

Nordvästra Skåne

❑ Snabbschack-DM den 15 december och blixt-DM den 5 januari, båda i Helsingborg, vanns av "utsocknes" spelare enligt följande:

Snabbschack: 1) Ove Nilsson, Helsingborgs SS (En Passant, Svedala) 4½ (av 5), 2) Björn Fagerström, Vegeholms SK 4, 3–6) Thomas Tallinger, Åstorps SS, Alexander Brontz, Åstorps SS, Anders Hansen, HG-Schack och Anders Johansson, Höganäs SK 3½.

Juniortiteln erövrades av Mattias Olsson, Vegeholms SK 5 (av 6). Anil Surender, Landskrona SK vann-B-juniorernas turnering med 5/5 medan Navin Surender, Landskrona SK segrade bland C-juniorerna med 5/5.

Blixt-DM: 1) Per-Inge Helmertz, Höganäs SK (Malmö SS) 4½, 2) Ove Nilsson, Helsingborgs SS 3½, 3) Åke Westin, Helsingborgs SS 3. B-finalen vanns av Christian Ekstrand, Helsingborgs SS, C-finalen av Johan Lassen, Landskrona SK, D-finalen av Mats Claesson, SK Kärnan och E-finalen av Ivar Jacobsson, HG-Schack.

Krister Holmberg, Åstorps SS tog hem juniortiteln med 6/6. Anil Surender, Landskrona SK segrade bland B-juniorerna, Navin Surender, Landskrona SK bland C-juniorerna och Fredrik Paulsson, Skromberga ASS bland D-juniorerna.

I tävlingarna deltog 41 respektive 59 spelare.

❑ Snabbschackturneringen Mellandagsschacket spelades den 27 december för 19:e året i Ekeby med Skromberga ASS som arrangör. Rekordmånga spelare, 66, deltog.

Anders Svensson, Helsingborgs SS var den som bäst bemästrade de hårda handikappreglerna och segrade med 6½ (av 7) före Christian Forsell, HG-Schack och Alexander Brontz, Åstorps SS 6, Tony Nagy, HG-Schack, Hans Dehlin, Skromberga ASS och Dam Binh Quang, HG-Schack 5½.

Norrbotten

❑ Bo Björklund vann årets DM sedan han i sista ronden segrat i ett för titelkampen direkt avgörande parti mot Tomas Dedorson. Resultat av tävlingarna som ägde rum den 3–6 januari i Haparanda:

Klass M: 1) Bo Björklund, Bodens SK 5½, 2) Tomas Dedorsson, SS Luleå 5, 3) Fredrik Mella, Schack 64 3½, 4) Fredrik Attefall, Schack 64 3½, 5) Ola Leander, SS Luleå 3, 6) Henrik Jordahl, Piteå SK 3.

Klass I vanns av Marcus Johansson, SS Luleå före Mikael Westlund, Bodens SK och Lars Johansson, Kalix SK.

I klass II segrade Mikael Konttaniemi, Piteå SK före bodensarna Daniel Marzban och Mikael Nilsson. Klass III vanns av Stefan Dedorsson, SS Luleå med Per Vestin, Bodens SK på andra och Peter Karlsson, Kalix SK på tredje plats.

Juniortiteln erövrades av Mattias Konradsson, SS Luleå.

Skåne

❑ 73 spelare ställde upp i Junior-DM som avverkades i Eslöv den 4–6 januari. De båda äldsta klasserna spelade en Bergerturnering som vanns av Toni Dimovski med 7/9 före Jesper Bernle 6½ och Henrik Sannerstedt 6. Titlarna fördelade sig så här:

Grupp A: 1) Jesper Bernle, Solhedens SK, Trelleborg, 2) Henrik Sannerstedt, Lunds ASK, 3) Håkan Lyngsjö, SK Bara Bönder.

Grupp B: 1) Toni Dimovski, Eslövs SK, 2) Alexander Behrmann, Lunds ASK.

Grupp C: 1) Kristian Glans, Eslövs SK 7½, 2) Krister Bengtsson, Eslövs SK 7, 3) Sara Persson, Eslövs SK 6½.

Grupp D: 1) Björn Lundberg, Eslövs SK 8, 2) Jonas Olsson, Ystads SS 7, 3) Ingemar Lind, SS Springaren, Kävlinge 7.

Grupp E: 1) Martin Persson, Ystads SS 10, 2) Martin Lundberg, Eslövs SK 7½, 3) Dannie Winther, Eslövs SK 7, 4) Nissim Luksman, Ystads SS 7.

❑ DM i snabbschack i Lund: 1) Christian Jepson, Lunds ASK 7, 2) Toni Dimovski, Eslövs SK 5, 3) Ingemar Lind, SS Springaren, Käv- ▶

Nytt från Cs:

INGA FLER SÄRSPEL I SM INGET DAMLAG TILL OS

■ Sveriges Schackförbunds centralstyrelse beslöt vid sammanträde på Finlandsfärjan den 24–25 januari att avskaffa särspelen i SM-gruppen, JSM-gruppen och Mästarelit.

Ärendet hade beretts av Regel- och domarkommittén (REDO) och kontakt hade även tagits med spelarföreningen (FSES).

Den nya ordningen innebär att förbundets bestämmelser för särskiljning tillämpas fullt ut i SM. Kritik hade tidigare yppats mot att Sverigemästare inte kunnat koras vid ett och samma tillfälle. Detta har blivit till förfång för intresset och det har även varit kostsamt att arrangera särspelen.

För särskiljning då det gäller Bergerturneringar kommer alltså i fortsättningen följande att gälla:

I första hand inbördes möte, i andra hand bästa resultat mot övriga spelare i gruppen, i tredje hand flest antal vinster, i fjärde hand flest antal vinster med de svarta pjäserna, i femte hand lottning.

Cs beslöt tilldela vår nyblivne stormästare Jonny Hector utmärkelsen Schack-Gideon för år 191. Beslutet var enhälligt och det behövdes ingen diskussion om saken.

I en rapport från FIDE-kongressen i Berlin i december berättade Rolf Littorin bl a om ett anförande av världsmästaren Garri Kasparov, som pekade på det nödvändiga i att slopa systemet med avbrutna partier (se TfS nr 1/92). Detta kan leda till ändringar i spelordningen för bl a kommande SM-tävlingar.

Beklagligt nog har fortfarande ingen förening anmält sig som arrangör av 1993 års SM. Cs beslöt tillsätta en kommitté bestående av ordförande Christer Wänéus, Per Sundelius och Göran Ohlsson för att lösa problemet.

Kansliet fick en eloge för snabb resultatservice från Allsvenska serien. Göran Ohlsson meddelade att Allsvenska kommittén har beslutat ändra spelordningen i början av 1993 för att man inte ska hamna för nära Trettonhelgen. Speldagarna blir i stället för som tidigare meddelats 17/1, 7/2, 28/2 och 21/3. Eventuellt Elitserieslutspel arrangeras 26–28 mars.

Vid budgetbehandlingen fann Cs att man tyvärr inte har råd att skicka något damlag till OS i Manila.

Lars Borgström

▶ linge 5, 4) Niklas Fagerström, SS Springaren 5 (20 deltagare).

Miniorer: 1) Sven Törringer, SK Bara Bönder 6, 2) Joel Eklund, En Passant, Svedala 6, 3) Shai Molinari, Lunds ASK 5 (19 deltagare).

Södra Småland

❑ Rolf Lekander, Växjö SK vann DM, som spelades i Växjö under två helger i januari, för elfte gången. 15 spelare deltog i M-gruppen som avverkade sex ronder.

Resultat; 1) Rolf Lekander 5½, 2) Bengt Wihlborn, Växjö SK 4½, 3) Ronald Heidenfors, Växjö SK 4, 4) Patrik Lindborg, Alvesta SS 3½, 5) Robertino Miskulin, Nybro SS 3½, 6) Bo Rylander, Alvesta SS 3½, 7) Alf Isaxon, Växjö SK 3½.

Fem fyramannagrupper såg Leif Malmi, Växjö SK, Andreas Fritzon, Alvesta SS, Tommy Wasserman, Växjö SK, Mattias Olsson, Uppvidinge SK och Viktor Lundberg, Uppvidinge SK som segrare.

Wijk aan Zee

Boris Gelfand och Valerij Salov delade med 8½/13 segern i den traditionella Hoogoventurneringen i Wijk aan Zee, Holland, en poäng före Robert Hübner och Viktor Kortchnoi. Partier i nästa nummer!

Annorlunda turneringsformer

❑ Ibland blir man så trött på att spela de vanliga turneringarna i klubben och försöker sig på något nytt. I vår klubb brukar vi alltid avsluta hösten med en julblixt med ett skänkt pris som går till den spelare som hamnar exakt i mitten av resultatlistan.

Som alla vet blir det alltid de samma som vinner klubbturneringarna och alltid de samma som kommer på de sista platserna. Därför försökte vi med ett nytt handikappsystem i år. Vi använde oss av elorankingens "förväntade resultat" och en stark spelare som tog 10 poäng kom på samma plats som en svag spelare som tog t ex 5 poäng. Vinnare blev den spelare som tog flest poäng över förväntat resultat.

Läsarbrev

Systemet blev inte uppskattat av klubbens starkaste spelare, ty en förlust i början innebar att han helt enkelt inte kunde vinna. Å andra sidan innebär ju "vanlig" poängberäkning att en svagare spelare i praktiken aldrig kan vinna, så en viss rättvisa var ju skipad...

För den som är intresserad av hur vi räknade ut poängen kan jag nämna att vi följde Kazic/Lim (ed): *The Official Laws of Chess* (utg av FIDE), sid 58–59.

Nå, hur gick turneringen? Vann gjorde en blixtexpert med en ranking något under medel. Han fick 5+, alltså 5 poäng över förväntat resultat. Den förväntade poängen är ju beräknad på rankingen i långpartier och där kanske inte alltid hans offer går hem. Tre spelare av 15 tog den förväntade poängen medan åtta spelare låg inom 1 poängs marginal och 11 inom 2 poäng.

I mitt sökande efter annorlunda turneringsformer hittade jag några pärlor i TfS nr 1/1910. Där skriver Stockholms SS om höstens verksamhet storstrejkens år 1909.

Sällskapet anordnade en tombolaturnering den 6 oktober och en "överraskningsturnering" den 13 oktober. Under hösten spelades vidare en 15 sekunders utslagsturnering, en 10 sekunders hastighetsturnering och en 5 sekunders blixtturnering. Kan någon berätta hur dessa turneringar gick till?

Lars Åke Karlgren
Strömstads SK

FRAM FÖR 5-MANNALAG!

❑ Jag får först av allt gratulera till beslutet att införa 5-mannalag i div IV från säsongen 1991/92. Det kommer att göra gott för många små klubbar som aldrig tidigare har kunnat skrapa ihop ett lag. I min klubb har vi inte haft möjlighet att gå upp i en högre serie, men nu griper vi chansen. Intresset för schack kommer att öka både bland medlemmar och andra.

Men varför inte ta nästa steg också: 5-mannalag över hela linjen, från Elitserien och nedåt? Nej, det är inte för att min klubb siktar mot Elitserien utan av ett annat skäl.

Den geografiska fördelningen i Elitserien, div I och div II är mycket skev. Inte mindre än 70 % av alla lag i de tre högsta serierna kommer från Stockholm + Mälardalen, Göteborg och Skåne. Visserligen bor det flest folk där, men motsvarar det verkligen 70 % av Sveriges befolkning?

Ännu värre bli snedfördelningen om vi ser på hur många Norrlandslag som är med, endast tre, lika många som Manhem eller LASK i de tre högsta serierna. De siffrorna bör väl få upp ögonbrynen på vem som helst. Glest befolkade delar av Sverige missgynnas.

Jag tror för min del att 5-mannalag i hela seriesystemet skulle vara till gagn för schackspelet framför allt utanför storstadsområdena. Det skulle heller inte bli så stor ekonomisk påfrestning. Klubbar med långa resor straffas redan idag jämfört med storstadsklubbarna genom "karensträckan" på 100 mil.

Mindre lag = fler serier = kortare körsträckor = billigare resor och omkostnader. Det är väl något att sträva efter. Om sedan bieffekten blir större schackintresse runt om i bygderna är väl inte heller det fy skam.

De ansvariga för omläggningsförslaget har säkert diskuterat för- och nackdelar med att införa 5-mannalag i hela seriesystemet. Jag skulle gärna vilja att någon av er talar om hur ni har resonerat och vilka nackdelar det finns.

Lagledare i väst

Inbjudan till Schack-SM i Borlänge 3-19 juli 1992

SPELPROGRAM

VECKA 1	SM JSM Mästarelit	Mästar- klassen	I,II,III 8-manna Vet allmän	Junior Kadett	I,II,III 10-manna	Veteran Elit
Fredag 3/7	1 16-22					
Lördag 4/7	H 10-12 2 14-20		1 16-22	1 16-22	1 16-22	
Söndag 5/7	H 10-12 3 14-20	1 16-22	H 10-12 2 14-20	2 09-15 3 16-22	2 09-15 3 16-22	
Måndag 6/7	H 10-12 4 14-20	H 10-12 2 14-20	H 10-12 3 14-20	H 10-12 4 14-20	H 10-12 4 14-20	
Tisdag 7/7	H 10-12 5 14-20	H 10-12 3 14-20	H 10-12 4 14-20	H 10-12 5 14-20	H 10-12 5 14-20	
Onsdag 8/7	H 10-12 6 14-20	H 10-12 4 14-20	H 10-12 5 14-20	H 10-12 6 14-20	6 09-15 7 16-22	
Torsdag 9/7	H 10-12 7 14-20	H 10-12 5 14-20	H 10-12 6 14-20	H 10-12 7 14-20	H 10-12 8 14-20	1 14-20
Fredag 10/7	H 10-12 8 14-20	H 10-12 6 14-20	7 10-	8 10-	9 10-	H 10-12 2 14-20
Lördag 11/7	KONGRESS					

VECKA 2			I,II,III 8-manna Veteran Allmän	Kadettfinal Dam	I,II,III 10-manna	
Söndag 12/7	H 10-12 9 14-20	H 10-12 7 14-20	1 14-20	1 14-20	1 09-15 2 16-22	H 10-12 3 14-20
Måndag 13/7	H 10-12 10 14-20	H 10-12 8 14-20	H 10-12 2 14-20	H 10-12 2 14-20	H 10-12 3 14-20	H 10-12 4 14-20
Tisdag 14/7	H 10-12 11 14-20	H 10-12 9 14-20	H 10-12 3 14-20	H 10-12 3 14-20	H 10-12 4 14-20	H 10-12 5 14-20
Onsdag 15/7	H 10-12 12 14-20	H 10-12 10 14-20	H 10-12 4 14-20	H 10-12 4 14-20	5 09-15 6 16-22	H 10-12 6 14-20
Torsdag 16/7	H 10-12 13 14-20	H 10-12 11 14-20	H 10-12 5 14-20	H 10-12 5 14-20	H 10-12 7 14-20	H 10-12 7 14-20
Fredag 17/7	H 10-12 14 14-	H 10-12 12 14-	H 10-12 6 14-	H 10-12 6 14-	H 10-12 8 14-	H 10-12 8 14-
Lördag 18/7	15 10-	13 10-	7 10-	7 10-	9 10-	9 10-
Söndag 19/7	SM-blixten spelas kl. 10.00					

SPELLOKAL

Folkets Hus, Borlänge.
Det finns över 100 fria parkeringsplatser.

KLASSINDELNING OCH SPELFORMER

Totalt inbjuds till spel i 13 klasser. Vid färre än åtta deltagare kan klass inställas. Spelformen blir Berger (alla mot alla) eller Schweizer (lottning efter varje rond och partier mot bara en del i gruppen)
SM, JSM och Mästar Elit spelar 15 ronder Berger.
Mästarklassen spelar 13 ronder, spelform beroende på deltagarantalet.
Veteran Elit spelar 9 ronder Berger.
Veteran Allmän spelar 7 ronder i en grupp båda veckorna, spelform beroende på deltagarantalet.
Klass I, II, III spelar 7 eller 9 ronder Berger båda veckorna.
Junior- och kadettklassen spelar 8 ronder Schweizer första veckan.
Kadettfinalen spelar 7 ronder Berger andra veckan.
Flickklassen spelar 7 ronder första veckan, spelform beroende på deltagarantalet.
Damklassen spelar 7 ronder andra veckan, spelform beroende på deltagarantalet.

ÅLDERSGRÄNSER

Veteranklasser: Födda 1927 och tidigare.
Juniorklasser: Födda 1972 och tidigare.
Kadettklasser: Födda 1976 och tidigare.
Flickklasser: Födda 1972 och tidigare.

ANMÄLNINGSAVGIFTER

Mästarelit och Mästarklass: 350:-
Veteran Elit, Veteran Allmän, Klass I, II och III: 300:-
Junior, Kadett, Dam och Flick: 250:-
Datorer: Mästarklassen 1 000:-, Klass I 500:-.

ANMÄLAN

Spelarna anmäler sig genom att betala in startavgiften på postgirokonto 32 84 54 - 4, Schack SM-92, **senast den 31 maj 1992.** Använd helst de blanketter som distribueras till alla klubbar. Gör anmälan i god tid. Vid eventuella förhinder återbetalas anmälningsavgiften (minus en expeditionsavgift på 25:-) om spelaren meddelar det skriftligen till Lars Ahlström, Ljungbergsgatan 28, 784 43 BORLÄNGE, senast fem dagar före start.
Dispens för start i högre klass (M, I och II) kan beviljas om ranking 920501 är högre än medelranking i aktuell klass. Ansökan till SSF (REDO) senast 31 maj.
Efteranmälningar tas emot i mån av plats mot en extra avgift på 100:-.
Bekräftelse av anmälan: Omkring 15 juni erhåller spelare anmälda i tid en bekräftelse och en karta, och då meddelas även en preliminär lottning.

På anmälningstalongen ska anges:
Namn, adress, telefonnummer och personnummer.
Klubbtillhörighet och rankingtal per den 1 maj. **Observera:** Spelare som byter klubb under sommaren registreras inte för sin nya klubb förrän den 1 september.
Ej schackdator (gäller mästarklassen och klass I). Ange om Du inte vill möta någon dator.
Önskad gruppstorlek (8- eller 10-manna, gäller klass I-III). Spelare som kan tänka sig båda alternativen markerar 1-2.
Spelvecka (gäller klass I, II och III samt allmänna veteranklassen).
Önskad klass. Markera med siffror (1-2-3) om mer än ett alternativ kan bli aktuellt. Gäller spelare som är osäkra på om de platsar i Mästar Elit eller Veteran Elit, samt de som anmäler sig till Dam och Flickklass.

Anmälan till SM- och JSM-grupperna görs skriftligen till Siewert Relefors, Kungsgatan 27, 774 30 AVESTA.
Uppge namn, adress, telefonnummer och personnummer.
Till Junior-SM-gruppen blir minst nio spelare uttagna efter rankingtal. De som har över 2 000 i ranking uppmanas att anmäla sig till JSM-gruppen.
Sista anmälningsdag för SM-gruppen är 24 april, för JSM-gruppen den 31 maj. Ansökan om Cs-platser i SM-gruppen ska göras till Sveriges Schackförbund senast den 24 april.

PERSONLIG ANMÄLAN

Startberättigade är endast de som till SM-sekretariatet på Hotell Galaxen i Borlänge gjort personlig anmälan före följande klockslag:
Vecka 1:
SM, JSM och Mästarelit fredagen den 3 juli kl. 14.00.
Klass I, II, III och Veteran Allmän lördagen den 4 juli kl. 12.00.
Juniorklassen, kadettklassen och flickklassen lördagen den 4 juli kl. 12.00.
Mästarklassen söndagen den 5 juli kl. 12.00.
Veteran Elit torsdagen den 9 juli kl. 12.00.
Vecka 2:
Klass I, II, III lördagen den 11 juli kl. 18.00.
Kadettfinal, Veteran Allmän och damklassen söndagen den 12 juli kl. 12.00.

SPELREGLER OCH TÄVLINGSBESTÄMMELSER

FIDE:s (Världschackförbundets) spelregler och Sveriges Schackförbunds tävlingsbestämmelser gäller. Dessa finns tillgängliga på alla svenska schackklubbar. I tävlingsbestämmelserna finns mer information om bland annat kvalificering, prisplaketter, upp- och nedflyttning.
Enligt beslut i Centralstyrelsen 920125 anordnas ej särspel i SM, JSM och Kadettfinal.
SSF:s särskiljningsbestämmelser gäller.

FIDE-REGISTRERING

Turneringarna i SM, JSM-gruppen och Mästarelit är FIDE-registrerade.

DRAGSERIER

Dragserien är 40 drag på 2 timmar och därefter 20 drag per timme. Första avbrottet äger rum efter sex timmars spel.

DATORER

Ett begränsat antal datorer får ställa upp i Mästarklassen och Klass I, dock endast i grupper där ingen av deltagarna har invändningar mot detta. Om datorn vinner gruppen flyttas tvåan upp.

GÄSTSPELARE

Utländska spelare, som är medlemmar i svenska klubbar, har rätt att deltaga i Mästarklassen, Klass I, Klass II och Klass III. Om utländsk spelare vinner sin grupp flyttas tvåan upp.

PENNINGPRISER

SM-gruppen: 10.000, 7.500, 4.000, 3.000, 2.000, 1.500, 1.000, 1.000 kronor.
JSM-gruppen: 2.000, 1.200, 800, 500 kronor.
Mästar Elit: 2.500, 1.200, 800, 500, 500 kronor.
Mästarklassen, Schweizer: 1.500, 1.000, 500, 500 kronor.
Mästarklassen Berger: 1.200, 800 kronor.
Klass I: 700 kronor.
Vid lika poäng delas penningpriserna endast i SM- och JSM-grupperna.

MINNESPRISER

I samtliga klasser kommer minnespriser att utdelas.

PRISUTDELNING

SM-gruppen, JSM-gruppen, Mästarelit, Veteranelit och Kadettfinal: Lördagen den 18 juli ca kl. 18.00.
Övriga klasser: Så snart gruppen eller klassen färdigspelats.

KONGRESS

Sveriges Schackförbunds centralstyrelse kallar enligt förbundets stadgar paragraf 20 distriktsförbunden till ordinarie kongress i Borlänge lördagen den 11 juli 1992. Tid och plats meddelas i separat kallelse.

KONGRESSMÄSTERSKAP FÖR FÖRENINGAR

Bästa föreningen erhåller en inteckning i vandringspriset gällande kongressmästerskap för föreningar. Föreningen erhåller 3 poäng för gruppseger, 2 poäng för andraplats och 1 poäng för tredjeplats.

SM-BLIXTEN

Inofficiella SM i blixt spelas söndagen den 19 juli kl. 10.00. Startavgift 50 kronor.

ÖVRIGT

Rökförbud råder i lokalerna.
En prisvänlig och välsorterad kafeteria kommer att finnas i spellokalen.
Arrangörerna förbehåller sig rätten till ändringar i programmet.

TÄVLINGSLEDNING

Överledare: Siewert Relefors, Kungsgatan 27, 774 30 AVESTA. Tel: 0226/589 10. Fax: 0226/582 40.
Sveriges SF:s representanter: Per Sundelius (första veckan), Berndt Söderborg (andra veckan) och Arne Nyberg (domare SM-gruppen).
Tävlingsledare: Rolf Lindén och Christer Hammarström.
Sekretariat: Lars Ahlström, Ljungbergsgatan 28, 784 43 BORLÄNGE. Tel: 0243/288 16 (före tävlingarna), 0243/800 10 (under tävlingarna).
Pressinformation: Siewert Relefors, Kungsgatan 27, 774 30 AVESTA. Tel: 0226/589 10.

HOTELL-ALTERNATIV

Hotell Galaxen, Jussi Björlingsväg 25, Tel: 0243/800 10.
Hotell Borlänge, Vattugatan 11, Tel: 0243/141 40.
Welcome Hotel, Ritargatan 4, Tel: 0243/680 50.
Hotell Saga, Borganäsvägen 28, Tel: 0243/118 40.
Scandic Hotell, Stationsgatan 21, Tel: 0243/281 20.
Hotell Brage, Stationsgatan 1-3, Tel: 0243/241 50.
Hotell Gustaf Wasa, Tunagatan 1, Tel: 0243/810 00.
Borlänge Gästgiveri, Gyllehemsvägen, Tel: 0243/119 00.
Buskåkers Gästgivargård, Hessevägen 5, Tel: 0243/390 10.

CAMPINGPLATSER

Mellsta Camping. Borlänge Turistbyrå, Tel: 0243/181 25, 745 97.
Sifferbo Campingplats, Sifferbo, Tel: 0243/303 41.

VANDRARHEM

Borlänge Turistbyrå, Tel: 0243/181 25, 745 97.

PRIVATRUM

Borlänge Turistbyrå, Tel: 0243/181 25, 745 97.

LÄGENHETER

Borlänge Turistbyrå, Tel: 0243/181 25, 745 97.

GRUPPLOGI

Siewert Relefors, Kungsgatan 27, 774 30 AVESTA. Tel: 0226/589 10. Fax: 0226/582 40.

VÄLKOMMEN

BORLÄNGE KOMMUN

DALARNAS SF
BORLÄNGE SK

DAN CRAMLING BÄSTE SVENSK I RILTON CUP

■ Dan Cramling räddade den svenska äran i Rilton Cup i Stockholm genom att dela segern med IM Igor Chenkin, Sovjet och GM Margeir Pétursson, Island. För andra goda insatser svarade Lars-Åke Schneider, Ralf Åkesson, Stellan Brynell och Magnus Carlhammar som slutade en halv poäng efter topptrion. Richard Wessman rapporterar:

Trots att flera spelare i det inhemska toppskiktet valde andra turneringar under jul- och nyårshelgen blev den 21:a upplagan av Rilton Cup en spännande och på sina håll mycket välspelad turnering.

Till allmän besvikelse, i varje fall bland åskådarna (möjligen ej bland pristagaraspiranterna) uteblev några förhandsanmälda stormästare från det tidigare Sovjet. Av dem som kom visade sig Igor Chenkin vara en spelare med intressanta idéer. Han offrade gärna material på ett till synes lättvindigt sätt och en del menade att han helt enkelt satte bort sig men sedan vann ändå.

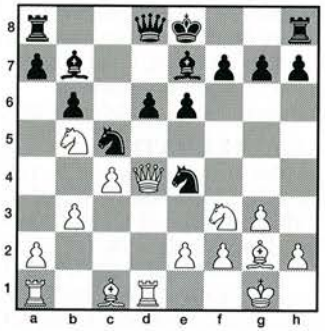
Om det ligger någon sanning i detta är svårt att avgöra. I varje fall i partiet mot Schneider (se nedan!) kan det röra sig om ett förbiseende.

Mycket stabilare var Margeir Pétursson. Säkerhet i öppningarna är ett viktigt inslag i hans spelstil. Partiet mot Åkesson, i vilket han offrade torn efter bara några drag, var ett vackert undantag. Men så hade han också spelat allting förut!

ENGELSKT PARTI (A 30)

Margeir Pétursson Island — **Ralf Åkesson** Sverige

1. c4 e6 2. Sc3 c5 3. Sf3 Sf6 4. g3 b6 5. Lg2 Lb7 6. 0–0 Le7 7. d4 cxd4 8. Dxd4 d6 9. b3 Sbd7 10. Sb5 Sc5 11. Td1 Sfe4

12. Dxg7 Lf6 13. Dh6 Lxa1 14. Sg5 Le5 15. f4 Lf6 16. Sxe4 Lxe4 17. b4 Lxg2 18. bxc5 Le4 19. Sxd6† Ke7 20. c6 b5 21. c7 Dxc7 22. Sxe4 uppgivet.

Dan Cramling blev som nämnts bäste svensk. Han spelade starkt i slutskedet av turneringen och imponerade särskilt som svart i Sicilianskt med segrar mot Kai Bjerring och Tom Wedberg. En gratulation till framgången är på sin plats – Cramling har trots sin civila karriär hållit spelstyrkan på hög nivå under många år. En sådan kombination är det inte många som lyckas med i dagens schackvärld.

17-årige Jonas Barkhagen inledde mycket bra med fem raka vinster men höll inte riktigt ända fram till mål. Kanske är det typiskt att de äldre, mer rutinerade spelarna skördar sina offer när trötthet och nervositet börjar märkas i slutronderna. Barkhagen har i alla fall framtiden för sig, den saken är klar.

En annan av mina klubbkamrater, Tom Wedberg, avböjde remi i slutronden mot Cramling. Ett modigt och riktigt beslut, inte minst med tanke på publiken. Att han sedan föll i hård kamp ändrar inte detta omdöme – sådant är spelet!

Järnvägsschack

Järnvägsmännens individuella mästerskap i blixt spelades 25–26 januari i Katrineholm, med 30 startande och nio ronder Monrad. Resultat: 1) Kent Pettersson, Örebro 8, 2) Gunnar Klasén, Malmö 7½, 3) Arne Nyberg, Hallsberg 6.

Dan Cramling (t h) blev bäste svensk i Rilton Cup genom att i sista ronden besegra Tom Wedberg. Foto: Hans Svedbark.

Efter de fyra första ronderna var endast fem av de 170 deltagarna utan poängförlust. Bland dem fanns förutom Pétursson, Schneider och Barkhagen Lars Degerman och Rikard Winsnes. Turneringens andre stormästare, polacken Alexander Wojtkiewicz, tvingades ge en halva mot regerandeSverigemästaren Brynell i fjärde omgången. Chenkin hade i tredje bara nått remi mot Andri Grétarsson, Island och stod också han på 3½ poäng liksom Wedberg, Åkesson, Brynell, Jan Johansson samt turneringens överraskning Björn Andersson, Burgsviks SK på Gotland, rankad som nr 43.

Följande dramatiska parti i femte ronden fick stor betydelse för toppstridens vidare utveckling:

SICILIANSKT PARTI (B 22)

Stellan Brynell Sverige — **Igor Chenkin** Sovjet

1. e4 c5 2. c3 d5 3. exd5 Dxd5 4. d4 e6 5. Sf3 Sf6 6. Le2 cxd4 7. cxd4 Sc6 8. Sc3 Dd6 9. 0–0 Le7 10. Le3 0–0

Ställningar med en isolerad bonde på d4 brukare oftare uppkomma i dambondeöppningar, t ex Nimzoindiskt eller Damgambit. Spelet cirklar runt d4, som inte kan stödjas av någon bonde på c- eller e-linjen.

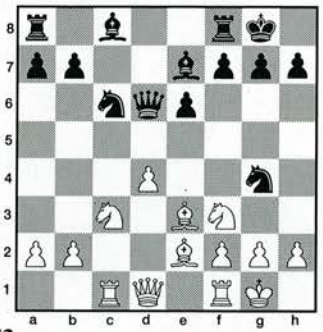
Vit hoppas att utrymmesfördelen i centrum (d4 mot e6) ska ge honom det friare spelet och möjlighet till angrepp. Ofta attackerar vit med dam och löpare längs diagonalen b1–h7 men här (löpare på e2 i stället för på d3) siktar han snarare in sig på att ta initiativet på damflygeln.

Ett springarutfall till b5 ligger naturligtvis i luften och Dd2 följt av Lf4 kan bli obehagligt. Sprängningsförsök i centrum med d4–d5 är också det en tematisk plan. Kontrollen över fältet d4 är därför en av ställningstypens viktigaste frågor.

Emellertid, ingenting av detta typiska isolanispel får vi se i det här partiet, där Chenkin snabbt tillskansar sig löparparet med en tidsödande och riskabel manöver (Sf6–g4x e3). Vit får sitt centrum förstärkt och f-linjen

öppnad, och det kan tyckas vara ett dyrt pris för löparen. Den tidsförlust som svart gör orsakar även problem med utvecklingen, vilket ger vit en rad taktiska möjligheter.

11. Tc1 Sg4?!

12. Ld3

Intressant var 12. Dd3, med idén 12. – Sxe3 13. fxe3 b6? som bemöts med 14. Sb5 Dd7 15. Txc6! Dxc6 16. Se5 Db7 (16. – De8 17. Sc7) 17. Lf3. Det direkta 12. – b6 leder till fördel för vit efter 13. Sb5 Dd7 14. Txc6 Dxc6 15. Tc1 Dd7 16. De4 Sxe3 [inte 16. – La6 17. Tc7 Dd8 18. Dxg4 Lxb5 19. Txe7 Dxe7 (svart blir matt efter 19. – Lxe2 20. Lh6 g6 21. Dh4 f6 22. Lxf8) 20. Lxb5 och vits tre pjäser bör vara starkare än svarts torn] 17. Dxa8 Lb7 (17. – La6 18. Dxa7 Dxa7 19. Sxa7 Lxe2 20. fxe3 ger vit en merbonde men svart är inte chanslös eftersom löparna är något starkare än springarna) 18. Dxa7 Ta8 (det hotade både 20. fxe3 och 20. Se5) 19. Tc7!! (inte 19. Dxb6 Sd5) Dxc7 20. Dxa8† Lxa8 21. Sxc7 Lxf3 22. Lxf3 Sf5 23. d5. Även om svart naturligtvis har goda remichanser får vits möjligheter att skapa en fribonde på damflygeln inte underskattas.

Även efter 12. – e5 kan vit pressa med 13. Sb5! Dg6 14. Dxg6 hxg6 15. Sxe5! (på 16. dxe5 Sxe3 17. fxe3 finns möjligheten 17. – Lg4) Sxe5 16. dxe5, varefter vit hotar att angripa f7 och b7 med Tc7, Sd6 och Lc4. Även om merbonden på e5 är en strukturell svaghet garderar den bl a det viktiga fältet d6, där springaren får en stödjepunkt. Efter 16. –Sxe3 17. fxe3 Lg5 18. Tc3 Le6 behåller vit fördel med 19. Sc7 Tac8 20. Sxe6 fxe6 (20. – Txc3 21. Sxg5) 21. Txf8† Txf8 22. Lg4.

12. – b6

Försvagningen av c6 gör detta till ett mycket riskabelt drag. 12. – e5, med möjlighet att ställa damen på h6 efter springarutfall till b5 eller e4, ser logiskt ut.

13. Se4 Sxe3 14. fxe3 Dd5 15. Sg3

Inte 15. Txc6 Dxc6 16. Seg5 med hoten 17. Lxh7† och 17. Le4 på grund av 16. – f5!.

15. – Lb7 16. Le4 Dd6 17. Se5

Att erövra bonden på h7 är lockande, men löparen kommer i ett trängt läge. 17. Dc2!? Sb4 18. Lxh7† Kh8 19. Db1 f5! (sämre är 19. – g6 20. Lxg6 fxg6 21. Dxg6 och svarts kung är i blåsväder) 20. Lg6 Tf6 21. Se5 Dd5 22. Tf2 Sxa2 ger svart bra chanser, t ex 23. Tc7 Ld6 24. Sf7†? Txf7 25. Txf7 Tc8!, varefter hotet 26. Tc1† är svårt att parera.

I 20:e och 21:a draget kan vit offra på f5, men någon fördel bör det inte ge, i bästa fall oklart spel med tre bönder för pjäsen.

17. – Sxe5 18. Lxb7 Tab8 19. Le4

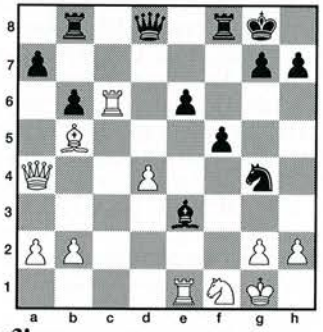
Svart har vissa problem i slutspelet efter 19. dxe5 Dxd1 20. Tfxd1 Txb7 21. Se4 men klarar sig trots allt efter 21. – f5! som frigör hans pjäser, t ex 22. exf6 gxf6 23. Tc6 f5 24. Sc3 Kf7.

19. – Sg6 20. Da4

Förmodligen var 20. Db3, vilket försvårar f5, bättre.

20. – f5 21. Ld3 Lg5 22. Tfe1 Se5 23. Lb5 Sg4 24. Tc6 Dd8 25. Sf1 Lxe3†?

Partiets slutfas präglas av tidsnöd. Efter 25. – f4! är ställningen oklar. Bönderna på a7 och e6 är svaga, men vits kungsställning är något osäker. Chenkins offer ser mycket suspekt ut.

26. Txe3!

Inte 26. Sxe3 Dh4! med hot mot e1 och h2.

26. – Sxe3 27. Sxe3 f4 28. Sg4

Här ser 28. Sf1!? f3 29. Dc4 fxg2 30. Sg3 eller 29. – f2† 30. Kh1 bra ut för vit. Klarar han bara av att skydda kungsställningen är de två lätta pjäserna överlägsna ett torn.

28. – f3 29. Dc4?

Den rätta idén verkar vara 29. g3 med avsikten 30. Sf2.

29. – Kh8?

Ovannämnda plan hade kunnat förhindras med 29. – fxg2!.

30. Txe6??

Det riktiga draget var 30. g3!.

30. – Dg5 31. gxf3 Txf3

Plötsligt är vit förlorad. Springaren faller i alla varianter.

32. d5 Tf4 33. Dxf4 Dxf4 34. Se5 Dc1† 35. Lf1 Dc5† 36. uppgivet.

Barkhagen gick loss i täten efter seger i ett långt parti mot Schneider. I sjätte ronden spelade han remi mot Wedberg och i sjunde mot Chenkin. Pétursson tog nu hand om ledningen genom att vinna mot Jan Johansson. Schneider bet sig fast i täten med följande vinst i rond 7:

SPANSKT PARTI (C 91)

Lars-Åke Schneider Sverige — **Hannes Stefánsson** Island

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0–0 9. d4

Schneiders specialvariant. Det vanliga 9. h3 leder till långa och "tunga" teorivarianter.

9. – Lg4

Det automatiska svarsdraget som sätter d4 under press.

10. d5

Alternativet är 10. Le3, med poängen 10. – Sxe4 11. Ld5. Svart brukar dock kunna utjämna med ett lägligt d6–d5.

10. – Sa5 11. Lc2 c6

Svart stöter i centrum innan vit kan förstärka med b3 och c4.

12. h3 Lc8

Vit vill ofta spela på kungsflygeln i den här varianten, och g2–g4 i samband med Sb1–d2–f1–g3–f5 kan bli farligt efter 11. – Lh5.

13. dxc6 Dc7

En gammal teoretisk rekommendation. Från c6 riktar damen in sig mot e4 och kan även understödja ett senare d6–d5.

14. Sbd2 Dxc6 15. Sf1 Sb7!?

Här tänkte Schneider för första gången i partiet en längre stund. Han har spelat varianten flera gånger men har förmodligen aldrig mött det här springardraget tidigare.

Idén är att omplacera springaren till c5, ett bra fält där den attackerar e4 och kan överföras till kungsflygeln via e6. Nackdelen är att svart förlorar två drag, vilket vit lyckas utnyttja till att locka fram en försvagning av kungsflygeln.

16. Sg3 Sc5 17. Sh4 g6

Tråkigt att behöva göra ett sådant drag, men nödvändigt på grund av hotet Shf5. 17. – Sfxe4 faller på 18. Sxe4 Lxh4 19. Dh5!.

18. Lg5 Dc7 19. Df3 Se8 20. De3

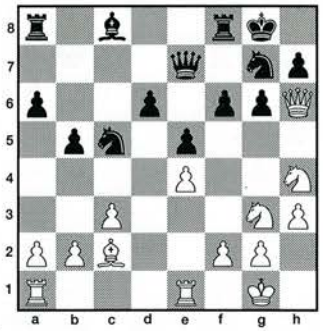
Naturligtvis inte 20. Lxe7 Dxe7 och springaren på h4 faller.

20. – Sg7 21. Lxe7 Dxe7 22. Dh6!

Poängen med vits spel. Schneider utnyttjar de svaga fälten runt svarts kung för att framtvinga ytterligare försvagningar. Närmast ligger Sh4–f3–g5 i luften.

22. – f6

Ett riskabelt drag som kraftigt försvagar g6. Ett alternativ var 22. – Sge6 för att kontrollera g5. Dessutom kan utsikten att få en springare på f4 irritera vit. Förmodligen var svart rädd för 23. Shf5, som vid första anblicken ser mycket starkt ut. Svart klarar sig dock efter den taktiska finessen 23. – gxf5 24. exf5 Dg5!. Efter det forcerade 25. Dxg5 Sxg5 26. h4 Sge6 27. fxe6 Lxe6 är chanserna ömsesidiga.

23. f4!

Ett vågat beslut. Hotet att kombinera framstöten f4–f5 med b2–b4 och Lb3 tvingar svart att öppna ställningen.

23. – Da7?

Ett dåligt mellandrag som sätter damen ur spel. Bättre var direkt 23. – exf4. 24. Dxf4 strandar på 24. – g5 25. Shf5 Sxf5 26. Sxf5 Lxf5 27. Dxf5 Sd7! och springaren blir fantastisk på e5.

Schneider hade säkert planerat 24. Se2, som i partiet. 24. – De5 bemöts då inte med 25. Sxf4 Dg5 utan av 25. Sf3! Dh5 26. Dxf4 med klar fördel för vit på grund av svagheten på d6. Svarts bästa chans är 24. – Sh5! (sämre är 24. – Sge6 på grund av 25. b4 Sa4 26. Lb3

Dg7 27. Dxf4) och svart hotar bl a byta dam med 25. – Dg7. Efter 25. Sxf4 Sxf4 26. Dxf4 g5 27. Dg3 De5 kan svart se fram mot ett bra slutspel.

Inte heller 25. e5 fxe5 26. Lxg6 (26. Sxg6 hxg6 27. Dxg6† Dg7 28. Dxh5 f3!) hxg6 27. Dxg6† (27. Sxg6 Dg7) Dg7 28. Dxh5 Lxh3 fungerar för vit.

Chansrikare är det direkta offret på g6, t ex 25. Sxg6 hxg6 26. Dxg6† Sg7 27. e5 (27. Sxf4 De5 28. Tf1 Dg5 med dambyte) f5 28. exd6 De3†! (28. – Df6 29. Sxf4) och vit har två bönder och en säkrare kungsställning som kompensation för pjäsen – men svart är inte utan motchanser.

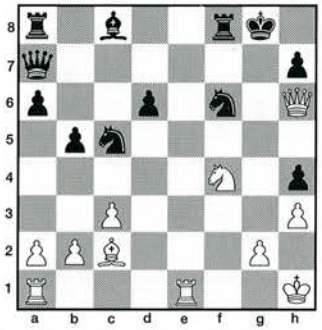
24. Kh1 exf4 25. Se2 g5 26. e5!

Efter detta tematiska, diagonalöppnande drag har svart stora problem. Vits springare på h4 måste visserligen ges för att attacken ska kunna fortsätta, men det är bara en tidsfråga innan svart tvingas ge tillbaka material för att freda sin förstörda kungsställning.

26. – Se8

Inte 26. – dxe5 27. Dxh7† Kf7 28. Sd4! och 29. Lg6† är ett svårparerat hot.

27. exf6 gxh4 28. Sxf4 Sxf6

29. b4!

När svart äntligen har lyckats gardera h7 byter löparen plötsligt diagonal.

Fullspikat av Degerman

IM Lars Degerman vann samtliga partier i klubbmästerskapet hos Vällingby SS, vilket spelades som eloturnering.

Resultat: 1) Lars Degerman 8 (av 8), 2) Rikard Backelin 7, 3) Dan Uddenfeldt 5½, 4) Tom Braathen 3½, 5) Matts Unander 3½, 6) Peter Carlsten 3, 7) Robert Lindegren 2½, 8) Ulf Lennerman 2, 9) Peter Lindegren 1.

29. – Dg7

Naturligtvis inte 29. – Sa4 30. Lb3† Kh8 31. Sg6† matt.

30. Dxh4 Sa4 31. Te3

Svart måste ge tillbaka material eftersom kungen inte är fredad på h8 (Sg6†).

31. – Ta7

Tornet kommer senare att stå olyckligt på a7 (36. Dd4†), men några vettiga alternativ är svåra att hitta. Svarts kung är helt enkelt för naken.

32. Tg3 Sg4 33. Sh5 De7 34. Txg4† Lxg4 35. Dxg4† Kh8 36. Dd4† De5 37. Dxa7 Dxh5 38. Te1

Svarts kungsställning har inte blivit bättre, och nu har vit materiell övervikt.

38. – Dh4 39. Te4 Df2 40. Te3

Med taktiska medel behåller vit damerna på brädet. Det går inte att slå på c2 på grund av schackar på d4 och g3.

40. – Dh4 41. Tg3 Tg8 42. Txg8† Kxg8 43. Lb3† Kh8 44. Lxa4 uppgivet.

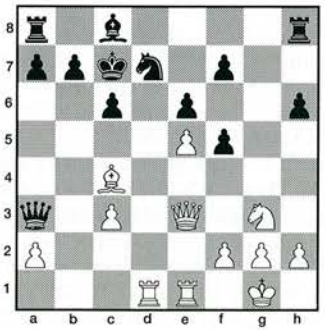
Efter 44. – bxa4 45. Dd4† Dxd4 46. cxd4 Kg7 47. Kg1 Kf6 48. Kf2 Ke6 49. Ke3 Kd5 50. Kd3 h5 51. g4 är det slut.

I näst sista ronden spelade Pétursson remi mot Tom Wedberg i ett parti där ingen var hågad att ta några risker. Barkhagen stoppades av Brynell som efter ett spektakulärt pjäsoffer avgjorde med ett kungsangrepp:

FRANSKT PARTI (C 11)

Stellan Brynell Sverige — **Jonas Barkhagen** Sverige

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 dxe4 5. Sxe4 Le7 6. Lxf6 gxf6 7. Lc4 f5 8. Sg3 Dd6 9. Dd3 Db4† 10. c3 Dxb2 11. Tb1 Da3 12. Sf3 c6 13. 0–0 Sd7 14. Tfe1 Kd8 15. De3 h6 16. Tbd1 Ld6 17. Se5 Lxe5 18. dxe5 Kc7

19. Sxf5 b5 20. Lb3 exf5 21. Lxf7 De7 22. e6 Sf6 23. De5† Kb6 24. a4 a6 25. Td6 Lb7 26. a5† Ka7 27. Dc5† Kb8 28. Ted1 Se4 29. De5 Sxd6 30. Txd6 Ka7 31. Dd4† Kb8 32. Td7 Df8 33. e7 Dxf7 34. Td8† uppgivet.

Vinnaren av partiet Chenkin – Schneider skulle gå upp i en med Pétursson delad ledning:

DAMINDISKT FÖRSVAR (E 12)

Igor Chenkin Sovjet — **Lars-Åke Schneider** Sverige

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 b6 4. a3

Petrosian var en av dem som introducerade den här varianten. Idén är att undvika Lb4 och därmed en rad nimzoindiska varianter. Nackdelen är den tidsförlust som vit gör.

4. – d5 5. cxd5 exd5 6. Sc3 Le7 7. Da4†

På vägen till c2 stör damen koordinationen i svarts läger.

7. – Ld7 8. Dc2 0–0 9. Lg5 Le6

Här står förmodligen löparen ändå bättre än på b7. En fördel är att fältet f5 hålls under kontroll.

10. e3 c5 11. Td1 h6!?

Ett riskabelt alternativ till de naturliga utvecklingsdragen Sbd7 och Sc6.

12. Lxf6

I stället för att behålla en liten fördel med 12. Lh4 går vit in i omedelbara förvecklingar. Vitsen med bytena på f6 och c5 är att vit snabbt kommer till angrepp mot d5. Svarts motspelschanser med de två centrumbönderna får dock inte underskattas.

12. – Lxf6 13. dxc5 bxc5 14. Lc4

Pressen mot d5 är obehaglig, men det finns tillräckliga försvarsresurser.

14. – Lxc3†!

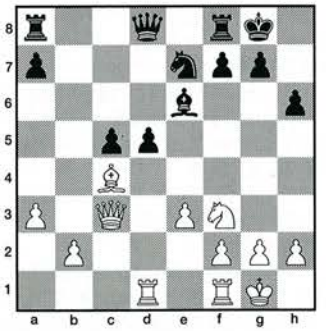
I samband med springarmanövern till e7 faktiskt det enda sättet att hålla i d5.

15. Dxc3

I mitt tycke är 15. bxc3 starkare. Vit behöver inte oroa sig för, som i partiet, d5–d4 och några problem på b-linjen (b2) finns då inte heller. Bonden på c3 kan komma till användning i varianter med Lxd5 följt av bindningen c3–c4. Efter 15. bxc3 Sc6 16. 0–0 Da5 17. Lxd5 Lxd5 18. Txd5 Dxa3 19. Sd2 står vit något bättre, då svarts bonde på c5 är svag.

15. – Sc6 16. 0–0 Se7

■ Ildikó Mádl, 21, vann det ungerska dammästerskapet med 9/11. Ingen av systrarna Polgár deltog.

17. La2!?

Ett otroligt drag. Hur många spelare ger bort en pjäs så (till synes) lättvindigt? Svart hotade att förstärka sin ställning med Db6 följt av Tab8 och Tfc8. Kanske är pjäsoffret en bra chans för vit att komplicera spelet, men helt korrekt tror jag inte det är.

17. – d4

Naturligtvis inget dåligt drag, men starkt var även 17. – Db6 med tanken att hålla bondeframstöten i beredskap. Efter 18. Lb1! (18. b4 d4! 19. exd4 cxb4 20. Db2 b3 21. Lb1 a5 22. a4 Db4 är inte att rekommendera för vit) Tab8 19. Td2 är ställningen jämn.

18. exd4

Efter 18. Dxc5 Lxa2 19. Sxd4 hotar det starka 20. Sc6 men svart klarar sig genom att ge en tredje bonde: 19. – Tc8! 20. Dxa7 Lc4 21. Se6 De8 22. Sxf8 Lxf1. Textdraget ger visserligen vit endast två bönder för pjäsen men det blir ett farligt par på b- och c-linjen.

18. – Lxa2 19. dxc5 Db8?

Betydligt starkare var 19. – Ld5. Löparen kommer tillbaka i spelet och damen blir inte som i partiet deplacerad på damflygeln.

Efter 19. – Ld5 20. Tfe1 Tfe8 21. b4 Dd7 22. Sd4 Sc6 23. b5? finns 23. – Txe1† 24. Txe1 Dg4!. Efter det bättre 23. Txe8† Txe8 24. b5 Dg4 25. f3 klarar sig svart utan bekymmer: 25. – Sxd4! 26. Txd4 (26. fxg4 Se2†; 26. Dxd4 Lxf3) Df5 med goda vinstchanser.

Schneider upptäckte nog inte denna möjlighet utan trodde att textdraget var tvunget.

20. Sd4 Ld5

Även efter 20. – a5!? 21. b3 a4 22. b4 har vit god kompensation tack vare sina starka fribönder.

21. Tfe1 Tfe8 22. b4!

Ett iskallt drag. Vit litar på fribönderna och undviker 22. Txe7 Txe7 23. Sf5 Te5 24. Txd5 f6 som inte är helt klart: 25. Txe5 Dxe5 26.

Dxe5 fxe5 27. c6 Kf8 28. c7? Tc8 och bonden är stoppad.

22. – Df4 23. Sb5!

Chenkin spelar mycket bra i denna fas av partiet. Springaren, som har möjlighet att nå c7 eller d6, samverkar fint med bönderna.

23. – Lc6 24. g3 Dg5

Här föll förstås 24. – Dg4 25. Sc7 Sd5 26. Sxd5 Txe1† på 27. Dxe1.

25. Sc7 Ted8?!

Sannolikt är det här svart upptäcker att det planerade 25. – Sd5 följs av 26. Txe8† Txe8 27. Txd5 Lxd5 28. Sxe8 och nu går inte 28. – De7 på grund av matten på g7. Bästa praktiska chansen var kanske ändå att prova den här varianten men fortsätta med 28. – Lc6 29. Sd6 Dd5 30. f3 a6 etc.

26. Sxa8 Txa8 27. Td6

Nu är vit i både materiellt och positionellt överläge. Resten är, som man säger, bara en fråga om teknik.

27. – Sd5 28. Dc1 Tc8 29. b5 La8 30. Dxg5 hxg5 31. Td1 uppgivet.

Före sista ronden såg toppen ut så här: Pétursson och Chenkin 7, Wedberg, Åkesson, Cramling, Brynell och Carlhammar 6½.

Finalpartiet Chenkin – Pétursson togs remi efter bara sju drag. Även partiet Åkesson – Brynell slutade ganska tidigt med delad poäng medan Carlhammar som svart inte hade några möjligheter att spela på vinst mot Degerman. Intresset koncentrerades således till uppgörelsen Wedberg – Cramling:

SICILIANSKT PARTI (B 80)

Tom Wedberg Sverige — **Dan Cramling** Sverige

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Le3 Le7 7. f3 0–0 8. Dd2 Sc6 9. 0–0–0 a6 10. g4 Sd7

Wedberg använder sig av det s k engelska angreppet, populariserat av bl a Nigel Short och Michael Adams. Vits plan är en bondestorm på kungsflygeln; svart måste söka motspel på andra sidan.

11. h4 Sde5 12. Le2?!

Det kanske bästa sättet för vit att gardera f3 är 12. Dg2. Här är damen bra placerad för standardangreppet med g5, h5 och g6. 12. Dg2 har vid ett flertal tillfällen framgångsrikt använts av Rikard Winsnes.

12. – Sa5 13. Lg5!

Enda möjligheten för vit att nå fördel. Nu kan svart få problem med bonden på d6 och 13. – f6?! försvagar e6.

13. – Sec4 14. Lxe7?

Här borde vit ha provat bondeoffret 14. Lxc4 Sxc4 15. De2 Lxg5† 16. hxg5 Dxg5† 17. Kb1, med lovande spel på h-linjen. På 15. – b5 kan vit framtvinga bytet på g5 med 16. Sc6!?.

Wedberg menade efter partiet att 15. – Sa5 kanske var nödvändigt, med idén b7–b5–b4 och springaren på c3 saknar fältet e2. Förmodligen står vit klart bättre efter 16. Kb1 då 16. – b5?! är tvivelaktigt på grund av 17. b4! (17. – Sc4 18. Sc6).

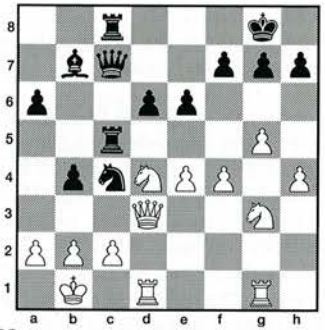
14. – Dxe7 15. Lxc4 Sxc4 16. Dd3 b5 17. f4 Lb7 18. g5 b4 19. Sce2

Dåligt var 19. Dxc4 bxc3 eftersom det hänger på e4.

19. – Tac8 20. Thg1 Tc5 21. Sg3

Efter 21. f5 vaknar svarts löpare på b7 till liv: 21. – exf5! 22. exf5 Tfc8 med idéer som Le4 och De3† (c2 är en svag punkt).

21. – Tfc8 22. Kb1 Dc7

23. f5??

Ett förbiseende. Wedberg har helt missat svarts båda följande drag.

23. – Sxb2!

Vit trodde att fortsättningen skulle bli 23. – e5 24. Sb3 Sxb2 25. Kxb2 Tc3 26. Dxd6 Txb3† 27. cxb3 Dc3† 28. Kb1 Dc2† 29. Ka1 Dc3† med remi.

I stället hade 23. Sb3! Tc6 24. g6!? hxg6 25. h5 lett till en helt öppen ställning med chanser för båda parter.

24. Kxb2 Tc3! 25. Dd2 e5

Vits ställning faller samman. Springaren på d4 går förlorad och c2 är en enorm svaghet.

26. g6 hxg6 27. fxg6 exd4 28. gxf7† Dxf7 29. Tg2 Df3 30. Tdg1

Inte 30. Tc1 d3!.

30. – Txc2† 31. Dxc2 Txc2† 32. Txc2 d3

Fribonden på d3 stör samspelet mellan vits pjäser. Nu behöver svart bara aktivera löparen för att slutgiltigt punktera ställningen.

33. Td2

På 33. Tcg2 följer 33. – d2! 34. Txd2 Dc3†.

33. – Kh8 34. h5 d5 35. exd5

Inte 35. e5 De3.

35. – De3 36. Tgd1

Desperat, men 36. Tdd1 föll på 36. – Lxd5 jämte 37. – Df2†.

36. – Dxg3 37. Txd3

Vit är naturligtvis förlorad men hoppas på praktiska chanser genom d-bonden.

37. – De5† 38. Kb3 Lc8?!

Bättre var 38. – Lxd5† (39. Txd5 Dc3† 40. Ka4 Da3† matt).

39. Kxb4 Db2† 40. Kc5 Dxa2 41. Tc1 Lf5 42. Tdd1 Lg4 43. Td3 Da5† 44. Kd4 Db6† 45. Ke4 Df6 46. Tc6 Lf5† 47. Kf4 Lxd3† 48. Txf6 gxf6 49. d6 Lb5 50. Kf5 a5 51. Kxf6 a4 52. uppgivet.

För första gången delades inte prispengarna och det innebar att Pétursson blev ensam om förstapriset på 16 000 kronor. Chenkin fick nöja sig med 14 000, guld värda hemma i Ryssland, och Cramling med 12 000. Den totala prissumman uppgick till 120 000 kronor.

Slutställning: 1) Margeir Pétursson, Island 7½ (av 9), 2) Igor Chenkin, Sovjet 7½, 3) Dan Cramling, SK Passanten 7½, 4) Lars-Åke Schneider, SS Manhem 7, 5) Hannes Stefánsson, Island 7, 6) Ralf Åkesson, Södra SASS 7, 7) Stellan Brynell, Limhamns SK 7, 8) Nikolaj Borge, Danmark 7, 9) Magnus Carlhammar, SS Manhem 7.

På 6½ poäng stannade Vladimir Polej, Sovjet (Vitryssland), Lars Degerman, Vällingby SS, Jan Johansson, Upsala ASS, Tom Wedberg, Wasa SK, Andri Ass Grétarsson, Island, Stefan Sandén, SK Passanten, Christer Hartman, SK Rockaden, Slavko Cicak, Wasa SK och Jörgen Magnusson, Wasa SK.

Richard Wessman

Rekord i Vällingbyviktorian

❑ Den traditionella snabbschackturneringen Vällingbyviktorian spelades i år omedelbart efter Rilton Cup. Som vanligt var startfältet mycket starkt och arrangerande Vällingby SS kunde dessutom glädja sig åt ett nytt deltagarrekord med 160 startande. Även här blev det isländsk seger enligt följande:

1) Hannes Stefánsson, Island 10½ (av 12), 2) Jan Johansson, Upsala ASS 10, 3) Lars Degerman, Vällingby SS 9½, 4) Thomas Ernst, Wasa SK 9, 5) Vladimir Polej, Sovjet (Vitryssland) 9, 6) Richard Wessman, Wasa SK 9, 7) Thomas Engqvist, Örebro SS 9.

8½ poäng erövrades av Alexander Wojtkiewicz, Polen, Helgi Ass Grétarsson, Island, Michael Berg, Hässelby SK, Magnus Hellmark, Solna SS (1680 i ranking!), Stefan Solbrand, Solna SS och Lars Frykberg.

PR för NM i Östersund

❑ Harry Schein och Marcus Storch från Schackfrämjandet passade på att göra PR för schacket i allmänhet och Nordiska Mästerskapet i synnerhet under ett besök i Östersund i början av december.

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle arrangerade tillsammans med Jämtlands SF och Östersunds SS en middagsdiskussion på temat "Sverige år 2 000 i nationellt och regionalt perspektiv". I samband härmed blev det bl a en presskonferens med ett blixtparti mellan Schein och Storch (den sistnämnde vann under överinseende av bl a förbundskapten Håkan Åkvist).

Evenemanget fick omfattande publicitet i lokalpressen som konstaterade att Nordiska Mästerskapet 27 juli – 7 augusti är Jämtlands första stora schackarrangemang sedan SM i Hålland år 1952. Ambitionen är att göra detta till en stor schackfest med zonturnering, flera öppna turneringar samt dessutom nordiska skollagmästerskap.

Ernst vann snabbschacket

❑ Topprankade Thomas Ernst segrade i den första av de 17 planerade snabbschackturneringarna i Sweden Chess Grand Prix. I tävlingen, som ägde rum i Stockholm, deltog 20 spelare.

Resultat: 1) Thomas Ernst, Wasa SK 8½ (av 10), 2) Lars Karlsson, Södra SASS 7, 3) Leonid Schulman, Ryssland 7, 4) Jan Johansson, Upsala ASS 6½, 5) Lars Degerman, Vällingby SS 6, 6) Magnus Fäldt, Schack 08 6.

Kjell Krantz kommenterar:

MER FRÅN REGGIO EMILIA

■ I förra numret av TfS kommenterade Kjell Krantz några partier från inledningsronderna i superturneringen i Reggio Emilia. Nu har han gått igenom bulletinerna och hittat ytterligare ett antal intressanta saker.

Som framgick av turneringsreferatet var varken Garri Kasparov eller Vasilij Ivantjuk i toppform. Det inbördes mötet i fjärde ronden vanns av världsmästaren:

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 92)

Garri Kasparov	**Vasilij Ivantjuk**
Sovjet	Sovjet

1. c4 Sf6 2. Sf3 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 0–0 5. d4 d6 6. Le2 e5 7. Le3

I den självbiografiska *Das grosse Kasparow Schachbuch,* partier åren 1978–85 (Rau 1990), finns många kungsindiska partier. Men – i samtliga fall är Garri svart. Här får han alltså för en gångs skull spela mot sig själv. Han väljer då Gligorić-systemet, vilket han för övrigt gjorde redan i början av sin karriär. Detsamma gäller Ivantjuk som vitspelare i Kungsindiskt.

7. – c6 8. Dd2

I partiet Portisch – Ivantjuk, Reykjavik 1991, försökte vit med 8. dxe5 dxe5 9. Sd2!? men fick inte ut något efter 9. – De7 10. c5 Sbd7 11. Da4 Td8 etc. Svart vann efter 50 drag.

8. – Sbd7 9. Td1 Te8 10. d5 cxd5 11. cxd5 a6

Den andra standarduppställningen med 11. – Sc5 12. Dc2 a5 bör också vara god här.

12. 0–0 b5 13. Dc2 Sb6 14. a4!

En nödvändig ripost innan svart hinner med Ld7 och Tc8. Möjligen går nu 14. – b4, ty 15. a5 Sbd7 16. Sa4 Dxa5 är knappast spelbart.

14. – bxa4 15. Sxa4 Sxa4 16. Dxa4

Vits övertag är av pseudokaraktär. Svagheterna a6 och b2 tar ut varandra.

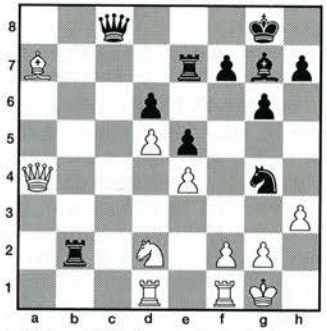
16. – Tb8 17. Sd2 Sg4 18. La7?!

Jag gillar egentligen inte alls det här flyttet. Själv hade jag föredragit 18. Lg5. Enda poängen med textdraget är, vad jag kan se, finessen 18. – Ta8 19. Lb6!.

18. – Txb2 19. Lxa6 Te7!

Bra drag. Dels hot mot a7, dels går tornet ur låsningen gentemot Da4. Mindre lyckat var 19. – Ld7? 20. Da3.

20. Lxc8 Dxc8 21. h3

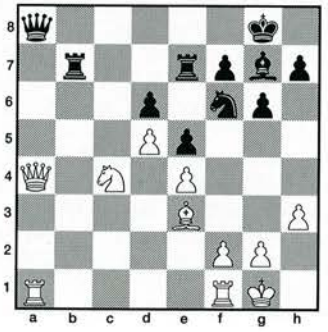
En jobbig ställning att analysera. Svarts möjligheter är legio, i klump ungefär 21. – Tbb7/Db7/Lh6/Dc3/Dc2 och så textdraget. Vilket som är optimalt är omöjligt att reda ut, men det förstnämnda 21. – Tbb7 har mycket som talar för sig.

21. – Da8!? 22. Ta1 Sf6?

Kanske är t o m två frågetecken motiverat. Ivantjuk förbiser den potentiella styrkan hos Sd2. Efter 22. – Txd2 23. hxg4 bör svart kunna hålla spelet uppe.

23. Sc4! Tbb7 24. Le3

Sunt och bra. Alltför kladdigt vore 24. Dc6 Tec7 etc.

Nu framgår missen 22. – Sf6? tydligt. Svart kan inte ta e4-bonden: 24. – Dxa4 25. Txa4 Sxe4?? 26. Ta8† Lf8 27. Lh6 + -. Jag är ganska säker på att den nervöse Ivantjuk har förbisett denna enkla fälla.

Total scenförändring i partiet…

24. – Db8 25. Sa5 (+ -)Tb4 26. Dd1 Txe4 27. Sc6 Df8 28. Sxe7† Dxe7 29. Ta8† Lf8 30. Df3! Txe3

Vit hotade 31. Lg5.

31. fxe3 Sd7 32. Tb1 uppgivet.

Inget större parti. Varken Kasparov eller Ivantjuk var i stöten i denna turnering, och då får partierna lätt sådana här förlopp.

Ändå tog Ivantjuk en etta i ronden därpå:

ITALIENSKT PARTI (C 54)

Vasilij Ivantjuk	**Aleksander Chalifman**
Sovjet	Tyskland

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 (!)

Säkert en liten hyllning åt arrangörerna. Italienskt parti alltså.

3. – Lc5 4. c3 Sf6 5. b4

Modernt Italienskt kallas det numera. Vi romantiker föredrar benämningen avböjd Evansgambit.

5. – Lb6 6. d3 d6 7. a4 a5 8. b5 Se7 9. 0–0 Sg6 10. Sbd2 0–0

En välkänd teoriställning. Av alla testade idéer anses 11. Lb3 (med avsikten Sc4) som det bästa. Att vit får se upp även här bevisar följande miniatyr Nunn – Tjiburdanidze, Sotji 1989: 11. Lb3 c6 12. d4 Lg4 13. Lb2 Sh4 14. Lc2 Te8 15. h3 Lh5 16. dxe5? Txe5 17. g4?? Sxg4! 18. Sxe5 dxe5 19. hxg4 Dg5 20. Kh1 Lxg4 21. Tg1 Dh6!! 22. uppgivet. Efter 22. Dxg4 Sf3† följer matt på f2 så småningom.

Ivantjuks drag är knappast bra…

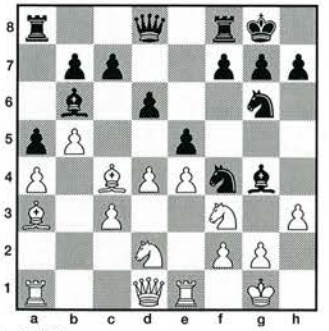
11. La3?! Sh5! 12. d4

Inte 12. Sxe5? Sxe5 13. Dxh5 -+.

12. – Shf4 13. Te1

Att slå på e5 och öppna för Lb6 är livsfarligt, vilket ovanstående miniatyrparti visar.

13. – Lg4 14. h3

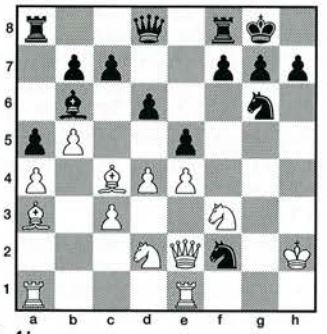

14. – Lxh3!?

Frestande, men kanske inte det bästa. Efter 14. – Lh5! har jag problem med att finna ett gott försvar för vit. Svart hotar på d4 och även offer på g2 ligger på lur.

15. gxh3 Sxh3† 16. Kh2 Sxf2 17. De2

Så långt tämligen forcerat, men här står svart vid ett nytt vägskäl.

17. – Sg4†

Det intressanta alternativet är 17. – exd4!? 18. cxd4 (om 18. Dxf2 dxc3) Lxd4! 19. Sxd4 Dh4† 20. Kg1 Sf4 21. Df3 S2h3† 22. Kf1 Sg5 med högst oklart spel. Efter 23. Sf5? Sxf3 vinner svart igen materialet. Därför 23. Df2 Dh1† 24. Dg1 Dh3† 25. Kf2 Dc3! med goda chanser för svart.

18. Kg3 Sf4 19. Df1 Df6

Ivantjuk måste manövrera omsorgsfullt. Nu går sålunda inte 20. Kxg4? Dg6† 21. Kh4 c6! med hotet 22. – Ld8†.

20. Dh1! Dg6 21. Dh4 Sh5†

Chalifman är ute efter en kvalitetsvinst vilket också lyckas.

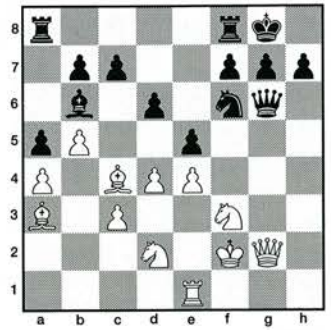
22. Kg2

Efter 22. Kh3 finns nog bara remi: 22. – Sf4† 23. Kg3 Sh5†.

Pia fyra i Sevilla

Pia Cramling delade fjärde plats med tio andra spelare, bland dem Michail Tal och Boris Gulko, i Sevilla Open i januari. Segern delades av Lembit Oll, Estland, Leonid Judasin, Ryssland och Daniel Campora, Argentina. De tog 7½ poäng, en halva mer än Pia & Co.

22. – Se3†† 23. Kf2 Sg2 24. Dh2 Sxe1 25. Txe1 Sf6 26. Dg2

Så här långt har spelet bedrivits väl, men Chalifmans nästa drag vållar honom onödiga besvär. Det bästa tror jag är 26. – Dxg2† 27. Kxg2 exd4! (inte 27. – Tfe8? 28. dxe5 dxe5 29. Sg5) 28. cxd4 Tfe8 29. e5 (om 29. Sg5 d5 30. Lb3 h6) Sh5!, t ex 30. Sg5 d5 etc.

26. – Tfe8?! 27. Dxg6 hxg6 28. Lb3! d5?!

Också lite onödigt i mitt tycke. Bättre var centrumavslaget 28. – exd4 29. cxd4 Tad8 etc.

29. exd5 exd4 30. Txe8† Txe8?

Automatsvaret, vilket tyder på stark tidsnöd. Det korrekta draget är nog 30. – Sxe8!. Om vidare 31. Sc4 dxc3† 32. Sxb6 cxb6 och vit kan näppeligen vinna. Lurigare är 31. c4 (!), men efter 31. – Sf6 32. c5 La7 jämte Td8 är vits bönder inte så starka.

31. cxd4 Td8

Det här förlorar, men vad är bättre!? Man kan misstänka att 31. – Se4† 32. Sxe4 Txe4 var planerat, men att Chalifman för sent upptäckte svaret 33. d6! med trippelhotet 34. Lxf7†/d7/Ld5. Möjligen var detta ändå den bästa praktiska chansen för honom.

32. d6! cxd6 33. Sc4 Lc7

GLÖM INTE
Vikingaträffen
i Sollentuna
11–16 april!
Se annons i TfS nr 1/92!

Aningen listigare är 33. – La7, eftersom d6-bonden är indirekt garderad. Efter 34. b6 Lb8 har vi dock samma ställning som i partiet, ty 34. – d5 35. bxa7 dxc4 36. Lxc4 är hopplöst för svart.

34. b6 Lb8 35. Sxa5 Td7 36. d5

Därmed är svarts pjäser effektivt inmurade. Vinsttekniken ombesörjer Ivantjuk med största ackuratess.

36. – Se4† 37. Kg2 Sc5 38. Ld1 Te7 39. Sc6! bxc6

Om 39. – Te8 40. a5.

40. dxc6 Sa6 41. Sd4 Te4

Ingen större skillnad gör 41. – Te3. Då följer 42. Le2! Txa3 43. Lxa6 Txa4 44. c7 +-.

42. Le2!

Spiken i kistan.

42. – Txd4 43. Lxa6 Td2† 44. Kf1 Tc2 45. Lb5 Kf8 46. a5 uppgivet.

Ett jobbigt kampparti, inte minst för kommentatorn.

Här är till slut Anands vinstparti i sista ronden, som gav turneringssegern åt den indiske stormästaren:

DAMGAMBIT (D 47)

Aleksander Beljavskij Sovjet — **Viswanathan Anand** Indien

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Sc3 Sf6 4. e3 e6 5. Sf3 Sbd7 6. Ld3 dxc4 7. Lxc4 b5 8. Ld3 Lb7

Hemlandstoner, eller åtminstone närapå. Textdraget brukar benämnas Wade–Larsen-systemet, vilket i sin tur är en modifiering av Lundins Meranvariant från år 1931. Det är faktiskt lite svårt att skilja mellan de här båda systemen.

9. 0–0 b4

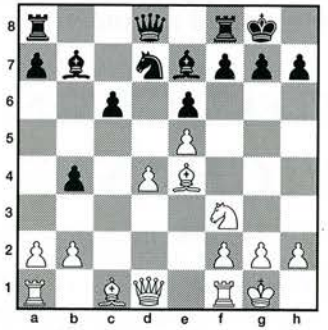
Därmed är vi över i Lundins system, särskilt som springaren nu går till e4. Varianterna med 10. Sa4 brukar hänföras till Wade–Larsen. Men, som sagt, gränserna är lite flytande.

10. Se4 Le7 11. Sxf6† Sxf6 12. e4 0–0 13. e5 Sd7

Viktigt i Lundin-systemet. Springaren ska hjälpa till att genomföra det livsnödvändiga c6–c5. På d5 står springaren visserligen fast, men den uträttar inget där. Ståhlberg fick erfara detta i ett berömt parti mot Najdorf 1948.

14. Le4

Därmed har vi en känd teoriställning. Bäst anses 14. – Db6 15. Lg5 etc. En nyare idé är Svejsnikovs 14. – f5!? 15. exf6 Sxf6 16. Lc2 c5 etc. Anands drag har jag inte hittat någonstans, men det passar väl in i systemet. Jag tror Ludde hade nickat bifall!

14. – Tb8 (!)

Nu ger t ex 15. Da4 c5! ingenting. Beljavskij försöker förhindra c6–c5 men lyckas inte.

15. Dc2 h6 16. Le3 c5!

Bondeoffret är bara temporärt. Anand har uppenbarligen studerat varianten ingående.

17. Lxb7 Txb7 18. dxc5 Sxc5!

Om nu 19. Lxc5 Dc8 20. Tc1 Tc7 etc, men inte 19. – Tc7?? 20. Lxe7.

19. Tfd1 Db8 20. Dc4

Beljavskij vill föra över spelet till kungsflygeln. Annars kunde han ha testat avslaget nu, eftersom 20. Lxc5 Tc8? inte går: 21. Lxe7 (även 21. Lxa7 är tänkbart) Txc2 22. Td8†.

20. – Sd7 21. De4

Han hade gärna gått till g4, men då hänger ju e5-bonden. Beljavskij har svårt att hitta någon god spelplan i detta parti. Hans jumboplacering är ohotad och motiveringen kan inte vara på topp.

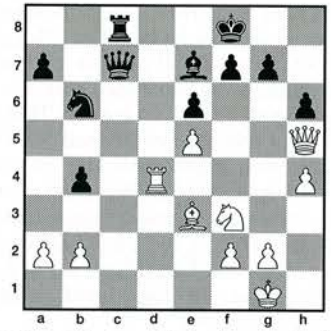
21. – Tc8 22. Td2 Tbc7 23. Tad1 Tc4 24. Td4 Sb6 25. Dg4 Kf8 26. De4 Kg8 27. Dg4 Txd4

Anand är naturligtvis inte särskilt remiintresserad. I detta parti spelar han ju för turneringsvinsten.

28. Txd4 Kf8 29. Dh5?

Här anar man tidsnöd. Damdraget är taktiskt betingat: ett åtföljande 30. Lg5/Sg5 eller kanske ett löparoffer på h6. Dessutom finns möjligheten 30. Tf4. Allt detta parerar Anand lekande lätt…

29. – Dc7! 30. h4

Vits dam står i verkligheten mycket dåligt, avskärmad från händelseförloppet. Detta avslöjas obarmhärtigt med nästa drag.

30. – Lc5 31. Td2

Här garderas b2-bonden och därmed rasar också vits ställning. På kungsflygeln finns inget att hämta. Ruffelförsöket 31. Lxh6 Lxd4 32. Lg5 besvaras t ex enkelt med 32. – f6! 33. Sxd4 Dxe5.

31. – Lxe3 32. fxe3 Sd5 33. Kf2 Dc5 34. Sd4

På 34. Te2/Td3 finns två räliga svar: 34. – Sf4 respektive (hemskare) 34. – Sf6!.

34. – Sf6 35. Df3 Dxe5

Bondeskörd med hot: 36. – Se4†.

36. Td1 Kg8 37. Df4 Dd5 38. Ta1 e5 39. Df5 Tc4 40. b3

En avslutande likgiltig miss. Om 40. Sf3 Sg4† med lätt vinst.

40. – exd4! 41. uppgivet.

Om 41. Dxd5 Tc2† jämte 42. – Sxd5.

Yngst & äldst

Judit Polgár, 15, är ingalunda den yngsta spelare som vunnit ett nationellt mästerskap (se TfS nr 1/92).

Bobby Fischer var bara 14 när han vann USA-mästerskapet för första gången och Henrique da Costa Mecking var 13 när han erövrade det brasilianska mästerskapet. Rekordhållare är enligt *Chess The Records* av Ken Whyld Niaz Murshed, numera stormästare, som ännu inte fyllt 13 då han segrade i Bangladesh.

Äldst? Edith Price som 1948 tog hem det brittiska dammästerskapet. Hon var då 76 år gammal.

Yngste Sverigemästaren är Ulf Andersson som var 18 när han segrade i särspelet 1969. God tvåa är Harry Schüssler, 19 år 1976, och trea Axel Ornstein, 20 år 1972.

Äldste Sverigemästaren då? Erik Lundin, som just hade fyllt 60 när han i Göteborg 1964 hemförde sin sjunde SM-titel.

■ Schackdatabasprogram för persondatorer blir allt vanligare. Mest spridda i Sverige torde vara ChessBase och NICBASE – vilket är bäst? Bo Aurell har använt dem parallellt under ett antal månader. Här berättar han om sina erfarenheter.

SCHACKSPELAREN OCH ELEKTRONIKEN:

ChessBase eller NICBASE?

En viktig sak måste slås fast med en gång: De båda programmen fungerar inte till vilken persondator som helst. Den måste vara antingen IBM-kompatibel (dvs ha operativsystemet MS-DOS) eller ha Atari-datorernas speciella operativsystem (Atari saluför även datorer med MS-DOS). Man förbereder versioner för Macintosh, men när de kommer är inte lätt att veta.

Vidare får datorns internminne inte vara hur litet som helst (kolla med försäljaren!) och datorn bör helst ha hårddisk. Det går till nöds utan, men jag vill avgjort rekommendera användning av dator med hårddisk. Under utvärderingen har använts en IBM-kompatibel dator (ett 386-system med MS-DOS).

För den som redan använder en persondator och är van vid ordbehandling eller andra program bör det inte vara några större svårigheter att sätta sig in i ett schackdatabasprogram. Både till ChessBase 3.0 och NICBASE 2.0 följde utförliga handböcker. De var dock på engelska.

Helt nyligen kom NICBASE 3.0, en ny version med många förbättringar. I stället för handbok använder man nu s k on-line-hjälp. Så snart man behöver veta något om programmets funktion trycker man på en viss tangent varefter ett bildfönster öppnas på skärmen. I detta ser man en "sida" i handboken med bl a kapitelrubriker. Genom att klicka med pekdosan (musen), använda piltangenterna osv förflyttar man sig till det avsnitt man önskar.

För att man ska ha nytta av en databas måste partierna kunna klassificeras på ett överskådligt sätt. Det måste finnas vad som brukar kallas en spelöppningsnyckel. En sådan är Infomatornyckeln, som används i encyklopedin, Informatorserien och i många tidskrifter (bl a TfS).

Enligt denna får en viss variant en beteckning bestående av en bokstav följd av två siffror och därpå ett som mest tvåsiffrigt tal. Ett exempel:

C 13.5 betyder att varianten i fråga börjar med 1. e4 (C). C 1 anger att spelöppningen kan vara Franskt (1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3). Med C 13 inskränker vi mängden av partier ytterligare, till dem som börjar med 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7. För att partiet ska kunna betecknas med C 13.5 fordras sedan att det fortsätter med 5. e5 Se4.

Det sagda är dock inte helt komplett:

Alla partier med Franskt tillhör inte C 1 och alla dragföljder som genom dragomkastning leder till samma ställning som de ovan anförda brukar inkluderas.

Med grundprogrammet följer en spelöppningsnyckel som räcker ganska långt, särskilt om man inte har alltför många partier i sin databas. Man kan själv utveckla och förfina sin nyckel och man kan dessutom köpa mer omfattande nycklar av samma eller av annan typ.

ChessBase och NICBASE är väl fungerande och bra schackdatabasprogram. De uppfyller båda högt ställda krav på effektivitet och användarvänlighet. På en mängd väsentliga punkter tycker jag att de är tämligen likvärdiga.

ChessBase är dyrast. Har då ChessBase egenskaper som gör detta motiverat? Det beror på hur man rent personligen värderar de företräden som ChessBase faktiskt har i vissa avseenden.

När man matar in partier anger man både spelarnas namn och orten där partiet spelats. De flesta vill säkert också föra in kommentarer. Här i Sverige har vi då mycket ofta behov av å, ä och ö. Två av dessa tecken kan NICBASE-användaren skriva in endast genom att utnyttja speciella knep. Å går inte alls och det känns en smula irriterande att behöva skriva att Hakan Akvist segrade i Amal.

I ChessBase kan man mycket lätt med pekdosan placera de symboler som används i Informatorsystemet omedelbart efter det inmatade draget. Lika lätt kan de placeras i kommentarrutan inne i de varianter man eventuellt anför. I NICBASE kan man på motsvarande sätt skriva in de symboler som används i publikationerna från New In Chess, dock inte omedelbart efter dragen utan endast i kommentarrutorna.

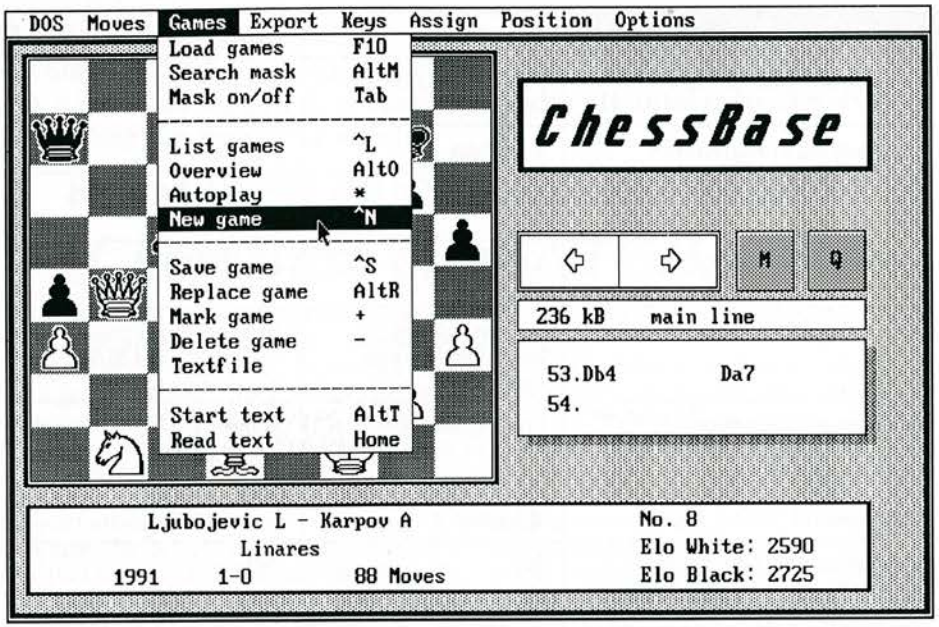
För den som arbetar med någon form av publicistisk verksamhet, t ex ger ut en klubbtidning, kan ett schackdatabasprogram med dator och skrivare säkert vara till stor nytta. Därvid är naturligtvis det här med å, ä och ö av ett visst intresse.

Det går med båda programmen att skriva ut partierna (inklusive kommentarer) på en skrivare eller att behandla dem med ett ordbehandlingsprogram. Med det senare fixar man, även om det kostar lite extra besvär, även de besvärliga tecknen ovan.

Bägge programmen ger god möjlighet att skriva in kommentarer, både många och långa (längst kan man skriva med NICBASE). Man kan också mata in bivarianter praktiskt taget obegränsat. Härvidlag är programmen likvärdiga.

Håller man på att spela igenom eller skriva in ett parti kan man givetvis undersöka en uppkommen ställning genom att flytta pjä-

TESTFAKTA	ChessBase	NICBASE
Finns för följande datorer	MS-DOS-datorer Atari	MS-DOS-datorer Atari
Språk använt i programmet	Engelska	Engelska
Vid körning hjälptexter på	Engelska	Engelska, holländska eller tyska
Språk använt i handboken	Engelska	Engelska eller svenska
Handbokens kvalitet	Bra, men dålig bindning. Sidorna lossnar.	Bra (gäller tidigare) versioner). NICBASE 3.0 har on-line hjälp.
Förmåga att hantera de speciella svenska tecknen å, ä och ö med flera	Godtagbar	Dålig
Är knuten till	Informator	New in Chess
Är programmet kopieringsskyddat?	Ja	Nej
Kan konkurrentens partier konverteras till det egna formatet?	Ja	Ja
Leverantör	Schacknyttshopen Uppsala Tel 018-50 16 16	Chesstech Helsingborg Tel 042-22 80 22
Importeras från	Tyskland	Holland
Pris inkl moms för minimipaket (grundprogrammet + handbok (eller motsv) + ett antal partier)	Med 1 000 partier 1 995 kr	Med 2 000 partier 1 250 kr
Pris för ca 10 000 partier	ca 900 – 1 400 kr	ca 500 – 1 250 kr

Genom att peka på "Games" får man fram den visade menyn. Därpå har pekdosan förts så att pilen pekar på "New game". Om man nu klickar på pekdosan plockas på en bråkdel av en sekund partiet Ljubojević – Karpov bort ur datorns minne och pjäserna ställs upp på nytt.

serna i skärmdiagrammet. Det går med båda programmen. Själv trivs jag bäst med NICBASE i det avseendet. När man är färdig har man kanske glömt utgångsställningen. Det gör ingenting, en tangenttryckning och pjäserna i diagrammet ställer blixtsnabbt upp sig som de ska.

Då man matar in partier markerar man de båda rutor, från vilken och till vilken draget sker, med pekdosan. Ibland räcker det med att markera en enda ruta. Här har ChessBase ett företräde. Detta program har något som kallas "Heumas – den intelligente dragassistenten". Heumas försöker gissa vilket drag man vill mata in så snart man markerat en ruta och om detta stämmer behöver man inte markera någon mer. Det ger bekvämlighet och spar tid.

Här finns emellertid en programmeringsmiss:

Den intelligente dragassistenten vet tyvärr inte att man inte får göra ett drag som ställer den egna kungen i schack.

Både ChessBase och NICBASE saluförs i disketter med ett innehåll som kan klassificeras så här:

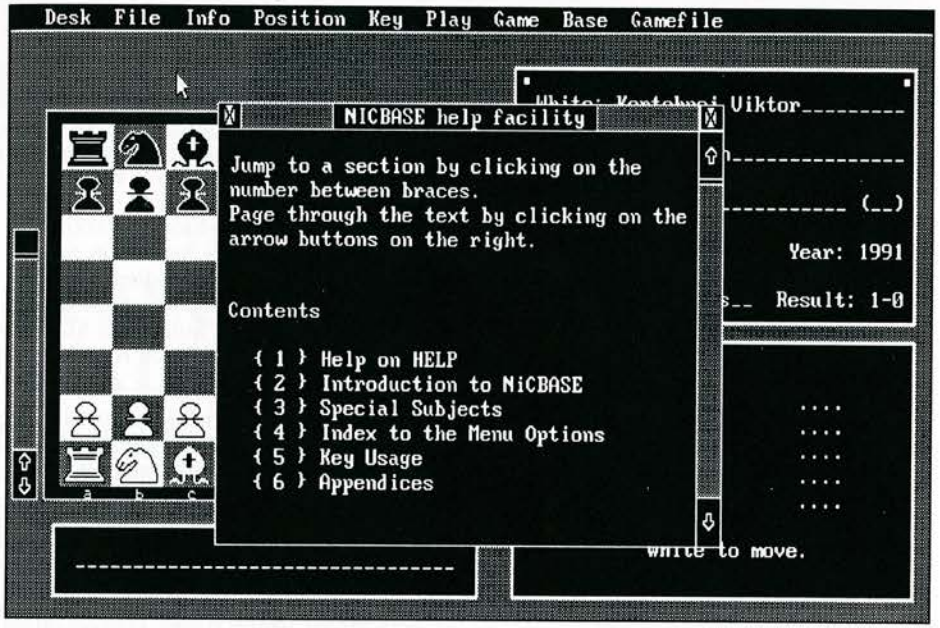
1) ett grundprogram
2) partisamlingar
3) ett antal tilläggsprogram

Hur mycket ska man då köpa av detta? Självfallet är det i stor utsträckning en kostnadsfråga. Grundprogrammet är förstås ett minimum. Har man bara detta kan man mata in partier (även ställningar, problem och slutspel) och bygga upp sin egen databas.

De flesta vill naturligtvis ha mer. Det tar tid att mata in partier, och man har ju annat att göra också!

Låt oss säga att man vill starta med en databas på 20 000 partier (en stormästare har kanske minst 50 000 i sin bärbara dator!). Vad finns då att köpa? Praktiskt taget allt:

Partierna från alla viktiga turneringar finns numera på disketter, alla VM-matcher och alla andra viktiga matcher mellan storspelare. Det finns partisamlingar med uteslutande en viss spelöppning eller en viss variant, med eller utan kommentarer. Det finns disketter med en viss stormästares samtliga kända partier, samtliga partier i Informatorserien, samtliga partier i Bundesliga (den tyska proffsserien) från 1980 och framåt osv.

NICBASE 3.0 har s k on line-hjälp inbyggd. Man trycker på en viss tangent, varvid fönstret "NICBASE help facility" visar sig på skärmen. Sedan kan man bläddra med piltangent eller pekdosa. Man kan också hoppa omkring i "handboken" på detta sätt.

Så har vi tilläggsprogrammen, t ex rutiner för att sortera partierna i basen som man själv finner önskvärt och program som rensar bort dublettpartier (jag försäkrar att man ganska fort får många sådana).

Skaffar man partisamlingar av olika slag och matar in partier själv konstaterar man kanske att man vill ha dem i en annan ordningsföljd. Båda programmen erbjuder möjligheter i den vägen – man kan ordna efter årtal, i alfabetisk följd efter vitspelarens namn, efter spelöppning osv.

För den som har många partier är det viktigt med en bra sökfunktion. Båda databaserna är härvidlag välutrustade:

Jag kan söka efter alla partier som har spelats av Aljechin, alla med Aljechin som vit och med Capablanca som svart, alla som har spelats år 1910, alla med Marshallangreppet i Spanskt, alla med kommentarer av Thomas Ernst osv. Hos NICBASE kan man också söka efter alla partier där vit har offrat löparen på f7 eller efter alla tornslutspel med fyra bönder mot tre på e- – h-linjerna.

Detta är bara exempel – här finns mängder av möjligheter.

När man har angett sökvillkoren får man en lista på skärmen med de partier som uppfyller dem. Denna lista kommer datorn ihåg och man kan sedan studera partierna i tur och ordning allt eftersom man har lust.

Har man många partier i en viss öppningsvariant kan det vara intressant att räkna ut vinstprocenten för vit respektive svart. Denna kan ju belysa variantens värde. Båda programmen befriar en från mödan att räkna. Antalet, även i procent, av vinst, remi och förlust skrivs snabbt ut på skärmen. ChessBase presenterar t o m materialet i form av ett diagram med staplar.

Om man i åratal har spelat schack med ett vanligt schackspel kan det säkert kännas lite konstigt att flytta pjäser i ett diagram på en datorskärm. Diagrampjäsernas utformning är viktig. Jag tycker att ChessBase-pjäserna är mest tilltalande, även om NICBASE till sina två tidigare uppsättningar har fogat ytterligare en variant.

Den som inte är nöjd med NICBASE-pjäserna kan med hjälp av ett särskilt program, MAKEPIEC, utforma sin egen pjäsuppsättning. Detta kräver inga speciella kunskaper ▶

67 lag klara för cupen

❑ 67 lag, ungefär lika många som i fjol, ställer upp i första omgången av Svenska cupen (Travcupen). Regionfinalerna spelas den 3–5 april enligt följande:

Piteå: Piteå SK, Bodens SK, Fagerviks SK, Sollefteå SK, SS Luleå, Östersunds SS och Skellefteå SK.

Uppsala: Upsala ASS, Malungs SK, Heby SS, Söderhamnsalliansen, Sala SK, Wasa SK, SS Delectus och Avesta SS.

Norrtälje: SS Gambit, Täby SK, SK Rockaden, Vällingby SS, Roslagsbro SK, Horndals SK, Järfälla SS och SK Passanten.

Stockholm: Solna SS, Farsta SK, Södra SASS, Haninge SS, Hässelby SK, Kristallens SK, SK Pjäsen och Strängnäs SS.

Hallsberg: KH-Alliansen, Finspångs SK, Ervalla SS, Tibro SK, Skara SS, Karlskoga SK, Örebro SS och Hjo SK.

Göteborg: SS Manhem, Uddevalla SS, Lundby SS, Länsmansgårdens SS, AK-77, SS Hövdingen, Lerums SK, Majornas SS, Bengtsfors SK, Strömstads SK, Kungsbacka SK, Alingsås SS.

Växjö: Växjö SK, Nybro SS, Bräkne-Hoby SK, Linköpings ASS, Schack 08, SS Allians, Falkenbergs SK och SA Fenix.

Malmö: Kirsebergs SK, HG-Schack, Limhamns SK, Malmö SS, Solhedens SK, Helsingborgs SS, Lunds ASK och Kristianstads SK.

I år har man tagit särskild hänsyn till den geografiska sammansättningen, som förra året orsakade en del w o. Sålunda har man låtit Norrland bilda en egen region och Stockholmslagen slipper långresor. En nackdel är naturligtvis att två Elitserielag konkurrerar i både Uppsala, Stockholm och Malmö medan det inte finns något i Piteå och Hallsberg.

Som vanligt, frestas vi säga, kom det ett tiotal efteranmälningar. Ingen av dessa accepterades.

I V65-cupen sätts nytt rekord med hela 355 lag. Första omgången tycks ha varit lätt – 84 lag prickade in 6 rätt medan 164 hade 5 rätt. Omgångens vinnare blev Kalmar SK med Upsala ASS IV på andra plats.

▶ om datorer eller programmering.

Både ChessBase och NICBASE kommer från tid till annan med en ny version, innehållande förbättringar och ytterligare tilläggsprogram. Under testperioden då jag till att börja med höll på med ChessBase 3.0 och NICBASE 2.0 fick jag möjlighet att göra en uppgradering till det nyutkomna NICBASE 3.0. Utöver förbättringar i grundprogrammet hade man sammanfört de flesta tilläggsprogrammen till ett enda större program, vilket är praktiskt.

ChessBase grundprogram kostar med cirka 1 000 partier 1 995 kronor. NICBASE är billigare. Grundprogrammet med cirka 2 000 partier går på 1 250 kr (priserna inklusive moms). Även när det gäller partier ligger NICBASE lägst: För cirka 10 000 partier får man betala 900 – 1400 kronor (ChessBase) respektive 500 – 1 250 kronor NICBASE). Det handlar alltså om 5 – 14 öre för ett schackparti av i allmänhet högsta mästarklass.

Skillnaden i pris sammanhänger (bortsett från att NICBASE ligger något lägre än ChessBase) bl a dels med hur nya partierna är, dels med om de är kommenterade eller ej. Man kan också prenumerera på disketter med partier från de allra senaste stormästarturneringarna. Denna snabbservice kostar givetvis mer än äldre partier.

Bo Aurell

Schackskola i Arjeplog med Anatolij Karpov

❑ En internationell schackskola har på initiativ av Jan Berglund – mannen bakom World Cup-turneringen i Skellefteå – startats i Arjeplog med exvärldsmästaren Anatolij Karpov och stormästaren Lev Polugajevskij som lärare.

Undervisningen sker per korrespondens men meningen är att samla eleverna under tre veckolånga sammankomster per år. De har också möjlighet att periodvis bo på skolan.

Nordiska spelare kan stifta närmare bekantskap med träningsmetoderna i Växjö veckan före Öppna SM och i Borlänge omedelbart efter SM. Meningen är att Polugajevskij ska besöka Växjö, där en kurs för en grupp om åtta spelare planeras.

Ungdomssidorna

REDAKTÖR: Mats Eriksson, Pärt-Antons Gata 53, 421 79 Västra Frölunda

FAVORITSEGER I STARK HALLSBERGSTURNERING

■ 1965 spelades den första Hallsbergsturneringen och med en upplaga per år av den traditionstyngda tävlingen hade man i år hunnit fram till den tjugosjunde. Det blev också en stark sådan, i synnerhet vad de deltagande svenskarna beträffar. Trots detta blev det tredubbelt utländskt på pallen. Överst hamnade storfavoriten, segraren i Öppna SM i våras, Andrej Sjtjekatjev, Ryssland. Men det satt hårt åt!

Det mest glädjande med de senaste Hallsbergsturneringarna är att tävlingen har återfått sin status bland de svenska juniorerna. Huvudorsaken är utan tvekan att hemmaspelarna numera deltar på samma villkor som de utländska gästerna, med fritt uppehälle på Hotell Stinsen som också är spellokal. I år saknades bara Jonas Barkhagen och Patrik Lyrberg av de vassaste svenskarna och det fanns goda skäl att tro att någon av de övriga skulle kunna blanda sig i toppstriden.

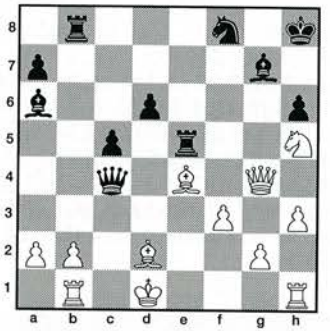
Den ovan nämnde Sjtjekatjev var med 2470 i elo klart högst rankad i sällskapet. Han följdes av Reinderman från Holland (2425) som slutade delad fyra i Junior-EM i fjol men den här gången inte hade någon lycka med sig. I stället var det fjolårets Hallsbergssexa Vladimir Georgiev, Bulgarien som efter tre ronder delade ledningen med Stjtjekatjev på full poäng.

Bäst av svenskarna var två av våra 71-or, som i tredje ronden levererade följande batalj:

BENONI (A 70)

Johan Hultin AK-77 – **Jesper Hall** Lunds ASK

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 c5 4. d5 exd5 5. cxd5 d6 6. Sc3 g6 7. e4 Lg7 8. h3 0–0 9. Ld3 b5 10. Sxb5 Sxe4 11. Lxe4 Te8 12. Sg5 Da5† 13. Sc3 La6 14. Ld2 h6 15. Se6 fxe6 16. Dg4 Sd7 17. Dxg6 Sf8 18. Dg4 exd5 19. Sxd5 Da4 20. f3 Dc4 21. Kd1 Tab8 22. Tb1 Te5 23. Sf6† Kh8 24. Sh5

24. – De2† 25. Kc1 Tg5 26. Lxg5 Lxb2† 27. Txb2 Dxb2† 28. Kd1 De2† 29. Kc1 hxg5 30. Dxg5 Db2† 31. Kd1 De2† remi.

I samma rond vann en av de topprankade svenskarna en snabb seger:

RYSKT PARTI (C 42)

Christian Jepson Lunds ASK – **Philip Müller** Schweiz

1. e4 e5 2. Sf3 Sf6 3. Sxe5 d6 4. Sxf7 Kxf7 5. Sc3 c6 6. d4 Le7 7. Lc4† Le6 8. Lxe6† Kxe6 9.

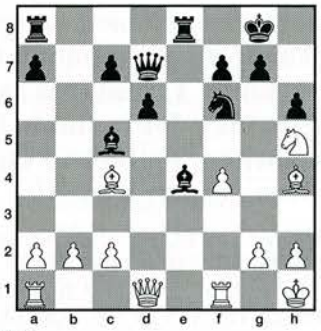
0–0 Kd7 10. e5 Se8 11. Lf4 Kc7 12. Se4 Dd7 13. exd6† Lxd6 14. Sxd6 Sxd6 15. d5 c5 16. Te1 Te8 17. Dd2 Sa6 18. Da5† b6 19. Dxa6 Df7 20. Da4 Dd7 21. Lxd6† uppgivet.

Det första riktiga finalmötet kom i ronden därpå. Och utgången blev inte den väntade:

SKOTSKT FYRSPRINGARSPEL (C 47)

Vladimir Georgiev Bulgarien — **Andrej Sjtjekatjev** Ryssland

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. d4 exd4 5. Sxd4 Lb4 6. Sxc6 bxc6 7. Ld3 0–0 8. 0–0 d6 9. Lg5 h6 10. Lh4 Te8 11. f4 Lb7 12. Se2 c5 13. Sg3 c4 14. Lxc4 Lc5† 15. Kh1 Lxe4 16. Sh5 Dd7

17. Sxf6†

På det lockande 17. Lxf6 har svart paraden 17. – Dh3 18. De2 Lc6.

17. – gxf6 18. f5 Kh7 19. Ld5 c6 20. Lxe4 Txe4 21. Lxf6 d5 22. Dh5 Tg8 23. Tf3 Lf8 24. Tg3 De8 25. Tf1 Te1 26. Df3 De4 27. Txg8 Txf1† 28. Dxf1 Kxg8 29. Df2 c5 30. Lh4 Kh7 31. Lg3 a5 32. h3 a4 33. Kh2 h5 34. Df3 Dxf3 35. gxf3 Lg7 36. b3 axb3 37. axb3 Lc3 38. Ld6 Ld4 39. Kg3 Kh6 40. Kf4 f6 41. c4 dxc4 42. bxc4 h4 43. Ke4 uppgivet.

Viktoria elva i Tyskland

Viktoria Johansson kom på elfte plats i det 10:e öppna tyska flickmästerskapet i Dresden i början av januari. I den starkt besatta turneringen deltog 16 spelare från 13 nationer. Ilacha Kadimova, Azerbajdzjan segrade med 7/9, en halv poäng före Johanna Paasikangas, Finland som gjorde en utmärkt insats. Viktoria tog 4½ och var en poäng före tolvan Sheila Barth Berntsen, Norge.

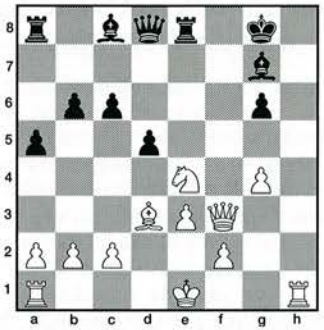
Samtidigt vann Hall över Frode Elsness, Norge och Hultin över starke polacken Piotr Murdzia. Bland svenskarna följde därefter Pontus Sjödahl och Emil Hermansson på 3 poäng.

För Hultin var det roliga därmed slut för den här turneringen. I femte ronden förlorade han mot Sjtjekatjev och denna nolla följdes av ytterligare fyra för den optimistiske göteborgaren som är lite av en humörspelare. Hall fick å sin sida ta sig an den ledande bulgaren:

TROMPOWSKY (A 45)

Jesper Hall Lunds ASK — **Vladimir Georgiev** Bulgarien

1. d4 Sf6 2. Lg5 g6 3. Lxf6 exf6 4. e3 Lg7 5. Ld3 d5 6. Df3 0–0 7. Se2 c6 8. Sd2 Sd7 9. g4 a5 10. h4 Te8 11. h5 b6 12. Sf4 Se5 13. dxe5 fxe5 14. hxg6 hxg6 15. Sxg6 e4 16. Sxe4 fxg6

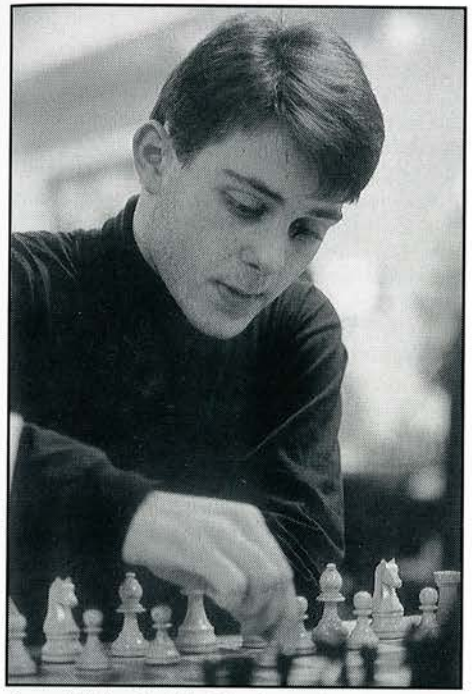
17. 0–0–0 a4 18. a3 b5 19. g5 dxe4 20. Lc4† bxc4 21. Txd8 exf3 22. Txe8† Kf7 23. Te4 c3 34. bxc3 Le6 25. Thh4 Td8 26. Thf4† Ke7 27. Txa4 Lxc3 28. Ta7† Ke8 29. Tb7 Ld2† 30. Kb2 Lf5 31. Txf3 Td5 32. Tf4 La5 33. e4 Td4 34. Th4 Ld7 35. Th7 Ld8 36. e5 Lxg5 37. e6 Lf6 38. exd7† Txd7 39. Kb3 uppgivet.

Därmed ledde Hall ensam på 4½ poäng före Georgiev och Sjtjekatjev på 4 samt ett koppel av spelare på 3½. Men än en gång skulle lyckan växla i täten:

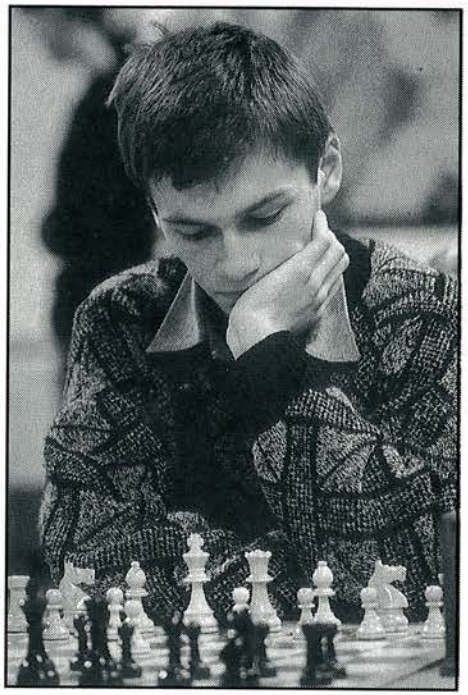
SICILIANSKT PARTI (B 26)

Andrej Sjtjekatjev Ryssland — **Jesper Hall** Lunds ASK

1. e4 c5 2. Sc3 Sc6 3. g3 g6 4. Lg2 Lg7 5. d3 e6 6. Le3 d6 7. f4 Sge7 8. Sf3 0–0 9. 0–0 Sd4 10. e5 Sef5 11. Lf2 Sxf3† 12. Dxf3 Sd4 13. Dd1 dxe5 14. fxe5 Lxe5 15. Se4 f5

Sexa i fjol, tvåa i år: Vladimir Georgiev, Bulgarien. Foto: Pelle Lindgren, ÖKK.

Favorit som höll: Andrej Sjtjekatjev, Ryssland. Foto: Pelle Lindgren, ÖKK.

På 15. – De7 följer 16. c3 och c-bonden faller med värre följder.

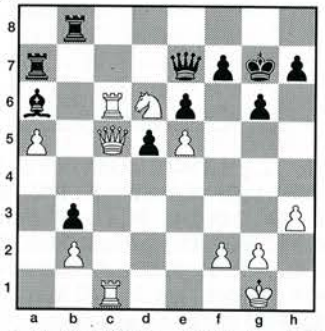
16. Sxc5 Dd6 17. b4 Tb8 18. c3 Sb5 19. d4 Lg7 20. Db3 b6 21. Sd3 Lb7 22. Lxb7 Txb7 23. a4 Sc7 24. Tae1 Kh8 25. b5 Tbb8 26. Le3 Sd5 27. Lf4 Sxf4 28. Sxf4 e5 29. Se6 Tfe8 30. Sg5 Tb7 31. Sf7† Txf7 32. Dxf7 Te7 33. Dc4 Tc7 34. dxe5 Lxe5 35. De2 Lxc3 36. Td1 Dc5† 37. Kh1 Te7 38. Df3 Kg7 39. g4 Te3 40. Td7† Kf6 41. Dc6† Kg5 42. gxf5 uppgivet.

Liksom för Hultin gick det från och med nu inte så bra för Hall, som på de avslutande ronderna bara fick ihop en halva. Än värre var det för Sjödahl, som hade 4½/6 men förlorade de tre sista partierna. I stället blev det hela andra spelare som i slutänden blev bäst av svenskarna.

JUGOSLAVISKT FÖRSVAR (B 06)

Anton Åberg Lundby SS — **Frode Elsness** Norge

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Sc3 d6 4. Sf3 a6 5. Le2 b5 6. 0–0 Sd7 7. Te1 Lb7 8. a4 b4 9. Sd5 a5 10. Lc4 e6 11. Sf4 Sb6 12. Lb5† c6 13. Lf1 Sf6 14. e5 dxe5 15. Sxe5 0–0 16. c3 Dd6 17. Sfd3 Sfd7 18. Lf4 De7 19. cxb4 axb4 20. Dc2 Tfc8 21. a5 Sxe5 22. Lxe5 Sd5 23. Sc5 Lxe5 24. dxe5 Tcb8 25. Tec1 Lc8 26. Se4 Ld7 27. Dd2 Kg7 28. Lc4 Ta7 29. Dd4 Lc8 30. Lxd5 cxd5 31. Sd6 La6 32. Tc5 Kg8 33. Tac1 Kg7 34. h3 Kg8 35. Tc6 Kg7 36. Dc5 b3

37. Txa6 Txa6 38. Sf5† gxf5 39. Dxe7 Txa5 40. Tc3 Ta1† 41. Kh2 uppgivet.

Tack vare en avslutning med 3½/4 seglade

Åberg upp till femte plats och blev därmed bäste svensk. Lika många poäng tog än vildare spurtande Arvid Wikner som vann de tre sista partierna och blev sexa.

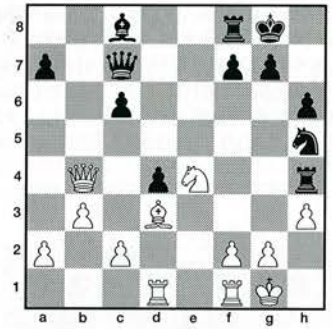
Tätstriden mellan Sjtjekatjev och Georgiev blev dramatisk. Båda vann i sjunde ronden men i den åttonde nöjde sig bulgaren med en snabb remi mot Johan Hellsten. Ryssen hade därmed chansen att gå upp i ensam ledning genom vinst mot polacken Jaracz. Denne ställde upp sig avvaktande, men en kontring i rätt ögonblick gav utmärkt motspel och efter 57 drag enades man om remi.

I slutronden fick Sjtjekatjev möta Hellsten som gjorde en bra turnering. Den avslutades dock för limhamnarens del med en tornbortsättning i en ställning som inte alls var klar, och ryssen kunde därmed slå sig till ro och följa det andra toppartiet. Där stod brädet snart i brand:

SKOTSKT FYRSPRINGARSPEL (47)

Vladimir Georgiev Bulgarien — **Joose Norri** Finland

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Sf6 4. d4 exd4 5. Sxd4 Lb4 6. Sxc6 bxc6 7. Ld3 0–0 8. 0–0 d5 9. exd5 cxd5 10. Lg5 c6 11. Df3 Ld6 12. h3 h6 13. Lf4 Tb8 14. b3 Tb4 15. Lxd6 Dxd6 16. Tad1 Tf4 17. Dg3 Sh5 18. De3 d4 19. Dd2 Th4 20. Se4 Dc7 21. Db4

21. – Lxh3 22. gxh3 Sf4 23. Dd6 Dc8 24. f3 Td8 25. De7 Sxh3† 26. Kg2 Sf4† 27. Kf2 Th2† 28. Ke1 Te8 29. Dd6 Df5 30. Dxd4 c5 31. Da4 Sg2† 32. Ke2 Sh4† 33. Ke1 Sg2† 34. Ke2 Sf4†† 35. Ke1 De5 36. Dc4 Sg2† 37. Ke2 Sf4†† 38. Ke1 Sg2† 39. Ke2 Dg5 40. Tf2 Sf4† 41. Kd2 Txf2† 42. Sxf2 Sxd3† 43. uppgivet.

Så blev det till slut favoritseger i den tjugosjunde Hallsbergsturneringen. Schacksverige är drivkraften Arne Nyberg stort tack skyldig för hans och Hallbergs SS' arrangörsinsats som sträcker sig över decennier!

Resultat: 19 Andrej Sjtjekatjev, Ryssland 7½ (av 9), 2) Vladimir Georgiev, Bulgarien 6½, 3) Joose Norri, Finland 6½, 4) Piotr Murdzia, Polen 6, 5) Anton Åberg, Lundby SS 6, 6) Arvid Wikner, SS Manhem 6, 7) Pawel Jaracz, Polen 5½, 8) Johan Hellsten, Limhamns SK 5½, 9) Dimitri Reinderman, Holland 5½, 10) Emil Hermansson, SS Luleå 5½, 11) Jesper Hall, Lunds ASK 5, 12) Christian Jepson, Lunds ASK 5, 13) Niclas Hjelm, SK Rockaden 5, 14) Holger Mach, Tyskland 5 (34 deltagare).

Mats Eriksson

Johan Upmark (t v) och Stefan Schneider delade segern. Foto: Hans Svedbark.

Riltonkadetten

Årets upplaga av Riltonkadetten i Stockholm, som avgjordes den 2–5 januari, samlade 54 startande. Det blev delat i toppen mellan Stefan Schneider och Johan Upmark som inledde med vardera fyra raka och efter en inbördes remi i femte ronden gick i mål sida vid sida.

Resultat: 1) Stefan Schneider, Limhamns SK 5½ (av 6), 2) Johan Upmark, SK Rockaden 5½, 3) Robin Johansson, Hägerstens SK 5, 4) Adam Birgivi, SK Rockaden 4½, 5) Stefan Ottosson, Upsala ASS 4½, 6) Björn Tagesson, Upsala ASS 4, 7) Anders Livner, SK Rockaden 4, 8) Fredrik Sassenberg, SK Rockaden 4, 9) Thomas Proschinger, Hägerstens SK och Filip Al-Karadgi, SK Rockaden 4.

Schackkurs på video

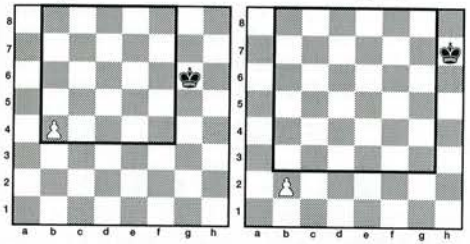
❑ En nybörjarkurs på videokassett har utarbetats av Rune Idlinge, känd schackledare och pedagog i Växjö.

Kursen är uppdelad i tre lektioner om vardera tio minuter. I stort sett går undervisningen till så att man ser ett schackbräde (alltså inte ett diagram) i TV-rutan samtidigt som man hör lärarens röst. Pjäserna rör sig på brädet, och reglerna för deras gång illustreras med pilar.

Schackreglerna gås igenom fullständigt och utförligt. Information ges om notation, om hur tävlingar går till, hur man tolkar och fyller i en tävlingstabell, hur man använder en schackklocka och hur man skriver protokoll.

Man kan mycket väl använda kursen för att friska upp gamla, halvt glömda kunskaper. Men, handlar det om verkliga nybörjare har man efter varje lektion lämpligen övningar med kontroll av att alla har tillgodogjort sig innehållet. Ibland kan det finnas saker som måste förtydligas eller missförstånd som behöver redas ut.

Tag t ex det här med kvadratregeln:

Den är mer komplicerad än vad som antyds i diagrammet till vänster. Om bonden står på andra raden skall kvadraten börja på rutan framför bonden som ju kan gå två steg.

I kursen är kvadratregeln illustrerad endast med det senare fallet, vilket ju egentligen är ett undantag. Med detta vill jag framför allt poängtera behovet av uppföljning i omedelbar anslutning till TV-tittandet. Mellan lektionerna bör man säkert ha flera lärarledda lektioner. Kursinformationen återges även i ett häfte som medföljer kassetten, vilket kanske kan vara värdefullt.

En annan sak som bör bättras på i nästa version är illustrerandet med pilar. Ibland saknas några men då de ska visa springarens gång finns de i överflöd, vilket gör ett förvirrande intryck.

Jag har testat kursen på en grupp pensionärer i en studiecirkel med ofullständiga eller bortglömda kunskaper om pjäsernas gång samt sett kassetten tillsammans med en erfaren ungdomsledare. Hans omdöme var att kursen beträffande de utbildningsintressen han representerade var alldeles för koncentrerad och att för många svåra ting berördes på för kort tid. Beträffande utbildning av barn framhöll han Hasse Alfredsons och Robert Danielssons kända serie från TV som föredömlig.

Kassetten kostar 1 250 kronor (inkl moms). Priset kan förefalla väl högt och torde avskräcka privatpersoner i allmänhet. För alla bibliotek anser jag dock ett inköp vara en självklarhet, likaså för schackkonsulenter och större klubbar med deras ofta omfattande ungdomsverksamhet.

Bo Aurell

Åström vann i Enköping

❑ Med 8½ poäng av 9 möjliga segrade Robert Åström, SS Luleå i premiärupplagan av SK 33:s snabbschackturnering i Enköping. Trots konkurrens från flera andra tävlingar fick man den 4 januari ihop 68 startande.

SK 33 har sedan länge en uppskattad turnering i augusti och nu har man således täckt även det första halvåret. Tävlingsformen, som innefattade tidshandikapp med i värsta fall 4 – 26 minuter, visade sig vara spännande och slutsegraren var illa ute i flera partier.

I näst sista ronden stod Åström på förlust mot arrangörsklubbens Anders Lundquist, för dagen tävlande för korplaget Stratos IF, men trots dålig ställning och dito tid redde han upp det hela och kunde gå i mål med en halv poäng till godo på värste konkurrenten Mats Sjöberg.

Resultat: 1) Robert Åström, SS Luleå 8½, 2) Mats Sjöberg, SK Rockaden, Stockholm 8, 3) Rolf Bergström, Västerås ÖSK 7½, 4) Anders Umegård, Västerås ASK 6½, 5) Johan Sittenfeld, SS Delectus 6, 7) Jörgen Elfström, Hallstahammars SK 6, 7) Henryk Dolata, Upsala ASS 6, 8) Anders Lundquist, Stratos IF 6, 9) Harald Lögdahl, Uddevalla SS 6, 10) Dino Warsame (1477!), Hallstahammars SK 6.

Thomas Ernst kommenterar:

GM-NORM AV 16-ÅRIG RYSS I TROLL MASTERS

■ Sju man delade segern i årets upplaga av Troll Masters i Gausdal. Bland dem fanns förutom Thomas Ernst 16-årige Vladimir Kramnik från Krasnodar i norra Kaukasus. Han är inte ens IM – nu tog han en inteckning i stormästartiteln!

Enligt FIDE:s senaste lista står Kramnik med 2590 på gränsen till superstormästarstatus. I Brasilien i somras vann han VM för juniorer under 18 år och i höstas blev han sjuttonde man i det 58:e och sista Sovjetmästerskapet. Nu återfanns han i toppen av ett fält som omfattade 68 spelare, däribland åtta GM och 16 IM.

Annars får det här sägas vara Norges tävling. Einar Gausel och Berge Østenstad fanns med i segrarseptetten och den förstnämnde erövrade en inteckning i stormästartiteln. IM-normer registrerades dessutom för både Erik Fossan och Nils Grotnes samt för engelsmannen Andrew Webster.

Ernst svarade för en habil insats och genomförde turneringen utan nederlag. Sämre gick det för Jonny Hector, som inledde med att förlora mot Rune Djurhuus och sedan led nederlag även mot Gausel. I övrigt var det tunnsått med svenska deltagare: Simon Silseth blev nr 44 med 4 poäng, Göran Fant nr 63 med 2½ och Per Johansson nr 65, också med 2½ poäng.

Resultat: 1) Vladimir Kramnik, Ryssland 6½ (av 9), 2) Vasilios Kotronias, Grekland 6½, 3) Thomas Ernst, Sverige 6½, 4) Konstantin Lerner, Ukraina 6½, 5) Olivier Renet, Frankrike 6½, 6) Einar Gausel, Norge 6½, 7) Berge Østenstad, Norge 6½, 8) Paul Motwani, Skottland 6, 9) John Emms, England 6.

Hector stannade på 5½ poäng vilket räckte till 18:e plats.

Thomas Ernst har valt ut och kommenterat ett antal intressanta partier:

DAMGAMBIT (D 34)

Steinar Moen (Norge) – **Jonathan Grant** (Skottland)

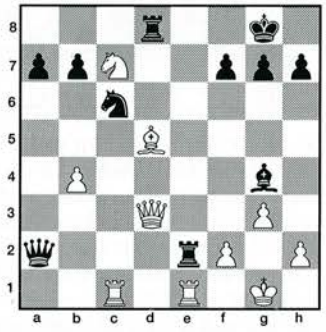
1. c4 Sf6 2. Sc3 c5 3. Sf3 e6 4. g3 d5 5. cxd5 exd5 6. d4 Sc6 7. Lg2 Le7 8. 0–0 0–0 9. dxc5 Lxc5 10. Lg5 d4 11. Lxf6 Dxf6 12. Sd5 Dd8 13. Sd2 Lg4 14. Sb3 Lb6 15. Tc1 Te8 16. Te1 La5

Genom dragomkastning har man kommit in i systemet med 13. – Te8 i denna moderna upplaga av Tarraschförsvaret.

17. Sxa5 Dxa5 18. b4 Dxa2?

Det rätta draget är 18. – Sxb4 19. Dd2 Sc6 20. Dxa5 Sxa5 21. Sc7 d3 22. Tb1 med ömsesidiga chanser respektive 22. exd3 Txe1† 23. Txe1 Td8 med utjämning i slutspelet.

19. Sc7 d3 20. Dxd3 Tad8 21. Ld5 Txe2

22. Txe2?

Vit fick klar fördel i partiet Tjernin – Georgadze, Sovjet 1984, med 22. h3! Txe1† 23. Txe1 Le6 24. De4! varefter 24. – Lxd5 strandar på 25. De8† med matt. Ett bättre försvar vore 22. – Se5 23. Dc3, även om vit får fördel här också.

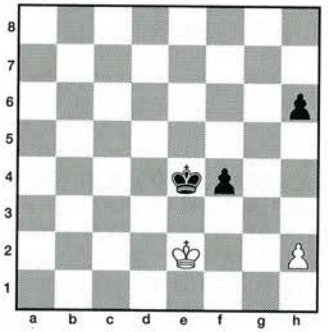
22. – Dxe2 23. Dxe2 Lxe2 24. Lxc6 bxc6 25. Txc6 g5 26. f4 gxf4 27. gxf4 Td4 28. Kf2 Ld1 29. Tc1 La4 30. Ke3 Txb4 31. Sd5 Tb7

Trots svarts merbonde har vit goda remichanser tack vare sina aktiva pjäser.

32. f5! Lb3 33. f6 Tb8 34. Se7† Kh8 35. Tc7 a6

Det gick inte att spela 35. – a5 på grund av 36. Sc6 Te8† 37. Te7 Ta8 38. Sxa5.

36. Sc6 Ta8 37. Kd4 h6 38. Kc5 a5 39. Ta7 Txa7 40. Sxa7 La4 41. Kb6 Ld7 42. Kxa5 Kh7 43. Kb6 Kg6 44. Kc7 La4 45. Kd6 Kxf6 46. Sc8 Kf5 47. Se7† Kf4 48. Sd5† Kg5 49. Ke5 Lb3 50. Sf6 Lc2 51. Sd5 Lb1 52. Sc3 f6† 53. Kd4 Lc2 54. Ke3 f5 55. Kf2 Lb3 56. Kg3 f4† 57. Kf3 Kf5 58. Se2 Ld1 59. Kf2 Lxe2 60. Kxe2 Ke4

Tyvärr för svart är detta bondeslutspel remi. Med f4-bonden på f5 i stället hade det däremot varit vunnet!

61. Kf2 h5 62. Ke2 Kf5 63. Kf3 Ke5 64. Kf2 Kf6 65. Kg2 Ke5 66. Kf2 Ke4 67. Ke2 f3† 68. Kf2 Kf4 69. Kf1!

Kungen ska gå till en ruta av samma färg som den svarta tornbonden.

69. – Ke3 70. Ke1 h4 71. Kf1 Ke4 72. Kg1 Kf4 73. Kf2 Kg4 74. Kg1 Kf5 75. Kf1 Ke4 76. Kg1 Ke5 77. Kf1 Kf5 78. Kg1 Kg4 79. Kf1 Kf4 80. Kf2 Ke4 81. Ke1 Ke3 82. Kf1 f2 83. h3 Kf3 patt.

SICILIANSKT PARTI (B 22)

Eckhard Schmittdiel (Tyskland) – **Vasilios Kotronias** (Grekland)

1. e4 c5 2. c3 Sf6 3. e5 Sd5 4. d4 cxd4 5. Sf3 Sc6 6. Lc4 Sb6 7. Lb3 d5 8. exd6 Dxd6 9. 0–0 Le6 10. Sa3

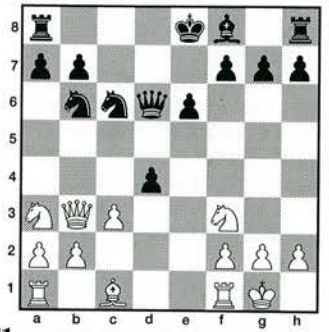
Vits bästa fortsättning är förmodligen 10. Lxe6 Dxe6 11. Sxd4 Sxd4 12. Dxd4 Td8 13. Dh4 (se partiet Lindgren – Kotronias, Gausdal 1990, TfS nr 7/90).

10. – Lxb3!? 11. Dxb3

Eller 11. axb3 a6 12. b4 Dd5 13. De2 e5 14. b5 axb5 15. Sxb5 d3 16. Sc7† Kd8 17. Sxd5 dxe2 18. Txa8† Sxa8 19. Te1 f6 20. Txe2 Sc7 med lika chanser (Kotronias).

En annan och mera riskabel väg är 11. – dxc3 12. Sb5 Dxd1 13. Txd1 Tc8 14. Sxa7 Sxa7 15. Txa7 c2 16. Td2 e6 17. Txb7 Sd5 18. Sd4 och svart är tvungen att spela 18. – Sb4 för att inte förlora bonde.

11. – e6

12. Td1

Kotronias anger följande varianter som alla ger svart gott spel: 12. Sb5 Dd7 13. Sbxd4 (13. Td1? Sa5! -+) Lc5 14. Le3 Lxd4 och nu:

a) 15. Lxd4 Sxd4 16. Sxd4 Da4 17. Sb5 Ke7,

b) 15. Sxd4 Sd5 16. Sxc6 Dxc6 17. Ld2 Sb6 18. Lf4 Sc4! med planen a7–a5 följt av 0–0,

c) 15. Tfd1 0–0 16. Sxd4 (16. Lxd4 Sxd4 17. Txd4 Dc7 18. Tad1 Tad8 19. Db4 Txd4 20. Dxd4 f6 =) Sd5 17. Sxe6 (starkare verkar 17. Lg5!) fxe6 18. c4 Sa5 19. Dd3 Sxc4 20. Dxc4 Sxe3 med lika spel.

12. – Dd5 13. Sb5 0–0–0 14. Sbxd4

I partiet Rosentalis – Sideif-Sade, Alma Ata 1985, följde 14. Sxa7† Sxa7 15. Dxb6 Lc5 16. Da5 Sc6 17. Da4? d3 med fördel för svart. I Informator 40 föreslår Glek och Piskov 17. Da8† Kc7 18. Da4 varefter Kotronias anger 18. – d3 19. Df4† Kc8 20. Dxf7 Td7 med kompensation för offrat material.

14. – Dxb3 15. axb3 e5 16. Lg5!

Enda draget. Vit får torn och bonde för två pjäser.

16. – exd4 17. Lxd8 Sxd8 18. Sxd4 Lc5! 19. Sf5

På 19. Txa7 följer 19. – Lxd4 20. cxd4 Sc6 med lika spel.

19. – g6 20. b4 Lf8 21. Sd6†?!

Bättre var enligt Kotronias 21. Sd4 a6 22. b5 axb5 23. Sxb5 Sc6 med ungefär lika chanser.

21. – Lxd6 22. Txd6 Te8 23. Kf1 Kc7 24. Td2 a6 25. Te2 Se6 26. Td1 h5 27. b3 Sd7 28. g3 Sf6 29. f3?

En onödig försvagning av kungsflygeln. Bättre var 29. h4.

29. – h4 30. Kf2 hxg3† 31. hxg3 Th8 32. Kg2 Th5 33. f4 Sd5 34. Tee1?

Kotronias föreslår 34. Kf3! Kb6 35. Tc1 Sxc3 36. Txe6†! =.

34. – Kb6! 35. c4

Inte 35. Tc1? Sdxf4†! -+.

35. – Sxb4 36. Td7 Tf5 37. Te5 Txe5?

Svart måste behålla tornet. 37. – Tf6! ger klar vinstställning.

38. fxe5 Sg5 39. e6! Sxe6 40. Txf7 Sc6?

Som bästa fortsättning anger Kotronias 40. – Sc5! 41. Tf6† Kc7 42. Txg6 Sxb3 43. Tg7† Kb6 med fördel för svart. Den svarta a-bonden är snabbare än vits g-bonde, t ex 44. g4 a5 45. g5 a4 46. g6 a3 47. Th7 a2 48. Th1 Sc6! 49. g7 Se7 och svart vinner.

41. b4!

Svart kommer bättre efter 41. Tf6 Scd4 42. Txg6 Kc5.

41. – g5 42. Tf6 Scd4 43. Kf2 Kc6 44. Ke3 b6 45. Kd3 a5

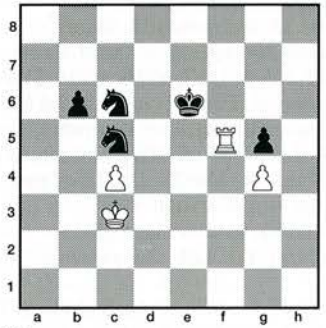
Med avsikten att försöka skapa en avlägsen fribonde på damflygeln.

46. Kc3! Kd6 47. g4 Ke5 48. Tf1 axb4† 49. Kxb4 Sc5 50. Kc3 Sc6 51. Tf5†

På 51. Tb1 följer 51. – Kf4!. B-bonden är tabu på grund av gaffeln 52. – Sa4†.

51. – Ke6?

Även efter 51. – Kd6! 52. Kb2 Se6 53. Tb5 Kc7 54. Td5! har vit goda remichanser.

52. Td5?

Det avgörande felet. 52. Kb2! för till remi efter 52. – Se4 53. Tb5 Sc5 54. Kc1! etc.

52. – Se4† 53. Kb3

Vit förlorar bondeslutspelet efter 53. Kd3 Sb4†.

53. – Se5! 54. Tb5

Eller 54. Kb4 Sd6 osv.

54. – Sxc4! 55. Kb4

Bondeslutspelet kan inte hållas efter 55. Kxc4 Sd6†.

55. – Kd7! 56. Tf5 Scd6 57. Tf8 Kc6 58. Tg8 Kd7!

Mer exakt än 58. – Kd5?! 59. Tb8 b5. Svart behöver fältet d5 för springaren.

59. Tg7† Ke6 60. Tg8 Ke5 61. Tb8 Sf6 62. Ka4 b5† 63. Kb4 Sfe8!

Stänger in tornet.

64. Ta8 Kf4 65. Ta1 Kxg4 66. Tg1† Kf5 67. Tf1† Kg6 68. uppgivet.

Ett exempel på hur vinstföringen kan se ut får man genom att betrakta ställningen (vit) Kc5 Tf8 (svart) Kg1 Sd6 Se8 b5 g2. Svart vid draget vinner genom 1. – Se4† 2. Kxb5 S4f6 följt av Kf1 och g-bonden går i dam.

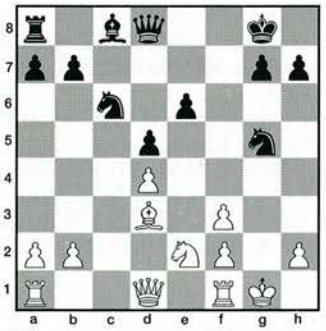
FRANSKT PARTI (C 06)

John Emms England — **Lars Bo Hansen** Danmark

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sd2 Sf6 4. e5 Sfd7 5. c3 c5 6. Ld3 Sc6 7. Se2 cxd4 8. cxd4 f6 9. exf6 Sxf6 10. 0–0 Ld6 11. Sf3 0–0 12. Lf4 Lxf4 13. Sxf4 Se4!?

En intressant fortsättning som först spelades i ett parti mellan Ferdinand Hellers och Lars Karlsson.

14. Se2 Txf3 15. gxf3 Sg5

16. Kh1!?

Ett drag som Richard Wessman visade mig i Lugano för många år sedan. Som kuriosum kan nämnas partiet De Souza – Ferraro, Zürich Open 1990, i vilket följde 16. f4 Sf3† 17. Kg2 Dh4 18. Kxf3 Dh3† 19. Sg3 e5 20. Ke3 exf4† 21. Kxf4!? Dh6† 22. Kf3 Lh3 med vinstställning för svart enligt Balinov i Informator 44.

Men vit spelade 23. Lf5 Tf8 24. Dd3 och nu skulle svart ha spelat 24. – Lxf1 följt av g6 med goda chanser. I stället följde 24. – Lxf5 25. Sxf5 Txf5† 26. Kg2 och vit vann i 41 drag.

16. – e5! 17. dxe5 Sxe5 18. Sg1 Df6 19. Le2 Ld7

20. Dd2?!

Starkare var 20. Dxd5† Kh8 21. Lb5! varefter vit fortfarande kan hoppas få fördel.

20. – Se6 21. Tfe1 Lc6 22. Lf1 Sf4 23. Tad1 d4?

Svart skulle ha kunnat vinna omedelbart genom 23. – Sxf3! 24. Sxf3 d4!. Textdraget tillåter vit att slippa billigt undan.

24. Txe5! Dxe5 25. Dxd4 Dg5 26. Dc4† Kh8 27. Td4 Tf8 28. Db4 Df5 29. Dd2 Df6 30. b4?!

En onödig försvagning av damflygeln som möjliggör avbytesmanövern i 32:a draget.

30. – a6 31. De3 h6 32. Dd2 Lb5! 33. Lxb5 axb5 34. Dd1 Tc8 35. Dd2 Tc4 36. Txc4 bxc4 37. Se2 Da1† 38. Dc1 Dxc1† 39. Sxc1 Sd3 40. Se2 Sxb4

Svart står bättre i det uppkomna springarslutspelet, men fördelen räcker inte till vinst.

41. Sc3 Kh7 42. Kg2 Sd3 43. f4 Sxf4† 44. Kf3 Sd3 45. Ke3 Kg6 46. Se4 b5 47. a3 b4 48. axb4 Sxb4 49. Kd4 Kf5 50. Sd6† Kf4 51. Kxc4 Sc2 52. Kd3 Se1† 53. Ke2 Sf3 54. Sf5! Sxh2 55. remi.

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 86)

Vladimir Kramnik Ryssland — **Larry Remlinger** USA

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0–0 6. Le3 e5 7. Sge2 c6 8. Dd2 Sbd7 9. 0–0–0 a6 10. Kb1 b5

Kasparov i TV

Schack i TV är vi inte bortskämda med men den 23 januari dök helt överraskande Garri Kasparov upp i ungdomsmagasinet Kosmopol. Det intressanta och välgjorda inslaget handlade om en klocksimultan mot sex unga amerikaner som bjöd hårt motstånd. Siffrorna blev 4–2 till världsmästaren som förlorade mot Patrick Wolff och spelade remi mot Alex Fishbein och David Edelman.

I partiet mot den sistnämnde inbjöd Kasparov till dragupprepning. När Edelman accepterade detta blev Kasparov förnärmad – han ansåg att om man nu fick chansen att möta världsmästaren så var partiet det viktiga, inte resultatet...

I mitten av januari spelade Kasparov för övrigt en liknande mach i Baden-Baden mot fyra tyska stormästare. Resultatet blev 3–1 till Kasparov som fick en ny BMW i pris.

I partiet Geller – Boleslavskij, Sovjetmästerskapet 1952, följde 10. – Da5 11. Sc1 Te8 12. Sb3 Dc7 13. dxe5 dxe5 14. c5 Sf8 15. Dd6 Se6 16. Lc4 med klar fördel för vit.

11. Sc1 Lb7

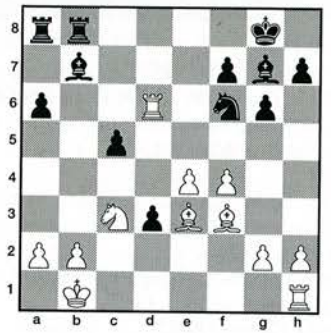
Även efter 11. – bxc4 12. dxe5 Sxe5 13. Dxd6 Dxd6 14. Txd6 Le6 15. Le2 Tfb8 16. Kc2 Tb7 17. Thd1 fick vit fördel i partiet Pachman – Uhlmann, Márianské Lázně 1965. Varianten ger ingen utjämning för svart.

12. dxe5 Sxe5 13. Dxd6 Dxd6 14. Txd6 bxc4 15. Le2 Tfb8 16. f4 Sd3 17. Sxd3 cxd3 18. Lf3!

Bra var också 18. Txd3 c5 19. Lf3.

18. – c5

Här hade 18. – Td8 besvarats med 19. Txd8† Txd8 20. Td1 med hotet 21. e5 följt av 22. Le4.

19. e5!

På 19. Txd3 fruktade vit kanske offret 19. – Sxe4 20. Sxe4 Lxe4 21. Lxe4 Txb2† med motspel, t ex 22. Kc1 Tab8 23. Thd1 Lf6 följt av 24. – Txa2.

19. – Lxf3 20. gxf3 Sh5 21. Txd3 f6 25. Td5 c4 23. Thd1 Te8 24. Se4 fxe5 25. f5!

Stänger in den svarta löparen.

25. – gxf5 26. Sd6 Sf6

Eller 26. – Tf8 27. Sxc4 varefter 27. – e4 tyvärr faller på 28. fxe4 fxe4 och springaren på h5 hänger.

27. T5d2 Ted8 28. Sxf5 Txd2 29. Lxd2 Lf8 30. Lc3 Kf7 31. Se3 e4 32. Sxc4 exf3 33. Se5† Ke6 34. Sxf3 Se4 35. Sd4† Kf7 36. La5 Ld6 37. Sf3 Ke6 38. Td4 Sf6 39. Lc3 Tg8? 40. Txd6†! Kxd6 41. Lxf6 Tf8 42. Sd2 uppgivet.

SICILIANSKT PARTI (B 22)

Paul Motwani Skottland — **Thomas Ernst** Sverige

1. e4 c5 2. c3 Sf6 3. e5 Sd5 4. d4 cxd4 5. Sf3 Sc6

6. Lc4 Sb6 7. Lb3 d5 8. exd6 Dxd6 9. 0–0 Le6 10. Sa3 dxc3 11. De2!?

Panchenkos drag. I partiet Smagin – Dvojris, Sovjetmästerskapet 1986, följde 11. Lxe6 Dxd1 12. Txd1 fxe6 13. bxc3 Sa4 14. Ld2 e5 15. Sg5 h6 16. Se4 e6 17. Lc1 Td8 18. Txd8† Kxd8 19. Tb1 b6 med fördel för svart.

11. – Lxb3 12. Sb5 Db8 13. axb3 e5 14. Lf4!

Andra partiexempel:

a) 14. bxc3?! Le7 15. Le3 Sc8! med något bättre ställning för svart (Svesjnikov – Judasin, Sovjet 1986),

b) 14. Sbd4 Ld6 15. Sf5 g6! 16. Sxd6† Dxd6 17. bxc3 f6 18. La3 De6 19. Tfd1?! Sd5! 20. Dc2 Kf7 och svart stod bättre (Solovjev – Jonov, Sovjet 1986),

c) 14. Sfd4 Sxd4 15. Sxd4 f6 16. bxc3 Kf7 17. Sb5 a6 med lika spel (Solovjev – Vaulin, Sovjet 1988).

14. – Ld6!

Fel vore 14. – f6? 15. Le3 cxb2 16. Lxb6 bxa1D 17. Txa1 Ld6 18. Dc4! med fördel för vit. Svart måste så snabbt som möjligt försöka få kungen i säkerhet.

15. Tad1

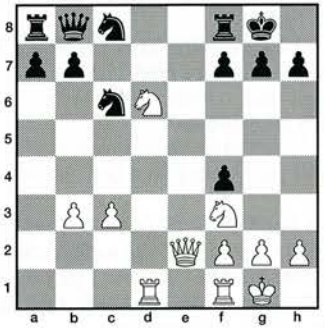
På 15. Sxd6† följer Dxd6 16. Sxe5 De6! varefter svart står bättre.

15. – 0–0 16. Sxd6

Sämre var 16. Lg3 Lc7 17. Sxc7 Dxc7 18. Sxe5 på grund av 18. – De7!.

16. – exf4 17. bxc3 Sc8?

Dåligt liksom 17. – Td8? 18. Sxf7! Kxf7 19. Sg5† med starkt angrepp. Korrekt var 17. – Dc7! (Kotronias) med lika chanser.

18. Sxf7?!

Tveksamt. Farligare var 18. Sf5! g6 (18. – Sb6 19. c4 Te8 20. Db2 Se5 21. Tfe1!±) 19. Sg5 De5 (19. – Sb6 20. Dg4) 20. Sh6† Kg7 21. Dg4! med starkt angrepp, t ex 21. – Kxh6 22. Dh4† Kg7 23. Dxh7† Kf6 24. h4. Svarts bästa försvar är 24. – Sb6 25. Tde1 (25. Tfe1 Tad8!) Dd5 26. c4±.

18. – Txf7 19. Sg5 Sb6

Inte 19. – De5? 20. Td8†! Tf8 21. Dc4†+-. En annan intressant möjlighet var dock 19. – Sd6.

20. Sxf7

Svart hade byggt upp en stabil försvarsställning efter 20. De4 g6 21. Sxf7 Kxf7 22. Tfe1 Kg7 23. b4 Df8 24. b5 Sa5 25. De7† Kg8 26. Dxf8† Txf8.

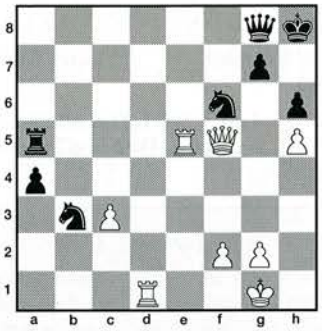
20. – Kxf7 21. Tfe1 Kg8 22. De6† Kh8 23. Df7 Dg8! 24. Dxb7 Sa5 25. Dc7?

Det rätta var 25. Da6! Sxb3 26. Te7 Sd5 27. Txa7 Txa7 28. Dxa7 Sxc3 med lika chanser. Vit var redan här i tidsnöd.

25. – Sxb3 26. Dxf4 Sd5 27. De5 Sf6 28. h4

Farligare var 28. Td6! med hotet 29. Txf6! som skulle riva upp svarts kungsställning.

28. – a5 29. h5 h6 30. Df5 a4 31. Te6 Ta5 32. Te5

32. – Ta6!

Efter 32. – Txe5 33. Dxe5 a3 finns paraden 34. De2 (inte 34. Td6? a2 35. Txf6 a1D† 36. Kh2 Dc1!! med avgörande fördel för svart).

33. Tb5 a3 34. c4?

Bättre var naturligtvis 34. Txb3! a2 35. Ta1 Dxb3 36. Dc8† Sg8 37. Dxa6 Db1† varefter svart står lite bättre. Vit hade här bara sekunder kvar av betänketiden.

34. – a2 35. Txb3 a1D 36. Txa1 Txa1† 37. Kh2 Dxc4 38. Tb8† Sg8 39. f4 Ta6 40. Tf8 Tf6 41. Txf6 Sxf6 42. Kh3 Dd5!

Det gäller för svart att se upp så att vit efter dambytet inte får en framskjuten kungsplacering utan att förlora ytterligare material. Efter t ex 43. Dxd5 Sxd5 44. Kg4 Kg8 45. Kf5 finns 45. – Se3† med bondevinst.

43. Dc8† Kh7 44. Dc2† Kg8 45. Dc8† Kf7 46. Dc7†

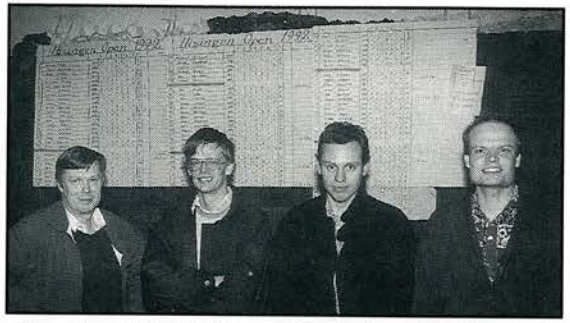
Nytt rekord i Hisingen Open – Bengt Svensson vann igen

❑ Efter den bleka insatsen i Karlstad Open sade Bengt Svensson:

– Nu får man försöka ta Hisingen Open i stället...

Och den snabbschacktävlingen tycks han verkligen ha specialiserat sig på. I år vann han för sjätte gången – inte dåligt på nio starter!

Emellertid fick Svensson dela prispengarna med tre andra spelare, Niclas Cederqvist, Skara SS, Jesper Pedersen, Majornas SS samt veteranen Ove Kinnmark, SS Manhem.

Vinnarkvartetten i Hisingen Open, fr v Ove Kinnmark, Jesper Pedersen, Niclas Cederqvist och Bengt Svensson. Foto: Sture Hellberg.

Favoriten Thomas Ernst slogs groggy av Hans Ekbrand (1790) redan i första ronden. När han sedan hade samlat ihop sig och börjat rada upp ettor däckades han definitivt av Kristian Eriksson (2041) i rond 6.

Spelplatsen Wartagården fick se ett nytt prydligt deltagarrekord med 90 startande. Det blev lite trångt om utrymmet under de första fyra timmarna eftersom även 91 ungdomar tävlade här. Lite tjo och tjim kunde höras men de äldre visade tålamod på ett föredömligt sätt.

Resultat: 1) Bengt Svensson, SK Kamraterna 6 (av 7), 2) Niclas Cederqvist, Skara SS 6, 3) Jesper Pedersen, Majornas SS 6, 4) Ove Kinnmark, SS Manhem 6, 5) Ari Ziegler, AK -77 5½, 6) Lars Andersson, Lundby SS 5½, 7) Karl Johan Moberg, SS Manhem 5, 8) Lennart Liljedahl, SS Manhem 5, 9) Kristian Eriksson, Lundby SS 5, 10) Rickard Dahlström, Skara SS 5, 11) Björn Gillefalk, Lundby SS 5, 12) Bengt Andersson, Majornas SS 5, 13) Thomas Ernst, Wasa SK 5, 14) Sven Svensson, AK-77 5, 15) Bertil Westin, SK Kamraterna 5, 16) Bernt Lundgren, SS Manhem 5.

Sture Hellberg

PS: Utomhusschacket i Flunsåsparken spelas den 24 maj. Välkommen åter då!

Erik Olsson död

En av schackets verkliga eldsjälar, Erik Olsson, 58, HG-Schack, Helsingborg har avlidit efter en kort tids sjukdom.

Han kombinerade civila sysselsättningar som tidningsbud och fastighetsskötare med att lära ut schack på skolor och på klubben. Dessutom var han sedan början av 80-talet den drivande kraften bakom friluftsschacket på Rådhustorget i Helsingborg.

1987 tilldelades Erik Olsson Malmöhus läns landstings ungdomsledarstipendium och 1990 erhöll han Sveriges Schackförbunds Collijnplakett i silver.

Vid sin bortgång var han inte bara ungdomsledare utan även ordförande i HG-Schack samt suppleant i distriktsförbundets styrelse.

Schacket i nordvästra Skåne har mist en av sina bästa ledare alltför tidigt.

Inte 46. g4?? Dh1† 47. Kg3 Se4† matt.

46. – Dd7† 47. Dxd7† Sxd7 48. g4 Ke6 49. Kh4 Sc5 50. Kg3 Kd5 51. Kf3 Kd4!

Ett viktigt drag som vinner terräng.

52. g5 Sd7 53. f5 Ke5!

Inte 53. – hxg5? 54. Kg4! =.

54. Kg4 Ke4

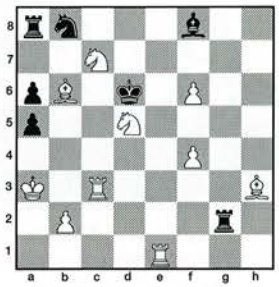
Det avgörande dragtvånget. På 55. f6 har svart det angenäma valet mellan 55. – gxf6 56. gxh6 Sf8 och 55. – Sxf6† 56. gxf6 gxf6.

55. uppgivet.

Problem

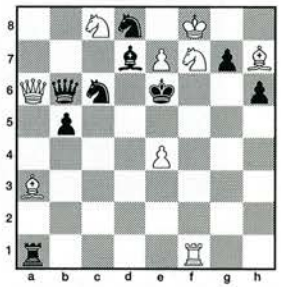
Bidrag och lösningar till Lennart Larsson
Häradsvägen 10 B, S-443 31 Lerum

15025. Rainer Paslack
Bielefeld

Matt i 2 drag

15026. Christer Jonsson
Skärholmen
(efter L H Persson)

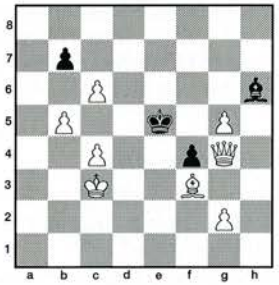
Matt i 2 drag

15027. Marcel Segers
Bryssel

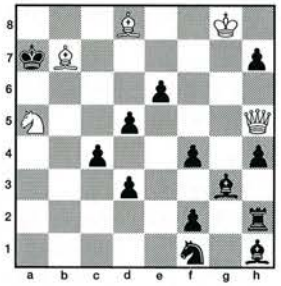
Matt i 2 drag
b) vit Kg8 till h3

15028. L Makaronez & N Nadezdin
Haifa/Tcherepovez

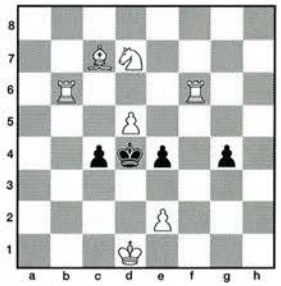
Matt i 3 drag

15029. Hilding Fröberg
Haninge

Matt i 3 drag

15030. Ramutis Juozénas
Kaunas

Matt i 3 drag

15031. Andreij & Boris Byljevskij, Uljanovsk. Vit: Kg2 Tc1 Tg5 Ld3 Lh4 Sc3 Sd8 Bd2 e2. Svart: Kd4 Db6 Tf8 Lg8 Bb4 d5. Matt i 2 drag.

15032. P Kondratjev (4 pr Probleemblad 1990). Kh7 Db6 Te8 Tg1 La1 Le6 Sf2 Sh3 Be4. Svart: Kf6 Dd1 Tb1 Tb2 Ld4 Sg8 Sh8 Bh5. Matt i 2 drag.

15033. Norman Macleod (†) (Omn Canadian Chess Chat 1980). Vit: Kh1 Dg1 Te6 Th5 Sg3 Sg5 Bb3 c5. Svart: Kd5 Ta8 Sc7 Sc8 Bb4 c3 c6 d6 e7. Matt i 2 drag.

15034. Wladimir V Sokolow, Heilbronn. Vit: Kh5 Ld7 Sa2 Sf5 Bd3 e2. Svart: Kf4. Matt i 5 drag.

Lösningsfrist 15 april. Denna gång torde problemen ej vålla lösarna några större bekymmer. Skäl finns dock att se upp för en och annan fallgrop. Låt ej det höga dragantalet i 15034 avskräcka. Två trevliga mattbilder ger god lön för lösarmödan.

I *Probleemblads* 2-dragsturnering 1990, som nyligen avdömts, dominerade f d sovjetiska och holländska uppgifter. 15032 går i äldre stil men är inte sämre för det.

Den 2 oktober förra året avled författaren till 15033, den framstående skotske problemisten N Macleod (1927–1991).

Korrektur. L Makaronez' bilösliga uppgift 14982, TfS 7/91, skall ha en svart Ba5, som på 1. b4 slår axb4.

Ö Lindbergers 14963, TfS 5/91, skall rätteligen ha vit Bf5 för att förhindra dualen 1. Sd3 Kh5 2. Sf4 Kg4 3. Le6. Endast 2. Sf2 osv bör vara möjligt.

TfS gratulerar två av de främsta svenska problemkomponisterna, Stig Björklund, Göteborg (75 år den 23 januari) och Bo Lindgren, Lidingö (65 år den 26 februari).

Lösningar till problemen 14988 – 14997, TfS 8/91

14988 (Bakcsi). 1. Dd2 (2. Dxd3) L3-/Lxe2/Lxc5 2. Dxd4/Dxe2/Dc3. Försök: 1. Dd6?(2. Dxd4) L4-/Lxc5/Se6 2. Dxd3/Dxc5/Dxe6 men 1. – Sd5!. Analogt ff-spel med svarta löpare i försök och lösning.

14989 (Segers). 1. Db8 (2. Db2) exd3/Sf3 2. Lg5/Txf5. Försök: 1. Lg5? (2. Txe4) d5/Tf4/e3 2. Db8/Lf6/Txe3 men 1. – Tf1!. b) 1. Lg5 d5/Tf4/e3 2. Db8/Lf6/Txe3. Försök: 1. Db8? exd3/Sf3 2. Lg5/Txf5 men 1. – Tg8!. Växling mellan försök/försök och lösning/lösning med hjälp av pikant tvillingbetingelse. Beaktansvärt.

14990 (Senkus). 1. Dd6 (2. Dxe5) T-/Te6/Te4 2. Lg1/Sc2/Dg3. 1. – Sxd3 2. Da6. En ny medarbetare i spalten presenterar sig med en utmärkt komponerad trea.

14991 (A & B Byljevskij). 1. Sb6 (2. Td5).

14992 (Senkus). 1. Dh8 Kc4/Ke4 2. Dg8/Da8. Förspel: 1. Kc4/Ke4 2. Sxe5/Sg5. Försök: 1. Db1? Kc4/Ke4 2. Le6/Db7 men 1. – e4!. 1. Dh3? Kc4/Ke4 2. De6/Lc6 men 1. – c4!. Rikhaltigt förändringsspel i konventionell stil.

14993 (Grinblat). 1. Sb3 (2. Te5) S- 2. Sc5. En av 1985 års stora tvådragare.

14994 (Shankar Ram). 1. Lg7 (dragtvång). Det dröjer ett tag innan man hittar dragtvånget (L H P).

14995 (Keller, korrektur: Ingre). 1. Te7 (2. Te3) Dg3/Df4 2. Sfe3/Sde3. Den svarta damen skär av de svagare T/L men visar sig ändock vara svagare än de (Ingre). En lyckad korrigerad version av en ambitiöst anlagd modern tredragare.

14996 (Larsson). 1. Sd2 (2. Sf3) Dxd3 2. Tf7. 1. – Se3 2. Txf4. 1. Tf7? Dxb4!. 1. Txf4? Sxf4!. Detta var avsikten men uppgiften demoleras av bilösningar, t ex 1. Tf8, 1. Tf8 och 1. Df8. Författaren avstår tills vidare från korrekturförsök.

14997 (Antipov). 1. Dg2 (2. Sh5) Kg7/Kg8 2. Sf5. 1. Dg4? f5!. 1. Sh5? Kg8!. Inledningsdraget är toppen (G R). Ett överraskande bakhåll.

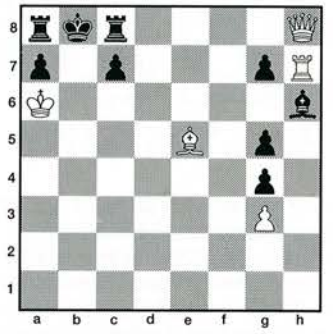
Bokpriset går till P-G Högborg, Stockholm.

En ny lösare, 12-årige Ulf Hammarström, Idkerberget, hälsas välkommen.

Red tackar för jul- och nyårshälsningar från lösarna och andra vänner av problemspalten!

Termer och teman (12)

W B Rice
(3 HO Good Companion feb 1915)

Matt i 2 drag

Baning innebär att en pjäs drar längs en linje och därmed ger möjlighet för en annan pjäs att på samma verkningslinje nå ett förmånligt fält.

Ovanstående tvådragare, som på ett åskådligt sätt visar *baningstemat*, är ett dragpliktsproblem (se Termer & teman, TfS 1/91) och vore svart vid draget finns skenspelet 1. – g6 2. Lxc7 matt. En närmare granskning av ställningen visar att drag med Le5 är enda tänkbara lösningen. Men drag som behåller möjligheten 2. Lxc7, alltså Ld6 eller Lf4, besvaras med cxd6 respektive gxf4.

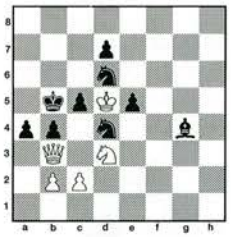
Därför måste vit spela 1. La1!, som *banar* för den vita damen, vilket gör att vit på 1. – g6 kan dra 2. Db2 matt. Flyttar Bc7 följer återtåget 2. Le5 matt.

Studier

Originalstudier till: A Hildebrand
Gröna gatan 31 B III, 754 36 Uppsala.

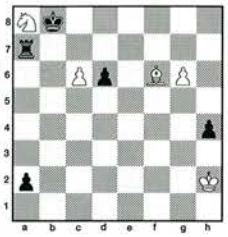
Världseliten uppmärksammar TfS

2615. O Pervakov
Ryssland

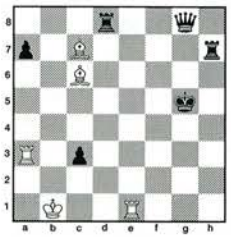
Remi

2616. J Carvajal
Bolivia

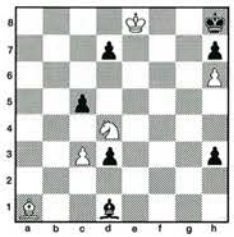
Vinst

2617. G Kasparjan
Armenien

Vinst

2618. L Mitrofanov & J Roslov
Ryssland

Remi

❑ Under åren 1945–86 hade den av Erik Lundin grundade studieavdelningen i TfS vunnit världsrykte. Våra årsturneringar kunde ståta med namn på prominenta studieförfattare från alla världsdelar, t o m från så avlägsna hörn som Nya Zeeland, Colombia och Sydafrika.

Men så kom krisåren 1987–88 då studiespalten praktiskt taget upphörde och årsturneringarna inställdes. Det tog sin tid att komma igen. Efter en något trevande början 1990–91 har vi nu lyckats locka tillbaka en del av världseliten på området. Därom vittnar dagens originalkvartett.

Oleg Pervakov, som vann det senaste Sovjetmästerskapet i studiekomposition (se TfS 10/89), anses för närvarande vara världens främste studieförfattare. Juan Carvajal Aliaga, som redan för en del år sedan vunnit ett 1 Pr i TfS' årsturnering, är en av Latinamerikas genom tiderna främsta studiekomponister.

Genrich Kasparjan – ofta kallad "världsmästare" inom studiekonsten – fyller 82 år den 27 februari men är "still going strong" och hans högdrivna teknik står sig fortfarande. Även Leopold Mitrofanov (60 år) tillhör de "stora" veteranernas skara, medan hans medförfattare, Jurij Roslov, representerar den unga generationen av "coming men".

2615 avslutas med en dragtvångsställning som för till en modellpatt. I **2616** är slutställningen välkänd, men vägen dit är lång och inte utan fallgropar. **2617** bjuder på två analoga mattvarianter, medan **2618** avslutas med patt efter finurligt spel.

Det blir, som vanligt, ett bokpris för bästa lösning insänd till studiered **före den 1 maj 1992.**

Lösningar till 2608–2611 i TfS 10/991

2608 (Senkus) liknar bröderna Marx' film om den vilda jakten i varuhuset. 1. Sc6 Txh2† (1. – Tc8 2. Sb4† K- 3. Sd6† ±) 2. Kd3 Th3† 3. Kd4 Th4† 4. Kd5 Th5† 5. Kxd6 Th6† 6. Kd5! (6. Kc5? Th8 7. Sd8 Th1 8. Kd6 Td1† jämte 9. – Tc1 och vinner) Th5† 7. Kd4 Th4† 8. Kc3 Th3† 9. Kb4 Th4† 10. Kb5 Th5† 11. Kb6 Th8 12. Sd8! Th6† 13. Kb5 Th5† 14. Kb4 Th4† 15. Kc3 Th1! (fortsatta schackar på h-linjen driver K till e7 och möjliggör sedan Sf7 ±) 16. Kd2 Th2† 17. Kd3 Th3† 18. Kd4 Th4† 19. Kd5 Th5† 20. Kd6 Th6† 21. Ke7 (vit har i alla fall lyckats med sitt uppsåt) Th7† 22. Sf7 ±.

Det finns många studier med dylika trappmarscher, så frågan är om den här redan är föregripen.

2609 (Randviir) utgår från A Troitzkys rön om slutspel K+2S mot K+B. Här är det fråga om anti-Troitzky: 1. Sb5! Ta5 (att slå Ba7 för till teoretisk vinst enligt T:s rön, men inte heller 1. – Ke4 duger på grund av 2. Sb6!) 2. Sb6! Ke4! (inte 2. – Txb5† för 3. Kh4! Tb4† 4. Kh3 ±) 3. a8D† (3. Sc4? Ta6! =) Txa8 4. Sxa8 (Vinstställning? Ja, men...) Kd5 (svart K på c6 hotar att paralysera springarna) 5. Sa7!! (Pudelns kärna! På 5. Sa3? följer 5. – Kc6 6. Sc4 Kc5 7. Sab6 Kb5 = eller 5. Sbc7† Kd6 6. Se8† Kc6 7. Sac7 Kd7 =) Kc5 6. Kg4! h5 7. Kh4 och svart, som är i dragtvång, tvingas släppa ut springarna, vilket för till vinst för vit.

En välkomponerad och teoretiskt intressant studie.

2610 (Nestorescu). Huvudvarianten är: 1. g7! (1. d6? fxg6! 2. Lc5 Se3! 3. Lxe3 Kxe3 4. Sd5† Kf3 5. d7 Ld6! 6. d8D Lg3† 7. Kh3 Lf5#) Lxg7 2. d6! (2. Lxg7? Se3! följt av Sf5 =) Lxd4 3. d7 (!) (inte 3. Sd5†? Ke5 4. d7 Lf2† 5. Kh5 Lg6† 6. Kh6 Kxd5! 7. d8D Ke4 8. Dxd1 Ld4! =) Lf2† 4. Kh5 Lg6† 5. Kh6 Lb6 6. Sd5† Ke5! 7. Sxb6 Se3 8. Kg7 Sf5† 9. Kh8! och[1]vinner.

Allt tycks klaffa, men till skillnad från många andra av författarens studier synes detta opus sakna charm.

2611 (Nestorescu). 1. Lg3! Tg6 2. Sf5 Tg4! 3. Sd4† Kc4! (3. – Kc3? 4. Kf5! Tg8 5. Ke4! Tg4† 6. Kf3! och vinner) 4. Se2 Kd3 5. Kf5 Tg8 6. Sf4† Ke3 7. Lh2! (7. Sh5? Txg3! 8. Sxg3 Kf2 =) Kf2 8. g4 Kf3 (8. – Tf8† 9. Kg5 Tg8† 10. Kh4! Th8† 11. Sh5 ±) 9. g5 Th8 10. g6 Txh2 11. g7 och vinner.

Ingen toppstudie, men klart elegantare än den förra.

Capablancas partier

❑ På Centralkaféet i Wien vann Richard Réti den 2 december 1914 följande miniatyr mot Dunkelblum ("från Krakow"):

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Lc5 4. Sxe5 Sxe5 5. d4 Lxd4 6. Dxd4 Df6 7. Sb5 Kd8 8. Dc5 uppgivet.

Partiet publicerades på sidan 153 i juli–augusti-numret 1915 av *Wiener Schachzeitung* och har återgetts i många antologier. Vits sjunde och åttonde drag har belönats med två respektive tre utropstecken, som ett prydligt exempel på dubbelhot (mot c7 och f8).

Nya böcker

Rogelio Caparrós: *The Games of José Raúl Capablanca,* Caissa Editions, Yorklyn, 1991.

Mera anmärkningsvärt är att exakt samma drag har spelats i ett tidigare parti och fastän detta vanns av ingen mindre än Capablanca har det glömts bort. Det hela inträffade under en simultanföreställning i Washington den 6 januari 1909. Motståndaren E B Adams förbisåg matthotet och spelade **8. – Sc6** vilket naturligtvis besvarades med **9. Df8† matt.**

Dragen i Capblancas parti publiceras i *The Games of José Rául Capablanca* av Rogelio Caparrós. Boken är en sammanställning av 581 "officiella" (från turneringar och matcher) partier samt 619 partier från uppvisningar, simultanföreställningar etc. Olyckligtvis innehåller verket många slarvfel. Några exempel:

I det berömda elfte partiet i matchen mot Corzo 1901 var det sista draget 60. Kc5 och inte 60. Kc6 vilket hade lett till patt. Konstigt nog finns samma misstag på en *New In Chess*-diskett med Capablancas partier. Caparrós anger t o m fel segrare (parti nr 515 i den inofficiella delen).

Partierna nr 289 och 292 är identiska. Nr 521 rubriceras J R C – N N, 1931 trots att detta är ett av Capablancas mest ryktbara turneringspartier (mot Mattison, Karlsbad

1929). Boken innehåller talrika tryckfel fast det finns inga många sådana i partierna. Alltför lättvindigt hänvisas till källor som "lokala tidningar" och "schacktidskrifter".

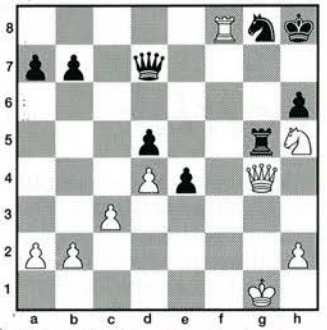
Den officiella partidelen innehåller knappast något utöver vad som finns i *Weltgeschichte des Schachs* (1963). Däremot finns det i den andra delen partier som är nya för så gott som alla schackentusiaster. Här är ett sådant:

New York, juni 1912

TRESPRINGARSPEL (C 46)

Capablanca **Randolph**

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 Lc5 4. Sxe5 Lxf2† 5. Kxf2 Sxe5 6. d4 Sg6 7. Lc4 d6 8. Tf1 Le6 9. Lxe6 fxe6 10. Kg1 Sf6 11. Lg5 0–0 12. Dd3 Dd7 13. Lxf6 Txf6 14. Txf6 gxf6 15. Tf1 Tf8 16. Db5 c6 17. Db3 d5 18. exd5 cxd5 19. Se2 Kg7 20. c3 e5 21. Sg3 Se7 22. Sh5† Kg6 23. Dc2† e4 24. De2 f5 25. g4 h6 26. gxf5† Txf5 27. Dg4† Tg5 28. Tf6† Kh7 29. Tf7† Kh8 30. Tf8† Sg8

31. Dxg5 hxg5 32. Txg8† uppgivet.

Edward Winter

Holländskt på modet igen

Holländskt försvar är en gammal beprövad metod att ställa upp sig mot 1. d4 om man är inställd på skarpt spel. Om inte annat så har den i alla tider använts som ett s k överraskningsvapen mot en oförberedd motståndare.

Efter att ha legat i "träda" har denna spelöppning allt oftare börjat dyka upp i stormästarkretsar med spelare som Michail Gurevitj, Artur Jusupov, Sergej Dolmatov och Aleksander Beljavskij, alla Sovjet, Jonathan Speelman och Nigel Short, båda England och Simen Agdestein, Norge i spetsen.

Just nu förekommer två böcker på marknaden om denna kreativa och mångsidiga öppning:

■ **Winning with the Dutch** av Robert Bellin, Batsford (häftad cirka 10 pund).

Här ges på 185 sidor en god summering av nuvarande ståndpunkt i de olika varianter som kan tänkas uppkomma, inte bara i de tre huvudsystemen Leningrad, Iljin-Genevskij och Stonewall. I den sistnämnda varianten är det utan tvekan löparens utveckling till d6 i stället för till e7 som ligger bakom det ökade intresset för denna öppning.

■ **Holländische Verteidigung** av Larry Christiansen & Jeremy Silman (originaltitel *Dutch Defense*), Verlag Das Schach-Arkiv Kurt Rattman (häftad cirka 25 DM).

Denna bok på 201 sidor är inte riktigt så tättskriven som den förra. I 13 kapitel behandlas även här de olika systemen, förgreningarna och bivarianterna. Många av exvärldsmästaren Michail Botvinniks vackra segrar, även från VM-matcher, belyses. Också Lars Karlsson, vår egen specialist på området, är representerad med flera partiexempel.

Rubinsteinvarianten med vits löpare till d3 i ställe för till g2 ger enligt författarna små möjligheter till fördel, och Stauntongambiten (2. e4) anser de rent av vara i svarts favör. Alltså tycks det för tillfället vara ganska riskfritt att ge sig på denna något obskyra öppning, bara man har det rätta självförtroendet!

Rolf Lekander

Agdestein tvåa i Hastings

Simen Agdestein tävlar sparsamt men när han gör det gör han det ordentligt. Det senaste halvåret har han inte spelat ett enda turneringsparti – ändå lade han beslag på andra plats i den mycket starkt besatta nyårsturneringen i Hastings.

Resultat: Jevgenij Barejev, Sovjet 10½ (av 14), Simen Agdestein, Norge 9, Aleksej Sjirov, Lettland 8½, Jonathan Speelman, England och Michael Adams, England 7, Murray Chandler, England 6½, Julian Hodgson, England 4, Aleksej Suetin, Sovjet 3½.

Partier kommer i nästa nummer av TfS!

Tävlingskalendern

7–8 mars: Snabbschack, Haparanda – se annons i TfS nr 1!
14–22 mars: 8:e int vårfestivalen, Budapest, 9 r. Inf: Ungerska Schackförb, 1055 Budapest, Néphadsereg u 10, tel (36) 1-111-66-16, fax (36) 1-131-97-38.
15 mars: Allsvenskan, rond 7.
20–22 mars: Elitserien, rond 7–9, Göteborg.
20–22 mars: Skol-SM för flickor, Stockholm, arrangör SK Rockaden.
20–22 mars: Grand Prix – snabbschack i Malmö.
3–5 april: Svenska Cupen (Travcupen), regionfinaler.
4 april: Talangjakten, riksfinal i Lidköping.
11–16 april: Vikingaträffen, Sollentuna – se annons i TfS nr 1!
17–20 april: SIAB Open, Västerås – se annons i TfS nr 1!
17–25 april: Öppna SM, Växjö, se annons i TfS nr 1! Ring SJ, Växjö 0470/15 360 så får du 25% på biljettpriset. Flyg Sthlm – Växjö t o r för 567:-, fr. Köpenhamn 845:-, övr. landet 1.227:- (Linjeflyg, Växjö 0470/790 50).
24–26 april: Grand Prix – snabbschack i Örebro.
1–3 maj: Final i Svenska Cupen (Travcupen), Örebro.
2–13 maj: Marijampolé -92, öppen int turn, 11 ronder, Marijampolé, Litauen, 1 pr 1 000 D-Mark. Inf: A Bajarkevičius, Basanaviciaus a 1, Mariampolé 4520, Litauen, tel 56855, fax 012-243 56460.

ALLT I SCHACK
STOCKHOLMS SCHACKFÖRLAG
Henry Andersson
Brännkyrkagatan 71
118 23 STOCKHOLM
Telefon: 08/669 42 37
Postgiro: 55 08 86-6

NYINKOMMEN LITTERATUR

Geller: The Complete Queens Indian	295 s	h	180:–
Lane: The Ruy Lopez for the Tournament Player	242	h	155:–
Schneider/Sapi: Drachenv. 3: Richter-Rauzer-Angriff	156	h	92:–
Jacobs: Sicilian Taimanov	112	h	128:–
Pytel: Skandinavisch 1. e4 d5	88	h	92:–
Thomas: Spanisch – Das Abtauschsystem	144	h	111:–
Clarke: Tigran Petrosjan. Master of Defence	d 205	h	168:–
Larsen: Bent Larsen. Master of Counter-Attack	d 181	h	168:–
Tal. 222 partier 1949–1990	127	h	71:–
Ivanchuk. 222 partier 1983–1990	123	h	71:–
Gik: Faszination Computerschach	104	h	115:–
Karker: Liebenswertes Schach	156	h	115:–
Littlewood: The Counter-Attack	38	h	43:–
Snosko-Borowsky: So darft Du nicht Schach spielen	64	h	60:–
Mädler: Schach ist scheen... wenn man kann	79	h	46:–
Hastings 1991-92 1. Bareev	183p	h	86:–

Schackdatorer: Vi är den detaljist som har det största urvalet. Ring eller skriv till oss och begär upplysningar. Moms ingår. Snabba leveranser. Begär prislista!

SKÅNES SCHACKFÖRLAG AB (Sven Klerstam)
Linnégatan 65, 216 16 Malmö. Ordertelefon 040-16 28 61. Postgiro 63 19 45-3

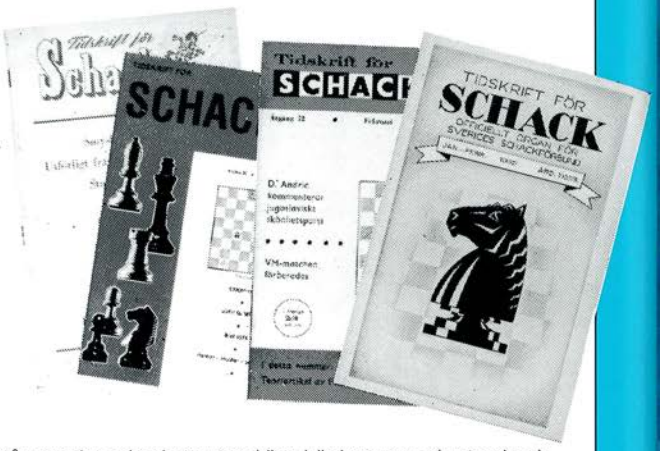
POSTTIDNING

B POST

Avsändare:
Tidskrift för
Schack
Gethornskroken 21
281 49 Hässleholm

ISSN 0040-6848

SCHACK-HISTORIA MED *TfS*

Tidskrift för Schack har i snart 100 år speglat schackets utveckling här hemma och utomlands. Dess årgångar innehåller allt – partier, kommentarer, teoriartiklar, turneringsreferat, tabeller, intervjuer, porträtt, olympiader, landskamper, VM-matcher, problem, studier osv osv.

De första årgångarna är sedan länge utsålda och andra försvinner i rask takt. Många finns dock fortfarande i lager. Komplettera ditt schackbibliotek medan chansen fortfarande finns!

Årg								
1920	200:–	1963	150:–	1973	100:–	1983	100:–
1931	150:–*	1964	150:–	1974	100:–	1984	100:–
1950	200:–	1965	150:–	1975	100:–	1985	100:–
1954	150:–	1966	200:–	1976	100:–	1986	100:–
1956	150:–	1967	200:–	1977	100:–	1987	100:–
1957	150:–	1968	200:–	1978	100:–	1988	100:–
1958	200:–	1969	120:–	1979	100:–	1989	140:–
1959	200:–	1970	120:–	1980	100:–	1990	140:–
1960	200:–	1971	120:–	1981	100:–	1991	140:–
1962	200:–	1972	200:–	1982	100:–		

Special I
10 TfS-nummer från olika årgångar 50:–

Special II
10 olika utländska schacktidskrifter 40:–

*) Med ett häfte i faksimil.

Priserna gäller häftade, kompletta årgångar. Portofritt!
Vi levererar också i mån av tillgång enstaka exemplar à 10:– – 25:– styck.

TIDSKRIFT FÖR SCHACK

Gethornskroken 21 · 281 49 Hässleholm · Tel 0451-128 50 · Postgiro 60 46 34 - 6